

STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA

ZIEMIA BIELSKA

LOKALNA STRATEGIA
ROZWOJU
NA LATA 2008-2015

43-300 Bielsko-Biała
ul. Piastowska 40, pokój 111

OGÓLNY:
tel./fax. 33 813-67-06
biuro@ziemiabielska.pl

PROJEKTY:
tel. 33 813-64-39
projekty@ziemiabielska.pl

Bielsko- Biała, grudzień 2008 roku
(zmiany: styczeń 2011)

Wstęp

Lokalna Strategia Rozwoju to jeden z najważniejszych elementów podejścia Leader. Każda lokalna grupa działania aspirująca do udziału w osi 4 Leader Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 musi opracować taki dokument, który stanowi niezbędny element w procesie aplikowania o środki PROW 2007- 2013.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Ziemia Bielska działa w ramach Osi 4 LEADER Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 i należy do grupy 15 „stowarzyszeń specjalnych”, dla których organem nadzoru jest Marszałek Województwa Śląskiego. Funkcjonuje w oparciu o Ustawę z 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków EFROW oraz aktów wykonawczych. Swoim zasięgiem obejmuje 8 gmin Powiatu Bielskiego tj.: Bestwina, Czechowice-Dziedzice, Jasienica, Jaworze (od lipca 2008 r.), Kozy, Porąbka, Wilamowice, Wilkowice. Na obszarze zamieszkuje 100.215, a zameldowanych na pobyt stały jest 100.160 mieszkańców wg stanu na dzień 31.12.2006 r.

Zgodnie ze Statutem Stowarzyszenia jego celami są:

- działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich;
- aktywizowanie ludności wiejskiej;
- realizacja Lokalnej Strategii Rozwoju opracowanej przez LGD;
- poprawa jakości życia na obszarach wiejskich ze szczególnym uwzględnieniem: zastosowania nowych technologii, popularyzacji produktów lokalnych oraz ochrony, promocji i właściwego wykorzystania środowiska naturalnego, krajobrazu czy zasobów historyczno-kulturowych dla potrzeb zrównoważonego rozwoju;
- upowszechnianie i wymiana informacji o inicjatywach związanych z aktywizacją ludności wiejskiej.

Stowarzyszenie LGD Ziemia Bielska powstało na podstawie wspólnej inicjatywy oddolnej 3 sektorów: publicznego (wszystkie gminy obszaru Powiatu Bielskiego, Powiat Bielski), społecznego (organizacje pozarządowe) oraz gospodarczego (przedsiębiorcy) mocą uchwały podjętej 4 marca 2008 r. na Walnym Zebraniu Założycielskim Członków. Ponad 2/3 członków stanowią przedstawiciele dwóch ostatnich sektorów. 5 maja 2008 r. Stowarzyszenie zostało zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym (Sąd Rejonowy w Bielsku –Białej).

10 czerwca 2008 roku rozpoczęło swoją działalność Biuro Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Ziemia Bielska, które mieści się w budynku Starostwa Powiatowego. Biuro świadczy m.in. usługi doradczo-informacyjne w zakresie pozyskiwania środków i realizacji projektów wspierających rozwój obszarów wiejskich z funduszy Unii Europejskiej w ramach działania Osi 3 PROW – Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej i tzw. „Małych projektów”, dostępnych dla pełnoletnich osób fizycznych zameldowanych lub prowadzących działalność na obszarze LGD. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Ziemia Bielska zgodnie ze statutem przewiduje szereg działań, które mają służyć szeroko pojętej poprawie jakości życia mieszkańców i przyczynić się do rozwoju organizacji. Będzie to kontynuacja przedsięwzięć już rozpoczętych, ale i realizacja nowych zawartych w niniejszej Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2008- 2015.

Spis treści:

1. Charakterystyka lokalnej grupy działania (LGD) jako jednostki odpowiedzialnej za realizację lokalnej strategii rozwoju (LSR):	4
1) nazwa i status prawny LGD oraz data wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego i numer w tym rejestrze	4
2) opis procesu budowania partnerstwa	4
3) charakterystyka członków LGD albo jej partnerów i sposób rozszerzania lub zmiany składu LGD	6
4) struktura rady lub innego organu LGD, do którego wyłącznej właściwości należy wybór operacji zgodnie z art.62 ust.4 rozporządzenia nr 1698/2005, zwanych dalej „organem decyzyjnym”	14
5) zasady i procedury funkcjonowania LGD oraz organu decyzyjnego	15
6) kwalifikacje i doświadczenie osób wchodzących w skład organu decyzyjnego	18
7) doświadczenie LGD i członków LGD albo jej partnerów w realizacji operacji	19
2. Opis obszaru objętego LSR wraz z uzasadnieniem jego wewnętrznej spójności)	20
1) wykaz gmin wchodzących w skład LGD albo będących jej partnerami	20
2) uwarunkowania przestrzenne (mapa), geograficzne, przyrodnicze, historyczne i kulturowe.	20
3) ocena społeczno-gospodarcza obszaru, w tym potencjału demograficznego i gospodarczego obszaru oraz poziomu aktywności społecznej;	30
4) specyfika obszaru	39
3. Analiza SWOT dla obszaru objętego LSR; wnioski wynikające z przeprowadzonej analizy.	40
4. Określenie celów ogólnych i szczegółowych LSR oraz wskazanie planowanych przedsięwzięć służących osiągnięciu poszczególnych celów szczegółowych, w ramach których będą realizowane operacje, zwanych dalej "przedsięwzięciami".	44
5. Określenie misji LGD.	52
6. Wykazanie spójności specyfiki obszaru z celami LSR	54
7. Uzasadnienie podejścia zintegrowanego dla przedsięwzięć planowanych w ramach LSR.	55
8. Uzasadnienie podejścia innowacyjnego dla przedsięwzięć planowanych w ramach LSR.	57
9. Określenie procedury oceny zgodności operacji z LSR, procedury wyboru operacji przez LGD, procedury odwołania od rozstrzygnięć organu decyzyjnego w sprawie wyboru operacji w ramach działania, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 21 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, kryteriów, na podstawie których jest oceniana zgodność operacji z LSR, oraz kryteriów wyboru operacji, a także procedury zmiany tych kryteriów.	59
10. Określenie budżetu LSR dla każdego roku jej realizacji.	63
11. Opis procesu przygotowania i konsultowania LSR	69
12. Opis procesu wdrażania i aktualizacji LSR	72
13. Zasady i sposób dokonywania oceny (ewaluacji) własnej	74
14. Określenie powiązań LSR z innymi dokumentami planistycznymi związanymi z obszarem objętym LSR.	75
15. Wskazanie planowanych działań, przedsięwzięć lub operacji realizowanych przez LGD w ramach innych programów wdrażanych na obszarze objętym LSR.	78
16. Przewidywany wpływ realizacji LSR na rozwój regionu i obszarów wiejskich	80
17. Informacja o dołączanych do LSR załącznikach.	81
Spis tabel i wykresów	83

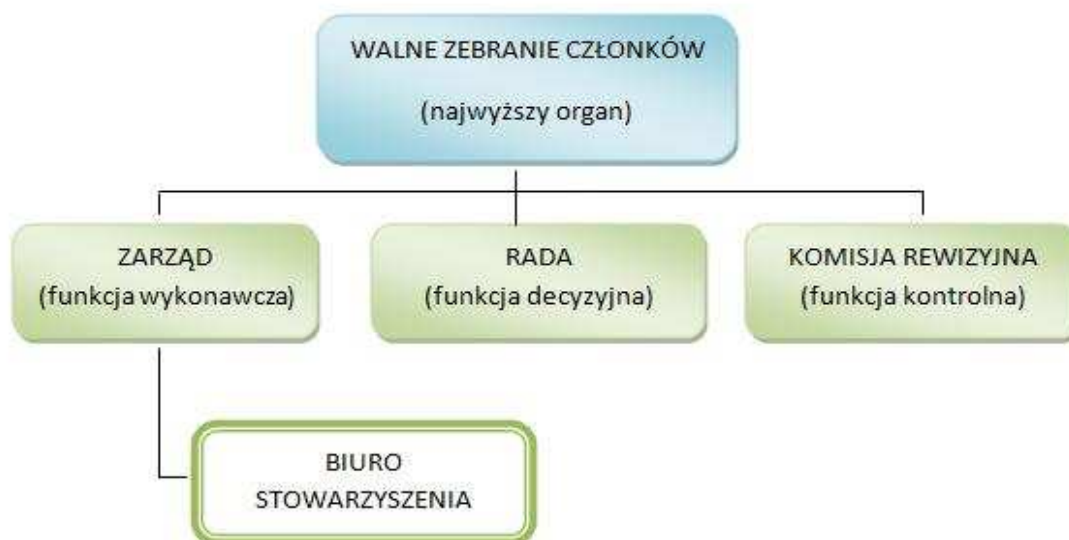

1. Charakterystyka lokalnej grupy działania (LGD), jako jednostki odpowiedzialnej za realizację lokalnej strategii rozwoju (LSR):

1) nazwa i status prawny LGD oraz data wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego i numer w tym rejestrze

nazwa: Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Ziemia Bielska
status prawny: Stowarzyszenie
data rejestracji: 05.05.2008 roku
numer w KRS: 0000305315

STRUKTURA STOWARZYSZENIA

2) opis procesu budowania partnerstwa

Proces budowania Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Ziemia Bielska miał charakter uspołeczniony, tzn. odbywał się z udziałem jednostek samorządu terytorialnego, mieszkańców, organizacji i instytucji z obszaru LGD. Inicjatorem powstania LGD było Starostwo Powiatowe w Bielsku-Białej, z uwagi na możliwości organizacyjne oraz dotychczasowe doświadczenia na płaszczyźnie współpracy z gminami, podmiotami gospodarczymi i organizacjami pozarządowymi. Powstanie LGD miało charakter „małych kroków”, tzn.: pozyskiwania partnerów od poziomu powiatu po sołectwa. Od początku procesu budowania grupy ogromny nacisk położony został na upowszechnianie projektu, aktywizację, integrację oraz demokratyczność decyzji w powstającej grupie partnerskiej. Zebranie grona osób: zarówno mieszkańców obszarów wiejskich oraz przedstawicieli rozmaitych organizacji i instytucji miało w założeniu wytworzyć silne forum społeczne, które byłoby równoważnym partnerem dla samorządów lokalnych w wyznaczaniu kierunków rozwoju lokalnego. W związku z tym w pierwszej fazie, tj. w 2007 roku, podczas spotkań

oraz konwentów burmistrzów i wójtów powiatu bielskiego miały miejsca prezentacje możliwości ubiegania się o środki finansowe w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013, ze szczególnym uwzględnieniem Osi 4 LEADER. Spotkania i konwenty miały miejsce w:

- Jaworzu (2 marca 2007 roku),
- Wilamowicach (6 lipca 2007 roku),
- Bielsku- Białej (27 lipca 2007 roku, 23 sierpnia 2007 roku).

Rolę moderatora dot. kwestii Leadera podczas w/w spotkań pełniła nieodpłatnie Firma TechMaster Monika Stasica z Żywca - jednostka posiadająca wiedzę i doświadczenie oraz współpracująca z gminami powiatu bielskiego, jeśli chodzi o przygotowanie oraz realizację projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej w latach 2004 - 2006 i latach następnych, w tym ze Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego, Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich, Sektorowego Programu Operacyjnego Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Rolno - Spożywczego, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich czy Interreg. Spotkania te miały za zadanie podjęcie inicjatywy powstania partnerstwa LGD 10 gmin powiatu bielskiego, tj. Bestwiny, Buczkowic, Czechowic-Dziedzic, Kóz, Jasienicy, Jaworza, Porąbki, Szczyrku, Wilamowic i Wilkowic oraz Starostwa Powiatowego w Bielsku-Białej. Jeśli chodzi o tematykę poruszaną na w/w spotkaniach, to dotyczyła ona m.in.:

- podstaw prawnych funkcjonowania lokalnych grup działania w okresie programowania 2007-2013,
- doświadczeń funkcjonujących lokalnych grup działania, które zakwalifikowały się do finansowania w latach 2004- 2006 w ramach Inicjatywy Leader + (w posiedzeniu konwentu Burmistrzów i Wójtów Powiatu Bielskiego w dniu 6.07.2008 roku udział wzięli przedstawiciele Lokalnej Grupy Działania „Żywiecki Raj - Kotlina Tradycji i Turystyki”),
- procesu budowania LGD (pozyskiwania partnerów gospodarczych i społecznych),
- organizacji LGD (powołania stowarzyszenia i jego rejestracji, niezbędnej dokumentacji, zaplecza logistycznego i ludzkiego, finansowania, itp.).

Spotkania te, oparte na ścisłej współpracy i pomocy otrzymanej z Wydziału Terenów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego w Katowicach spowodowały organizację na terenie części gmin bezpośrednich kontaktów z przedstawicielami sektorów: gospodarczego i społecznego; przykładowo w: Czechowicach-Dziedzicach (11 lipca 2007 r.), Wilamowicach (12 lipca 2007 r.), Porąbce (24 lipca 2007 r.), Jasienicy (2 sierpnia 2007 roku), Kozach (16 sierpnia 2007 r.), Wilkowicach (3 września 2007 r., 25 października 2007 r.).

Spotkania te miały charakter otwarty celem dotarcia do wszystkich zainteresowanych powstaniem lokalnej grupy działania. Osoby biorące udział - aktywni przedstawiciele społeczności lokalnej, organizacji społecznych i lokalnych instytucji oraz osoby fizyczne zapewniły słuszność podjętej inicjatywy i deklarację zaangażowania się w proces budowania LGD, jego rejestracji oraz tworzenia projektów przyczyniających się do zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich.

W wyniku przeprowadzonych spotkań i konsultacji Starostwo Powiatowe w Bielsku-Białej oraz 7 spośród 10 miast i gmin Powiatu Bielskiego weszło w skład Lokalnej Grupy Działania Ziemia Bielska. W gronie tym znalazły się: Bestwina, Czechowice-Dziedzice, Kozy, Jasienica, Porąbka, Wilamowice i Wilkowice. Z przyczyn formalnych w skład LGD nie weszli: Miasto Szczyrk (ze względu na liczbę mieszkańców powyżej 5.000 osób) oraz Gmina Jaworze (wchodziła w skład LGD Beskid Śląski Górny). W Gminie Buczkowice nie wystąpiło z kolei zainteresowanie wejściem w skład LGD. Jesienią 2007 roku wszystkie zainteresowane jednostki (powiat i gminy) podjęły stosowne uchwały

o przystąpieniu do tworzenia Lokalnej Grupy Działania Ziemia Bielska i wyznaczeniu swojego przedstawiciela. Podjęto również uchwały dotyczące wyboru organów LGD czyli Zarządu, Rady oraz Komisji Rewizyjnej.

Po zakończonym Pierwszym Walnym Zebraniu Członków przygotowano i złożono odpowiednie dokumenty w Krajowym Rejestrze Sądowym w Bielsku-Białej i w dniu 5.05.2008 roku Lokalna Grupa Działania Ziemia Bielska została zarejestrowana. Następnie przeprowadzono kolejne kroki związane z uwarunkowaniami formalno - prawnymi oraz organizacyjnymi mającymi na celu prawidłowe funkcjonowanie LGD, w tym m.in. organizację Biura Stowarzyszenia.

Podejmowanie kroków związanych z pozyskiwaniem nowych członków LGD Ziemia Bielska oraz zmiany związane z udziałem Gminy Jaworze w Lokalnej Grupie Działania „Beskid Śląski Górom” spowodowały przystąpienie tej gminy do LGD Ziemia Bielska, co formalnie miało miejsce podczas posiedzenia Zarządu LGD w dniu 28.07.2008 roku. W ten sposób obszar działania (oraz członkowie publiczni, społeczni i gospodarczy) obejmuje 8 gmin Powiatu Bielskiego.

Długofalowym efektem partnerstwa będzie rozwój społeczny, gospodarczy powiązany z aktywizacją lokalnych społeczności poprzez realizację niniejszej Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR). Dzięki zaangażowaniu społeczności lokalnych i udział w jej opracowaniu w okresie czerwiec - listopad 2008 r. (udział łącznie 32 osób w 3 spotkaniach roboczych i kilkunastu konsultacjach) możliwe było opracowanie wspólnych celów i kierunków działania.

3) charakterystyka członków LGD albo jej partnerów i sposób rozszerzania lub zmiany składu LGD

Wg danych Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 31.12.2006 roku na obszarze działania LGD (8 gmin Powiatu Bielskiego) zameldowanych było 100.160 osób; na koniec 2006 roku funkcjonowało 8.661 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 7.267 to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą oraz 147 stowarzyszeń i organizacji społecznych oraz fundacji. Poniższe zestawienie prezentuje liczbę potencjalnych partnerów, którzy mogą być członkami/partnerami LGD:

TABELA NR 1 LICZBA POTENCJALNYCH PARTNERÓW LGD ZIEMIA BIELSKA

Lp.	Gmina	Liczba mieszkańców zameldowanych na dzień 31.12.2006r.	Liczba podmiotów gospodarki narodowej na dzień 31.12.2006r.	W tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na dzień 31.12.2006r.	Liczba stowarzyszeń i organizacji społecznych oraz fundacji na dzień 31.12.2006r.
1.	Bestwina	10.524	842	700	16
2.	Czechowice-Dziedzice (sołectwa: Bronów, Ligota, Zabrzeg)	8.512	537	451	12
3.	Jasienica	20.538	1.776	1481	28
4.	Jaworze	6.522	860	703	11
5.	Kozy	11.640	1.249	1.082	19
6.	Porąbka	14.828	1.027	862	18
7.	Wilamowice	15.299	1.074	901	28
8.	Wilkowice	12.297	1.296	1.087	15
	OGÓŁEM	100.160	8.661	7.267	147

Źródło: Opracowanie na podstawie danych GUS

Na dzień 31.10.2008 roku Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Ziemia Bielska liczyło 51 członków, z czego 10 to przedstawiciele sektora publicznego, 22 - przedstawiciele sektora społecznego, 19 - przedstawiciele sektora gospodarczego.

TABELA NR 2 SKŁAD LOKALNEJ GRUPY DZIAŁANIA ZIEMIA BIELSKA

Przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego (sektor publiczny)	Przedstawiciele podmiotów gospodarki narodowej (przedsiębiorcy)	Przedstawiciele stowarzyszeń i organizacji społecznych oraz fundacji	Osoby fizyczne
1. Starostwo Powiatowe w Bielsku- Białej 2. Gmina Bestwina 3. Gmina Czechowice-Dziedzice (sołectwa: Bronów, Ligota, Zabrzeg) – 2 osoby 4. Gmina Jasienica – 2 osoby 5. Gmina Jaworze 6. Gmina Kozy 7. Gmina Porąbka 8. Gmina Wilamowice – 2 osoby 9. Gmina Wilkowice 10. Gminny Ośrodek Kultury w Jasienicy	1. Przedsiębiorstwo Handlowe „Ewant” Ewa Chwistek w Kozach 2. DEWRO Wróbel w Bestwinie 3. Gminna Spółdzielnia S.Ch. w Wilamowicach 4. Firma „AGROMIX” w Pisarzowicach 5. PPUH „AKCES” w Czechowicach-Dziedzicach 6. BUD- TOR Spółka Jawna w Bestwinie 7. PUH Jurczak- Pszczółka Spółka Jawna w Porąbce 8. Firma Handlowo- Usługowa Andrzej Malarz z Kóz 9. Zakład Urządzeń Chłodniczych i Klimatyzacyjnych Andrzej Nycz z Kóz 10. Firma „ATRA” Krzysztof Pardela z Porąbki 11. Mototechnika Józef Zborowski Spółka Jawna w Jasienicy 12. Firma „ARTROLL” Zbigniew Stanisław z Bronowa 13. TechMaster Monika Stasica z Żywca 14. Specjalistyczne Gospodarstwo Rybackie „Nałęże” Zdzisław Byłok JAWORZE 15. NZOZ „DANMED” S.C. Ewa Brańska-Król z Dankowic 16. FHU AUTOTADPAW Tadeusz Gruszczyk z Jaworza 17. PFH ALDA Stanisław Damek z Wilkowic 18. Dyskont Meblowy Szymon Wiśniewski z Jaworza 19. WALAH Spółka Jawna Władysław Wała z Wilkowic	1. Towarzystwo Miłośników Ziemi Żywieckiej o/Porąbka 2. Stowarzyszenie „Razem dla Wilkowic” z Wilkowic 3. Towarzystwo Przyjaciół Ligoty z Ligoty 4. Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju i Promocji Gminy Kozy z Kóz 5. Ludowy Klub Sportowy „Klimczok” w Bystrej 6. Uczniowski Klub Sportowy „Set” w Kaniowie z Kaniowa 7. Stowarzyszenie „Beskidy w Europie” z Żywca 8. Towarzystwo Miłośników Ziemi Bestwińskiej z Bestwiny 9. Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Bystra „Bystrzańska inicjatywa” 10. Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły i Promocji Gminy w Jasienicy 11. Stowarzyszenie Kobiet Dankowic w Dankowicach 12. Ochotnicza Straż Pożarna w Zabrzegu 13. Stowarzyszenie „ Nasze Jaworze” w Jaworzu 14. Koło Gospodyń Wiejskich z Jaworza 15. Koło Gospodyń Wiejskich z Kobiernic 16. Koło Gospodyń Wiejskich z Bestwiny	1. Anna Czylok 2. Anna Duda 3. Janusz Knycz 4. Kazimierz Kwaśniak 5. Małgorzata Rozmus 6. Katarzyna Szlosek
Ogółem 10 członków (13 reprezentantów)	Ogółem 19 członków (19 reprezentantów)	Ogółem 22 członków sektora społecznego (22 reprezentantów)	
19, 6 % udział w strukturze LGD	37, 3% udział w strukturze LGD	43, 1% udział w strukturze LGD	

Zgodnie z zapisami Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007- 2013 oraz Ustawy z dnia 7 marca 2007 roku o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz rozwoju obszarów wiejskich Lokalna Grupa Działania Ziemia Bielska spełnia kryterium partnerstwa trójsektorowego, składającego się z przedstawicieli sektora publicznego, gospodarczego i społecznego. Podkreślić należy, iż dominujący udział w LGD stanowią przedstawiciele dwóch ostatnich sektorów, co ma decydujące znaczenie jeśli chodzi o kreowanie celów i sposobów ich realizacji przez Stowarzyszenie, w tym powstanie i wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju (większość głosów podczas Walnego Zebrania Członków).

Zasady funkcjonowania Stowarzyszenia określa statut oraz regulaminy poszczególnych organów LGD tj. Walnego Zebrania Członków, Zarządu, Komisji Rewizyjnej, Rady (załącznik nr 1) oraz biura. Statut reguluje wszystkie kwestie dotyczące istoty Stowarzyszenia, jego celów i sposobów działania, władz – kompetencji, powoływania i odwoływania oraz członkostwa w LGD, w tym zasad rozszerzania lub zmiany składu LGD.

STATUT Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Ziemia Bielska

Rozdział I POSTANOWIENIA OGÓLNE

§ 1

1. Stowarzyszenie nosi nazwę: Lokalna Grupa Działania Ziemia Bielska, zwana dalej "Stowarzyszeniem".
2. Siedziba Stowarzyszenia i jego organów znajduje się w Bielsku-Białej.

§ 2

Stowarzyszenie posiada osobowość prawną i działa na podstawie przepisów ustawy z 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 855, z późn. zm.), ustawy z 7 marca 2007 o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. Nr 64, poz. 427) i rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. Urz.UE.L. 05.277.1 z późn. zm.) oraz niniejszego Statutu.

§ 3

1. Terenem działania Stowarzyszenia jest obszar gmin:
  - 1) Bestwina,
  - 2) Czechowice-Dziedzice,
  - 3) Jasienica,
  - 4) Kozy,
  - 5) Porąbka,
  - 6) Wilamowice,
  - 7) Wilkowice,
  - 8) Jaworze.
2. Stowarzyszenie może być członkiem krajowych i międzynarodowych organizacji o podobnym celu działania.
3. Działalność Stowarzyszenia opiera się na społecznej pracy jego członków. Stowarzyszenie może jednak zatrudniać pracowników do prowadzenia swoich spraw lub zlecać określone zadania innym podmiotom.

§ 4

Czas trwania Stowarzyszenia jest nieograniczony.

§ 5

Stowarzyszenie może używać oznak i pieczęci zgodnie z właściwymi przepisami.

Rozdział II CELE STOWARZYSZENIA I SPOSOBY DZIAŁANIA

§ 6

Celem Stowarzyszenia jest:

1. działanie na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich;
2. aktywizowanie ludności wiejskiej;
3. realizacja lokalnej strategii rozwoju zwanej dalej LSR opracowanej przez lokalną grupę działania zwanej dalej LGD;
4. poprawa jakości życia na obszarach wiejskich ze szczególnym uwzględnieniem: zastosowania nowych technologii, popularyzacji produktów lokalnych oraz ochrony, promocji i właściwego wykorzystania środowiska naturalnego, krajobrazu czy zasobów historyczno-kulturowych dla potrzeb zrównoważonego rozwoju;
5. upowszechnianie i wymiana informacji o inicjatywach związanych z aktywizacją ludności wiejskiej, o której mowa w pkt. 2.

§ 7

Stowarzyszenie realizuje swoje cele poprzez:

1. organizowanie i finansowanie:
  - a. przedsięwzięć o charakterze informacyjnym lub szkoleniowym, w tym seminariów, szkoleń, konferencji i konkursów,
  - b. imprez kulturalnych, takich jak festiwale, targi, pokazy i wystawy, służących zwłaszcza promocji regionu i jego tożsamości kulturowej,
  - c. działalności propagandowej, promocyjnej, informacyjnej i poligraficznej, w tym:
    - opracowywanie i druk broszur, folderów, plakatów,
    - opracowywanie i rozpowszechnianie materiałów audiowizualnych,
    - tworzenie stron internetowych,
    - przygotowywanie i rozpowszechnianie innych materiałów o charakterze reklamowym lub promocyjnym,
2. prowadzenie bezpłatnego doradztwa w zakresie przygotowywania i realizacji projektów inwestycyjnych związanych z realizacją LSR,
3. współpracę i wymianę doświadczeń z instytucjami publicznymi i organizacjami pozarządowymi działającymi w zakresie objętym celem Stowarzyszenia na poziomie krajowym i międzynarodowym,
4. prowadzenie innych działań przewidzianych dla LGD w przepisach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007- 2013,
5. podejmowanie działań informacyjnych na temat integracji Polski z Unią Europejską,
6. poszukiwanie źródeł finansowania i realizację projektów wspierających rozwój obszarów wiejskich z funduszy Unii Europejskiej, budżetu państwa oraz pozabudżetowych.

Rozdział III CZŁONKOWIE STOWARZYSZENIA

§ 8

Członkowie Stowarzyszenia dzielą się na:

1. członków zwyczajnych,
2. członków wspierających,
3. członków honorowych.

§ 9

Członkiem zwyczajnym Stowarzyszenia może być osoba fizyczna, osoba prawna (ze szczególnym uwzględnieniem jednostek samorządu terytorialnego), która:

1. spełnia warunki określone w: ustawie Prawo o stowarzyszeniach, ustawie o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, rozporządzeniu Rady (WE) w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich,
2. działa na rzecz rozwoju obszarów wiejskich i przedstawi rekomendację (wskazanie) zawierającą w szczególności pozytywną opinię w tym zakresie udzieloną przez działających na obszarze, dla którego ma być opracowany LSR lub którego dotyczy LSR:
  - a. partnera społecznego i gospodarczego lub
  - b. gminę wiejską lub

- c. gminę miejsko-wiejską lub
  - d. gminę miejską lub
  - e. inną osobę prawną, której działalność obejmuje realizację celu Stowarzyszenia,
3. złożyć deklarację członkowską.

§ 10

1. Członkiem wspierającym Stowarzyszenia może być osoba fizyczna lub prawna bez względu na jej miejsce zamieszkania i siedzibę w kraju lub zagranicą, która za swoją zgodą zostanie przyjęta do Stowarzyszenia za okazaną pomoc w realizacji jego celów, po złożeniu deklaracji oraz oświadczenia o zakresie deklarowanej pomocy na rzecz Stowarzyszenia.
2. Członek wspierający Stowarzyszenia opłaca składkę członkowską w zadeklarowanej przez siebie wysokości.
3. Skreślenie z listy członków wspierających Stowarzyszenia następuje zgodnie z § 14.

§ 11

1. Członkiem honorowym Stowarzyszenia może być osoba fizyczna bez względu na jej miejsce zamieszkania, której godność tę nada Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia za szczególne zasługi dla Stowarzyszenia.
2. Nadanie członkowi zwyczajnemu Stowarzyszenia godności członka honorowego, nie powoduje utraty przez niego praw i obowiązków jako członka zwyczajnego.
3. Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia może odbierać godność członka honorowego w wypadkach określonych w § 14 ust. 2

§ 12

1. Kandydat do Stowarzyszenia składa pisemną deklarację zawierającą oświadczenie o przystąpieniu i zobowiązanie do opłacania składek, a ponadto:
  - a. osoby fizyczne: imię i nazwisko, data i miejsce urodzenia, adres, numer PESEL,
  - b. osoby prawne: nazwę (firmę), siedzibę, numer REGON, dołączając także odpis z właściwego rejestru, jeżeli podlegają wpisowi do rejestru.
2. O przyjęciu w poczet członków Stowarzyszenia decyduje Zarząd Stowarzyszenia w formie uchwały. O swojej decyzji Zarząd Stowarzyszenia niezwłocznie powiadamia pisemnie zainteresowanego.
3. Od decyzji odmownej zainteresowanemu przysługuje prawo odwołania do Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia, którego uchwała w tym przedmiocie jest ostateczna. Odwołanie należy wnieść w terminie 1 miesiąca od otrzymania pisemnej informacji o decyzji Zarządu Stowarzyszenia.

§ 13

1. Członek zwyczajny Stowarzyszenia ma w szczególności prawo do:
  - a. uczestnictwa w Walnych Zebraniach Członków Stowarzyszenia i brania udziału w głosowaniu,
  - b. wybierania i bycia wybranym do organów Stowarzyszenia,
  - c. zgłaszania do organów Stowarzyszenia wniosków w sprawach związanych z jego działalnością i żądania informacji o sposobie ich załatwienia,
  - d. uczestniczenia w spotkaniach i imprezach organizowanych przez Stowarzyszenie.
2. Członek zwyczajny Stowarzyszenia jest zobowiązany:
  - a. brać czynny udział w przedsięwzięciach organizowanych przez Stowarzyszenie,
  - b. przestrzegać postanowień Statutu oraz uchwał organów Stowarzyszenia,
  - c. nie naruszać solidarności organizacyjnej Stowarzyszenia,
  - d. regularnie opłacać składki członkowskie.

§ 14

1. Ustanie członkostwa w Stowarzyszeniu następuje wskutek:
  - a. pisemnej rezygnacji z członkostwa,
  - b. śmierci członka będącego osobą fizyczną, utraty przez niego pełnej zdolności do czynności prawnych albo utraty praw publicznych,
  - c. likwidacji członka będącego osobą prawną,
  - d. wykluczenia.
2. Wykluczenie członka Stowarzyszenia następuje w przypadku:
  - a. nieusprawiedliwionego zalegania z zapłatą składek przez okres dłuższy niż 6 miesięcy,
  - b. postępowania rażąco sprzecznego z niniejszym Statutem,
  - c. postępowania, które dyskwalifikuje daną osobę jako członka Stowarzyszenia lub godzi w jego dobre imię,

- d. działania na szkodę Stowarzyszenia.
3. O wykluczeniu decyduje Zarząd Stowarzyszenia w formie uchwały. Przed podjęciem uchwały Zarząd Stowarzyszenia umożliwia członkowi złożenie wyjaśnień na piśmie lub osobiście na posiedzeniu Zarządu. O treści uchwały Zarząd Stowarzyszenia niezwłocznie powiadamia pisemnie zainteresowanego.
4. Ustanie członkostwa z przyczyn określonych w ustępie 1 pkt a) - c) stwierdza Zarząd Stowarzyszenia w formie uchwały, przepis ustępu 3 stosuje się odpowiednio.
5. Od uchwał Zarządu Stowarzyszenia, o których mowa w ustępie 3 i 4 przysługuje zainteresowanemu odwołanie do Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia w terminie 1 miesiąca od pisemnego powiadomienia o treści uchwały. Uchwała Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia jest ostateczna.

§ 15

Członkowie wspierający i honorowi Stowarzyszenia mają prawo uczestnictwa w pracach i imprezach organizowanych przez Stowarzyszenie, nie posiadają czynnego ani biernego prawa wyborczego. Uczestniczą w Walnym Zebraniu Członków Stowarzyszenia z głosem doradczym.

Rozdział IV WŁADZE STOWARZYSZENIA

§ 16

1. Władzami Stowarzyszenia są:
  - a. Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia,
  - b. Zarząd Stowarzyszenia,
  - c. Rada Stowarzyszenia,
  - d. Komisja Rewizyjna Stowarzyszenia.
2. Nie można być jednocześnie członkiem Zarządu, Komisji Rewizyjnej i Rady Stowarzyszenia oraz pracownikiem Biura Stowarzyszenia.
3. Kadencja Zarządu, Rady i Komisji Rewizyjnej Stowarzyszenia wynosi 2 lata

§ 17

1. Najwyższą władzą Stowarzyszenia jest Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia.
2. Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia zwołuje Zarząd Stowarzyszenia co najmniej jeden raz na sześć miesięcy lub na pisemny wniosek Komisji Rewizyjnej Stowarzyszenia, lub 1/3 Członków Stowarzyszenia, powiadamiając o jego terminie, miejscu obrad i propozycjach porządku obrad wszystkich członków Stowarzyszenia listami poleconymi lub w każdy inny skuteczny sposób co najmniej 7 dni przed terminem rozpoczęcia obrad. Zarząd zwołuje Walne Zebranie niezwłocznie po otrzymaniu wniosku, termin odbycia Walnego Zebrania musi przypadać w ciągu 2-ch miesięcy od chwili złożenia wniosku.
3. W Walnym Zebraniu Członków Stowarzyszenia winna uczestniczyć, co najmniej połowa członków uprawnionych do głosowania.
4. W Walnym Zebraniu Członków Stowarzyszenia mogą uczestniczyć zwyczajni członkowie Stowarzyszenia oraz z głosem doradczym członkowie wspierający Stowarzyszenia oraz zaproszeni przez Zarząd goście.
5. Do kompetencji Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia należy w szczególności:
  - a. uchwalanie kierunków i programu działania Stowarzyszenia;
  - b. ustalanie liczby członków Zarządu, Komisji Rewizyjnej i Rady Stowarzyszenia;
  - c. wybór i odwołanie członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej oraz Rady Stowarzyszenia;
  - d. rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań Zarządu i Komisji Rewizyjnej oraz Rady Stowarzyszenia, w szczególności dotyczących projektów realizowanych w ramach LSR opracowanej przez LGD;
  - e. udzielenie absolutorium ustępującemu Zarządowi Stowarzyszenia;
  - f. uchwalanie zmian Statutu Stowarzyszenia;
  - g. podejmowanie uchwał w sprawie przystąpienia Stowarzyszenia do innych organizacji;
  - h. podejmowanie uchwał w sprawie rozwiązania Stowarzyszenia i przeznaczenia jego majątku,
  - i. rozpatrywanie odwołań od uchwał Zarządu Stowarzyszenia wniesionych przez członków Stowarzyszenia;
  - j. uchwalanie regulaminu obrad Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia oraz innych regulaminów czy procedur organizacyjnych Stowarzyszenia, z zastrzeżeniem regulaminu Biura Stowarzyszenia o którym mowa w § 19 ust. 3 pkt.8;
  - k. przyjęcie Lokalnej Strategii Rozwoju, w tym zatwierdzanie procedur i kryteriów określonych w Załączniku nr 1 do Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23.05.2008 roku- pkt. 9 Zakresu Lokalnej Strategii Rozwoju (Dz. U. nr 103, poz. 659 z 2008 roku);
  - l. ustalanie wysokości składek członkowskich,
  - m. nadanie honorowego członkostwa Stowarzyszenia.

6. Podjęcie uchwały w sprawie zmiany Statutu, odwołania członków Zarządu, Komisji Rewizyjnej, Rady oraz rozwiązania Stowarzyszenia wymaga bezwzględnej większości głosów, przy obecności co najmniej połowy członków Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia.
7. Każdemu członkowi zwyczajnemu Stowarzyszenia przysługuje na Walnym Zebraniu Członków Stowarzyszenia jeden głos.

§ 18

1. Z zastrzeżeniem § 17 ust. 6 uchwały władz Stowarzyszenia zapadają zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej połowy członków Stowarzyszenia uprawnionych do głosowania, jeśli dalsze postanowienia Statutu nie stanowią inaczej.
2. Jeżeli w pierwszym terminie na Walnym Zebraniu nie uczestniczy, co najmniej połowa liczby członków, wówczas w drugim terminie posiedzenia uchwały mogą być podjęte odpowiednią większością głosów oddanych przez członków obecnych.
3. Drugi termin powinien być podany w zawiadomieniu o posiedzeniu i nie może być wyznaczony wcześniej niż po upływie 15 minut po pierwszym terminie.
4. Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia pracuje według ustalonego porządku obrad. Proponowany porządek obrad może być przez Walne Zebranie zmieniony lub rozszerzony. Porządek nie może być zmieniony o punkty dotyczące zmiany Statutu lub rozwiązania Stowarzyszenia.
5. Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia po otwarciu go przez Prezesa Zarządu wybiera Przewodniczącego zebrania, a na jego wniosek Wiceprzewodniczącego i Sekretarza, którzy dalej prowadzą obrady.

§ 19

1. Zarząd Stowarzyszenia składa się z Prezesa, dwóch Wiceprezesów, Skarbnika i od 3 do 7 pozostałych członków Zarządu wybieranych i odwoływanych przez Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia.
2. Kadencja Zarządu Stowarzyszenia trwa 2 lata.
3. Do zakresu działania Zarządu Stowarzyszenia należy w szczególności:
  - a. podejmowanie uchwał dotyczących przyjęcia i ustania członkostwa,
  - b. reprezentowanie Stowarzyszenia na zewnątrz i działanie w jego imieniu;
  - c. kierowanie bieżącą pracą Stowarzyszenia i zarządzanie jego majątkiem,
  - d. zwoływanie Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia;
  - e. realizacja uchwał Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia ;
  - f. powoływanie i odwoływanie kierownika Biura Stowarzyszenia oraz zatrudnianie innych pracowników tego Biura;
  - g. ustalanie wysokości zatrudnienia i zasad wynagradzania pracowników Biura Stowarzyszenia;
  - h. ustalanie regulaminu Biura Stowarzyszenia.
  - i. przygotowywanie wniosków o dofinansowanie projektów w ramach PROW 2007- 2013 oraz innych źródeł;
  - j. składanie sprawozdań z działalności Stowarzyszenia.
4. Posiedzenia Zarządu Stowarzyszenia zwołuje Prezes Zarządu lub upoważniony Członek Zarządu stosownie do potrzeb, nie rzadziej niż raz na kwartał.
5. Uchwały Zarządu Stowarzyszenia są prawomocne przy obecności, co najmniej 2/3 członków Zarządu. Uchwały zapadają zwykłą większością głosów. W razie równości głosów decyduje głos Prezesa. Z obrad Zarządu Stowarzyszenia sporządza się protokół. Członek Zarządu Stowarzyszenia, którego sprawa jest rozpatrywana na posiedzeniu Zarządu może być wyłączony z udziału w obradach.

§ 20

1. Pracami Zarządu kieruje Prezes Zarządu. W razie jego nieobecności zastępuje go wskazany Wiceprezes lub Członek Zarządu.
2. Zarząd dokonuje podziału czynności między swoich Członków w sprawach niewymagających kolektywnego działania.
3. Do obsługi administracyjnej Stowarzyszenia Zarząd może zatrudniać pracowników, którzy tworzą Biuro Stowarzyszenia.
4. Szczegółowe zasady działania Zarządu Stowarzyszenia określa Regulamin Zarządu.

§ 21

1. Komisja Rewizyjna Stowarzyszenia składa się z Przewodniczącego, Wiceprzewodniczącego i od 1 do 3 pozostałych Członków Komisji wybieranych i odwoływanych przez Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia.
2. Członkiem Komisji Rewizyjnej Stowarzyszenia nie może być osoba skazana prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo popełnione umyślnie. Członkowie Komisji Rewizyjnej Stowarzyszenia nie mogą być

w związku małżeńskim, ani też w stosunku pokrewieństwa, powinowactwa lub podległości z tytułu zatrudnienia.

3. Do kompetencji Komisji Rewizyjnej Stowarzyszenia należy:
  - a. kontrola bieżącej działalności Stowarzyszenia;
  - b. ocena prac i składanie wniosków w przedmiocie udzielenia absolutorium dla Zarządu na Walnym Zebraniu Członków Stowarzyszenia,
  - c. występowanie z wnioskiem o zwołanie Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia;
  - d. dokonywanie wyboru podmiotu mającego zbadać sprawozdanie finansowe Stowarzyszenia zgodnie z przepisami o rachunkowości.
4. Komisja Rewizyjna Stowarzyszenia odbywa swoje zebrania, co najmniej 1 raz na pół roku. Członkowie Komisji Rewizyjnej Stowarzyszenia mają prawo brać udział w zebraniach wszystkich władz Stowarzyszenia z głosem doradczym.

§ 22

1. Rada Stowarzyszenia liczy od 8 do 10 osób, w co najmniej 50 % składa się z podmiotów, o których mowa w art. 6 ust. 1 lit b i c rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich lub ich przedstawiciele – czyli partnerów gospodarczych i społecznych oraz innych odpowiednich podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, organizacje pozarządowe, w tym organizacje zajmujące się zagadnieniami z zakresu środowiska naturalnego, oraz podmiotami odpowiedzialnymi za promowanie równości mężczyzn i kobiet - wybieranych i odwoływanych przez Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia.
2. Do kompetencji Rady Stowarzyszenia należy:
  - a. wybór operacji, które mają być realizowane w ramach LSR,
  - b. opiniowanie innych przedsięwzięć (projektów) podejmowanych przez Stowarzyszenie, które mają służyć realizacji celów określonych w Rozdziale II niniejszego Statutu.
3. Rada Stowarzyszenia składa się z Przewodniczącego, Wiceprzewodniczącego, Sekretarza oraz pozostałych Członków Rady wybieranych i odwoływanych przez Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia.
4. Uchwały Rady Stowarzyszenia są prawomocne przy obecności, co najmniej 2/3 jej członków. Uchwały zapadają zwykłą większością głosów. W razie równości głosów decyduje głos Przewodniczącego. Z obrad Rady Stowarzyszenia sporządza się protokół.
5. Plenarne zebrania Rady Stowarzyszenia odbywają się co najmniej raz na kwartał.
6. Odwołanie z funkcji Członka Rady Stowarzyszenia następuje w przypadku:
  - a. złożenia rezygnacji,
  - b. choroby powodującej trwałą niezdolność do sprawowania funkcji,
  - c. naruszenia postanowień niniejszego statutu,
  - d. skazania prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo zagrożone karą pozbawienia wolności,
  - e. uchylania się od pracy w Radzie Stowarzyszenia.
7. Z wnioskiem o odwołanie Członka Rady Stowarzyszenia może wystąpić do Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia Zarząd lub minimum 1/5 członków Stowarzyszenia.
8. Procedurę wyłączenia Członka Rady Stowarzyszenia od udziału w dokonywaniu wyboru operacji w razie zaistnienia okoliczności, które mogą wywołać wątpliwości co do jego bezstronności określa Lokalna Strategia Rozwoju przyjęta przez Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia.

§ 23

W razie zmniejszenia się składu władz Stowarzyszenia wymienionych w § 16 ust. 1 pkt 2, 3 i 4 w czasie trwania kadencji tych władz, Zarząd zwołuje Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia w celu uzupełnienia ich składu.

Rozdział V MAJĄTEK I DZIAŁALNOŚĆ STOWARZYSZENIA

§ 24

1. Majątek Stowarzyszenia tworzą środki pieniężne i inne składniki majątkowe, które służą wyłącznie do realizacji statutowych celów Stowarzyszenia.
2. Majątek Stowarzyszenia pochodzi z:
  - a. składek członkowskich,
  - b. dotacji,
  - c. środków otrzymanych od sponsorów,
  - d. darowizn,
  - e. zapisów i spadków,

- f. dochodów z własnej działalności,
- g. dochodów z majątku.
3. Składki członkowskie powinny być wpłacane do końca I kwartału każdego roku. Nowo przyjęci członkowie wpłacają składki według zasad określonych przez Zarząd w ciągu 30 dni od otrzymania powiadomienia o przyjęciu na członka Stowarzyszenia.
4. Stowarzyszenie prowadzi gospodarkę finansową zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa.
5. Majątkiem i funduszami Stowarzyszenia gospodaruje Zarząd.
6. Następujące czynności zarządu majątkiem wymagają zgody Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia:
  - a. nabycie, zbycie lub obciążenie nieruchomości,
  - b. nabycie, zbycie lub objęcie udziałów lub akcji w spółce,
  - c. zaciągnięcie kredytu lub pożyczki,
  - d. wynajęcie lub wydzierżawienie nieruchomości Stowarzyszenia na okres dłuższy niż 3 lata,
  - e. rozporządzenie składnikiem majątku Stowarzyszenia o wartości wyższej niż 20.000 zł lub zaciągnięcie zobowiązania przekraczającego tę wartość,
  - f. zaciągnięcie zobowiązania przekraczającego wartość 20.000 zł, a w przypadku projektów w 100% finansowanych ze środków zewnętrznych powyżej 50.000 zł,
  - g. przyjęcie lub odrzucenie spadku.

§ 25

Oświadczenia woli w imieniu Stowarzyszenia składa dwóch członków Zarządu Stowarzyszenia, w tym Prezes lub Wiceprezes.

Rozdział VI POSTANOWIENIA KOŃCOWE

§ 26

1. Stowarzyszenie może być rozwiązane na podstawie uchwały Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia lub w innych przypadkach prawem przewidzianych.
2. Podejmując uchwałę o rozwiązaniu Stowarzyszenia Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia określa sposób jego likwidacji oraz przeznaczenie majątku Stowarzyszenia.
3. W sprawach nie uregulowanych Statutem mają zastosowanie przepisy Prawo o stowarzyszeniach.

4) struktura rady lub innego organu LGD, do którego wyłącznej właściwości należy wybór operacji zgodnie z art.62 ust.4 rozporządzenia nr 1698/2005, zwanych dalej „organem decyzyjnym”

Rada Stowarzyszenia została powołana na podstawie Uchwały Nr 11 /2008 z dnia 4 marca 2008 roku Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Ziemia Bielska w składzie 8 - osobowym i uległa poszerzeniu o 1 osobę podczas Drugiego Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia w dniu 08.12. 2008 roku.

W skład Rady wchodzi 9 osób, z czego 5 kobiet i 4 mężczyzn reprezentujących:

- sektor publiczny - 3 osoby,
- sektor gospodarczy - 3 osoby,
- sektor społeczny - 3 osoby.

W składzie organu decyzyjnego (Rady Stowarzyszenia) znaleźli się więc w większości przedstawiciele dwóch ostatnich sektorów (67% udziału), zarówno kobiety jak i mężczyźni (odpowiednio 55% i 45% udziału), stąd spełnione są przesłanki zawarte w Ustawie z dnia 7 marca 2007r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.

TABELA NR 3 ZESTAWIENIE PREZENTUJĄCE PIERWSZY SKŁAD ORGANU DECYZYJNEGO (RADA STOWARZYSZENIA)

Przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego (sektor publiczny)	Przedstawiciele podmiotów gospodarki narodowej (sektor gospodarczy)	Przedstawiciele stowarzyszeń i organizacji społecznych oraz fundacji (sektor społeczny)
1. Gmina Czechowice- Dziedzice (sołectwa: Bronów, Ligota, Zabrzeg) 2. Gmina Jasienica 3. Gmina Wilamowice	1. Przedsiębiorstwo Handlowe „Ewant” Ewa Chwistek z Kóz 2. DEWRO Tomasz Wróbel w Bestwinie 3. Dyskont Meblowy Szymon Wiśniewski z Jaworza	1. Towarzystwo Miłośników Ziemi Żywieckiej O/ Porąbka 2. Stowarzyszenie „Razem dla Wilkowic” z Wilkowic 3. Towarzystwo Przyjaciół Ligoty z Ligoty

W stosunku do całego partnerstwa skład ciała decyzyjnego wg poszczególnych sektorów wchodzących w jego skład wygląda następująco:

- 3 przedstawicieli sektora publicznego (10 członków w LGD)- udział 30 %,
- 3 przedstawicieli sektora gospodarczego (19 członków w LGD) - udział 16 %,
- 3 przedstawicieli sektora społecznego (22 członków w LGD)- udział 13 %

5) zasady i procedury funkcjonowania LGD oraz organu decyzyjnego

Zgodnie z regulacjami statutowymi występuje wyraźny rozdział funkcji pomiędzy poszczególne organy Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Ziemia Bielska. Funkcja zarządcza pozostaje w gestii Zarządu Stowarzyszenia, funkcja decyzyjna należy do ciała decyzyjnego - Rady Stowarzyszenia zaś funkcję kontrolną sprawuje Komisja Rewizyjna. Najwyższy organ Stowarzyszenia, czyli Walne Zebranie Członków ustala liczbę oraz skład osób poszczególnych organów.

Osoby wchodzące w skład poszczególnych organów nie są ponadto jednocześnie członkami innych organów ani pracownikami Biura Stowarzyszenia.

Regulamin Rady Stowarzyszenia składa się z następujących części:

- ROZDZIAŁ I: Postanowienia Ogólne
- ROZDZIAŁ II: Członkowie Rady
- ROZDZIAŁ III: Przewodniczący Rady
- ROZDZIAŁ IV: Przygotowanie i zwołanie posiedzeń Rady
- ROZDZIAŁ V: Posiedzenia Rady
- ROZDZIAŁ VI: Głosowanie
- ROZDZIAŁ VII: Dokumentacja z posiedzeń Rady
- ROZDZIAŁ VIII: Wolne głosy, wnioski i zapytania
- ROZDZIAŁ IX: Przypisy końcowe

Regulamin Rady stanowi Załącznik nr 1., a procedura rekrutacji pracowników Stowarzyszenia Załącznik nr 2 do niniejszej Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2008- 2015.

Celem procedury jest ustalenie zasad zatrudniania pracowników w oparciu o przejrzyste kryteria, zagwarantowanie równego dostępu do miejsc pracy.

Procedura reguluje zasady naboru pracowników do biura Stowarzyszenia na stanowiska pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, umowy zlecenie. Procedura ta określa też czynności od przygotowania naboru do wyłonienia kandydata bez czynności nawiązania stosunku pracy.

Procedurę opracowano na podstawie aktów prawnych:

1. ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks Pracy (Dz. U z 1998 r. Nr 21, poz. 94 ze zm.),
2. rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie zakresu prowadzenia przez pracodawców dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz sposobu prowadzenia akt osobowych pracownika (Dz. U. Nr 62, poz. 286 ze zm.)

Określenie wymagań koniecznych i pożądaných w odniesieniu do kandydatów do pracy w LGD, pozwala na zatrudnienie osób gwarantujących profesjonalną obsługę organów LGD i beneficjentów. Poniżej przedstawiono listę stanowisk w biurze Stowarzyszenia niezbędnych do właściwego procesu realizacji/ wdrażania LSR.

TABELA NR 4 WYMAGANIA KONIECZNE I POŻĄDANE PRACOWNIKÓW STOWARZYSZENIA

Lp.	Stanowisko	Wymagania konieczne	Wymagania pożądanе
1.	Kierownik Biura	<ul style="list-style-type: none"> • wykształcenie wyższe • bardzo dobra znajomość zasad podejścia Leader • doświadczenie w zarządzaniu projektami miękkimi/twardymi finansowanymi z funduszy strukturalnych UE o wartości powyżej 100 tys. zł • znajomość języka obcego w stopniu umożliwiającym swobodną komunikację • biegła umiejętność posługiwania się komputerem (obsługa oprogramowania typu: Word, Excel, Power Point, Outlook Express) • doświadczenie w zarządzaniu zespołem	<ul style="list-style-type: none"> • doświadczenie w planowaniu/realizacji projektów infrastrukturalnych • umiejętność oceny planowanych inwestycji pod względem ekonomicznym • doświadczenie w aktywizowaniu mieszkańców wsi • doświadczenie w pracy w sektorze pozarządowym
2.	Specjalista ds. finansów	<ul style="list-style-type: none"> • wykształcenie co najmniej średnie na kierunku ekonomicznym lub wykształcenie wyższe • doświadczenie w rozliczaniu projektów finansowanych z funduszy strukturalnych UE • znajomość zasad prowadzenia dokumentacji kadrowej • biegła umiejętność posługiwania się komputerem (w szczególności obsługa oprogramowania typu Excel)	<ul style="list-style-type: none"> • wykształcenie w zakresie rachunkowości • doświadczenie w pracy w dziale księgowości
3.	Specjalista ds. obsługi projektów, szkoleń i doradztwa	<ul style="list-style-type: none"> • wykształcenie średnie lub wyższe • dobra znajomość obsługi komputera (obsługa oprogramowania typu: Word, Excel, Power Point) • bardzo dobra znajomość zasad podejścia Leader • doświadczenie w pracy z klientem	<ul style="list-style-type: none"> • bardzo dobra znajomość zasad podejścia Leader
4.	Specjalista ds. administracji, współpracy i promocji	<ul style="list-style-type: none"> • wykształcenie średnie lub wyższe • dobra znajomość obsługi komputera (obsługa oprogramowania typu: Word, Excel, Power Point) • doświadczenie w pracy z klientem	<ul style="list-style-type: none"> • bardzo dobra znajomość zasad podejścia Leader

W Stowarzyszeniu Lokalna Grupa Działania Ziemia Bielska nie określono „specjalnych” procedur postępowania w sytuacji wystąpienia trudności w zatrudnieniu pracowników spełniających wymagania konieczne.

W takich przypadkach LGD może zatrudnić osobę spełniającą wymagania konieczne jedynie w części. W celu weryfikacji kompetencji pracowników możliwe jest zatrudnienie na okres próbny.

**TABELA NR 5 OPISY STANOWISK W RAMACH BIURA
STOWARZYSZENIA LGD ZIEMIA BIELSKA**

Lp.	Stanowisko	Opis stanowiska
1.	Kierownik Biura	Odpowiada za: <ul style="list-style-type: none"> ogólną koordynację realizacji LSR, nadzór nad pracą Biura, zapewnienie wysokiej jakości obsługi beneficjentów nadzór nad realizacją budżetu LGD, pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację projektów spójnych z LSR, terminową sprawozdawczość, przepływ informacji pomiędzy Biurem i władzami LGD, realizowanie innych zadań zleconych przez Zarząd LGD w zakresie LEADER, zatwierdzanie wydatków bieżących (administracyjnych) Biura LGD, ustalanie i aktualizowanie zakresów czynności podległych pracownikom, nawiązywanie współpracy, przygotowanie umów i porozumień z wykonawcami i partnerami zewnętrznymi, dbałość o rozwój zawodowy podległych pracowników
2.	Specjalista ds. finansów	Odpowiada za: <ul style="list-style-type: none"> planowanie wydatkowania środków przez LGD, monitorowanie postępu realizacji budżetu LGD, rozliczanie wydatków – w tym przygotowywanie wniosków o płatność, prowadzenie spraw kadrowych, prowadzenie spraw finansowych Stowarzyszenia LGD, a w szczególności:<ul style="list-style-type: none"> – prowadzenie ksiąg rachunkowych, sporządzanie deklaracji podatkowych oraz bilansu i rachunku wyników, analizy kosztów, a także przygotowanie raportów, – sporządzanie zgodnie z obowiązującymi przepisami i terminami list wynagrodzeń pracowników biura LGD, – dekretowanie i wprowadzanie faktur, zaliczek i wyciągów bankowych, – przygotowanie płatności, – rozliczanie inwentaryzacji majątku rzeczowego Stowarzyszenia (prowadzenie ksiąg inwentarzowych, prowadzenie ewidencji środków trwałych i naliczanie ich amortyzacji, prowadzenie kartotek ilościowo-wartościowych majątku rzeczowego), – wykonywanie innych zadań zleconych przez Zleceniodawcę, niewymienionych wyżej, a związanych z finansową stroną działalności Stowarzyszenia.
3.	Specjalista ds. obsługi projektów, szkoleń i doradztwa	Odpowiada za: <ul style="list-style-type: none"> świadczenie usług informacyjno-doradczych dla klientów Biura LGD poszukiwanie źródeł finansowania i merytoryczna realizacja projektów wspierających rozwój obszarów wiejskich z funduszy Unii Europejskiej - Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013, organizowanie: przedsięwzięć o charakterze informacyjnym lub szkoleniowym, imprez kulturalnych, sportowych, itp., prowadzenie działalności promocyjnej i informacyjnej
4.	Specjalista ds. administracji, współpracy i promocji	Odpowiada za: <ul style="list-style-type: none"> obsługę administracyjną Stowarzyszenia świadczenie usług administracyjnych dla klientów Biura LGD, obsługa administracyjno-logistyczna projektów wspierających rozwój obszarów wiejskich z funduszy Unii Europejskiej, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013, wspieranie / przeprowadzanie: przedsięwzięć o charakterze informacyjnym lub szkoleniowym, imprez kulturalnych, sportowych, itp., prowadzenie działalności promocyjnej, informacyjnej, nawiązywanie współpracy i wymiana doświadczeń z instytucjami publicznymi i organizacjami pozarządowymi działającymi w zakresie objętym celami Stowarzyszenia

Zgodnie ze Statutem, wyboru personelu LGD dokonuje Zarząd Stowarzyszenia LGD, kierując się przy wyborze rekomendacją zatrudnionego Kierownika Biura.

Biuro LGD mieści się w jednej z najbardziej rozpoznawalnych instytucji publicznych tj. budynku Starostwa Powiatowego w Bielsku-Białej przy ul. Piastowskiej 40, gdzie dostępność komunikacyjna dla mieszkańców wszystkich gmin jest bardzo dobra.

Zasoby materialne na dzień składania wniosku o wybór to: użyczony lokal na Biuro o powierzchni około 16 m² wyposażony w podstawowy sprzęt komputerowy z dostępem do Internetu i biurowy (2 komputery, w tym 1 laptop i 1 użyczony stacjonarny komputer; 1 urządzenie wielofunkcyjne, podstawowe meble).

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Ziemia Bielska planuje poprawić warunki lokalowe Biura (w zasobach Starostwa Powiatowego w Bielsku-Białej) o kolejne lokale. Korzystniejsze warunki lokalowe i techniczne zapewnią możliwość profesjonalnego przyjmowania i obsługi interesantów, organizacji spotkań oraz umożliwią właściwe archiwizowanie dokumentów. Biuro Stowarzyszenia dodatkowo posiada dostęp do sali konferencyjnej na terenie Starostwa Powiatowego.

Stowarzyszenie posiada własną stronę internetową (www.ziemiabielska.pl) oraz pocztę elektroniczną (e-mail: biuro@ziemiabielska.pl).

Biuro nie opracowuje projektów planowanych do realizacji przez mieszkańców, ale pomaga im zrobić to samodzielnie. Biuro aktywnie animuje mieszkańców do jak najszerszego zaangażowania w realizację LSR.

Zasady funkcjonowania Biura Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Ziemia Bielska, ramowy zakres działania i kompetencji oraz inne postanowienia związane z działalnością biura Stowarzyszenia reguluje Regulamin Biura Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Ziemia Bielska.

6) kwalifikacje i doświadczenie osób wchodzących w skład organu decyzyjnego

Część osób wchodzących w skład organu decyzyjnego LGD ukończyło kurs w zakresie podejścia LEADER, włada językiem angielskim, niemieckim w stopniu umożliwiającym swobodne porozumiewanie się, natomiast połowa osób jest związane z problematyką wykorzystania Funduszy Unijnych z racji pełnionych funkcji zawodowych. Pozostałe osoby z pośród członków Rady są aktywnymi działaczami w obrębie instytucji, które działają na obszarze objętym działaniem Lokalna Grupa Działania Ziemia Bielska.

Szczegółowy opis kwalifikacji i doświadczenia osób wchodzących w skład organu decyzyjnego (Rady Stowarzyszenia) stanowi załącznik nr 3 do Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2008- 2015. Rada Stowarzyszenia została powołana na podstawie Uchwały Nr 11 /2008 z dnia 4 marca 2008 roku Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Ziemia Bielska w składzie 8 - osobowym i uległa poszerzeniu o 1 osobę podczas Drugiego Walnego Zebrania Członków w dniu 08.12.2008 roku.

W skład Rady wchodzi 9 osób, z czego 5 kobiet i 4 mężczyzn reprezentujących:

- sektor publiczny - 3 osoby (Gmina Czechowice- Dziedzice, Gmina Jasienica, Gmina Wilamowice),
- sektor gospodarczy - 3 osoby (Przedsiębiorstwo Handlowe „Ewant” Ewa Chwistek z Kóz, DEWRO Wróbel w Bestwinie, Dyskont Meblowy Szymon Wiśniewski z Jaworza),
- sektor społeczny - 3 osoby (Towarzystwo Miłośników Ziemi Żywieckiej o/Porąbka, Stowarzyszenie „Razem dla Wilkowic” z Wilkowic, Towarzystwo Przyjaciół Ligoty z Ligoty).

7) doświadczenie LGD i członków LGD albo jej partnerów w realizacji operacji

W obrębie obszaru działania Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Ziemia Bielska zarówno Powiat Bielski, który jest członkiem Stowarzyszenia jak i każda z gmin członkowskich posiada udokumentowany, dość bogaty zasób doświadczenia w pozyskiwaniu i wykorzystaniu funduszy unijnych do realizacji projektów o charakterze podobnym do zakresu pomocy określonym dla osi 3 i 4 Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007- 2013 oraz innych, realizowanych na obszarach wiejskich. Są to m.in. projekty współfinansowane ze środków:

- Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (Wilkowice, Jaworze, Wilamowice, Porąbka, Jasienica - Zintegrowany Program Rozwoju Regionalnego, INTERREG III),
- Europejskiego Funduszu Społecznego (Kozy, Porąbka, Wilkowice - Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego, Program Operacyjny Kapitał Ludzki),
- Europejskiego Funduszu Rozwoju Wsi Polskiej (Bestwina),
- Programu Odnowy Wsi Województwa Śląskiego (Bestwina),
- w ramach programu MSWiA Ikonk@ (Bestwina),
- Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006” (Bestwina, Jasienica)
- SAPARD (Jaworze, Kozły, Wilamowice, Wilkowice),
- PHARE (Jaworze, Wilamowice, Jasienica, Wilkowice).

Jeśli chodzi o pozostałych partnerów, oni również wykazują doświadczenie w pozyskiwaniu środków i realizacji projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego, w tym m.in. w ramach:

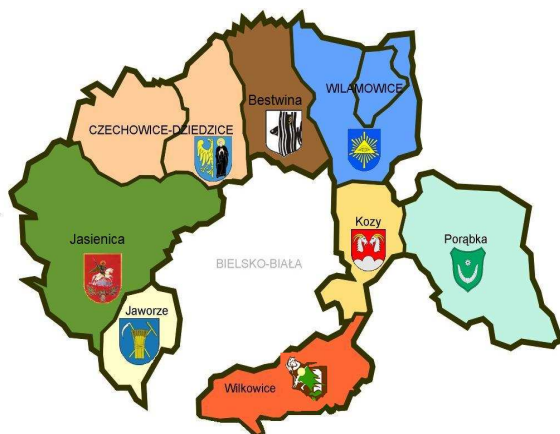
- Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego,
- Sektorowego Programu Operacyjnego -Rozwój Zasobów Ludzkich,
- Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Szczegółowy wykaz i opis doświadczenia członków LGD oraz jej partnerów znajduje się w załączniku nr 17 do wniosku o wybór LGD do realizacji LSR, a dokumenty potwierdzające są dostępne do wglądu w siedzibie LGD.

2. Opis obszaru objętego LSR wraz z uzasadnieniem jego wewnętrznej spójności

1) wykaz gmin wchodzących w skład LGD albo będących jej partnerami

Rys.1 Zarys Gmin obszaru LGD

Na obszar objęty LSR składają się następujące gminy:

- **Bestwina** (gmina wiejska) Pow.: 38 km²; Bestwina, Bestwinka, Janowice, Kaniów
- **Czechowice – Dziedzice** (gmina miejsko-wiejska) Pow.: 66 km²; Sołectwa: Bronów, Ligota, Zabrzeg (pow.34km²)
- **Jasienica** (gmina wiejska) Pow.: 93 km²; Sołectwa: Jasienica, Bielowicko, Biery, Grodziec, Iłownica, Landek, Łazy, Mazańcowice, Międzyrzecze Dolne, Międzyrzecze Górne, Roztropice, Rudzica, Świętoszówka, Wieszczyta
- **Jaworze** (gmina wiejska) Pow.: 21 km²
- **Kozy** (gmina wiejska) Pow.: 27 km²
- **Porąbka** (gmina wiejska) Pow.: 64 km²
Sołectwa :Bujaków, Czaniec, Kobiernice, Porąbka
- **Wilamowice** (gmina miejsko-wiejska) Pow.: 57 km² Sołectwa: Zasole Bielańskie, Heczarnowice, Stara Wieś, Dankowice, Piszczowice
- **Wilkowice** (gmina wiejska) Pow.: 34 km² ; Sołectwa: Wilkowice, Bystra, Mieszna

2) uwarunkowania przestrzenne (mapa), geograficzne, przyrodnicze, historyczne i kulturowe.

Obszar objęty działaniem LGD Ziemia Bielska znajduje się w południowej części Województwa Śląskiego i leży w całości na terenie Powiatu Bielskiego, w obrębie międzynarodowych szlaków komunikacyjnych i transportowych (droga Gdańsk-Warszawa-Bielsko-Biała-Cieszyn, trasa Warszawa-Kraków-Wiedeń), blisko granicy czeskiej i słowackiej z kolejową bazą przeładunkową. Obszar LGD wchodzi w skład Euroregionu Beskidy, do którego należą gminy Powiatu Bielskiego, gminy Województwa Żylińskiego po stronie słowackiej oraz gminy leżące wokół miasta Frydek-Mistek w Republice Czeskiej. Powierzchnia obszaru LGD wynosi 368 km² i stanowi ponad 80% całego obszaru Powiatu Bielskiego, który wraz z Powiatem Żywieckim i Powiatem Cieszyńskim tworzy subregion południowy. Obszar LGD ma formę niezamkniętego pierścienia wokół miasta Bielsko-Biała, nienależącego do Powiatu, a stanowiącego odrębny Powiat Grodzki.

Obszar posiada wyjątkowe walory przyrodnicze zarówno w skali kraju jak i Europy; tereny górskie i leśne charakteryzują się wysokim stopniem naturalności i bioróżnorodności. Dzięki "zielonym płucom" Beskidów powietrze wykazuje niewielki stopień zanieczyszczenia. Bezpośrednie sąsiedztwo pasma gór warunkuje korzystny mikroklimat, atrakcyjną pod względem możliwości uprawiania turystyki i rekreacji lokalizację, wymarzone miejsce do organizowania krótkotrwałego wypoczynku dla

Rys. 2 Położenie LGD.

mieszkańców pracujących w mieście. Liczne szlaki turystyczne, zachęcają do pieszych wędrówek górskich, malownicze krajobrazy, lasy pełne grzybów, możliwość uprawiania sportów wodnych oraz coraz bardziej popularnych sportów lotniarskich, atrakcyjne tereny łowieckie i wędkarskie, wiele cennych zabytków architektonicznych oraz ciekawych imprez kulturalnych stanowią dobrą bazę do organizowania sobie wolnego czasu. Lecznicze walory wód jodowo-bromowych gminy Jaworze, a także walory mikroklimatu gminy Wilkowice - Bystra zachęcają do korzystania z usług tutejszych placówek sanatoryjnych, które cieszą się dobrą renomą już od końca XIX w.

Kulturowo obszar należy do obszaru pogranicza i wzajemnego przenikania się tradycji małopolskiej i śląsko-cieszyńskiej. Rozwój przestrzenny tych terenów związany był przez wieki z położeniem wzdłuż drogi krakowskiej zwaną „cesarską” łączącą Cieszyn z Bielskiem i Krakowem.

Rys. 3 Położenie obszaru LGD Ziemia Bielska w kontekście regionu

Obszar LGD Ziemia Bielska graniczy z:

- położonym w jego centrum miastem Bielsko-Białą (Powiat Grodzki)
- od północy – z powiatem pszczyńskim
- od zachodu – z powiatem cieszyńskim
- od południowego wschodu – z powiatem żywieckim
- od północnego wschodu – z powiatami: oświęcimskim i wadowickim, należącymi do województwa małopolskiego

ŹRÓDŁO: www.powiat.bielski.pl

Ukształtowanie powierzchni i uwarunkowania klimatyczne

Omawiany obszar działania LGD Ziemia Bielska obejmuje kilka jednostek geograficznych, wyraźnie zróżnicowanych pod względem budowy geologicznej jak i związanej z nią rzeźby. Południowa część obszaru należy do **Beskidów**, stanowiących północną część łańcucha górskiego Karpat, środkowa do **Pogórza Zachodniobeskidzkiego**, zaś północna do **Kotliny Oświęcimskiej**.

Na obszarze LGD Ziemia Bielska wyróżnia się **Beskid Śląski** (w granicach gmin: Wilkowice, Jasienica, Jaworze) i **Beskid Mały** (Porąbka, Kozy, Wilkowice) oraz Kotlinę Żywiecką (gmina Wilkowice). Beskid Śląski osiąga wysokość 1257 m. n.p.m. (Skrzyczne poza granicami obszaru LGD) i opada na sąsiednie Pogórze stromym progiem morfologicznym o wysokości 500-900 m. Beskid Mały jest strukturalnym oraz morfologicznym przedłużeniem Beskidu Śląskiego i przekracza wysokość 900 m. n.p.m. (Magurka Wilkowicka). Oddzielająca oba Beskidy, Brama Wilkowicka otwiera ku północy **Kotlinę Żywiecką**. Dno Kotliny znajduje się na wysokości 400-500 m n.p.m. a sąsiadujące pasma górskie opadają do niej stromymi zboczami o wysokości 500-800 m. Krajobraz Beskidów ma zdecydowanie górski charakter, stosunkowo wysokim grzbietom towarzyszą głęboko wcięte erozyjne doliny rzek i strumieni. Nachylenia zboczy nierzadko przekraczają 100%, lokalnie spotyka się urwiska. Przez Bramę Wilkowicką na północ płynie jedynie niewielki potok Białka. W obrębie Pogórza Zachodniobeskidzkiego wyróżnia się **Pogórze Śląskie** (w granicach gmin: Porąbka, Kozy, Jaworze, Jasienica). Wysokości tego obszaru wahają się od 400-500 m. n.p.m. w pobliżu gór do 300 m n.p.m. przy granicy północnej. Krajobraz pogórza jest mało zróżnicowany, głębokości dolin nie przekraczają 50 m. W obrębie **Kotliny Oświęcimskiej** wyróżnia się **Podgórze Wilamowickie i Dolinę Górnej Wisły** (w granicach gmin: Wilamowice, Bestwina, Czechowice-Dziedzice, Jasienica). Na Podgórzu Wilamowickim wysokości wahają się około 300 m.n.p.m., głębokości dolin rzadko przekraczają 50 m. Dolina Górnej Wisły jest mało urozmaicona krajobrazowo, wyrównane dno znajduje się na wysokości 220-240 m. n.p.m.

Stosunki klimatyczne obszaru objętego LSR odznaczają się dużym zróżnicowaniem, gdyż obszar ten znajduje się w obrębie dwóch stref klimatycznych – podkarpackiej i karpackiej. Klimat wykazuje tu

wyraźną zależność od czynników cyrkulacyjnych, tj. napływu mas powietrza z różnych obszarów. Wyraża się to m.in. dużą nieregularnością stanów pogody i znacznymi wahaniami temperatur w ciągu roku, największy wpływ mają masy powietrza z nad Atlantyku. Wiatry halne, obserwowane są najczęściej w półroczu zimowym, a największe zachmurzenie obserwuje się w miesiącach od listopada do stycznia. Temperatura na tym terenie obniża się wraz ze wzrostem wysokości n.p.m. stopniowo ku południowi (średnio o 5°C na 100m wysokości). W przebiegu rocznym największe wartości średniej temperatury miesięcznej przypadają na lipiec (ok. 18°C), na obszarze górskim (ok. 13°C), najzimniejszym miesiącem jest styczeń, dla którego wartości średnie wynoszą około -2°C, na terenie gór od -5°C. Obszarem o największych opadach jest Beskid Śląski, gdzie ich sumy rocznie przekraczają 1200mm. Największe miesięczne sumy opadów notuje się w lipcu, najniższe we wrześniu i w październiku (opady śniegu listopad - kwiecień, największa liczba dni ze śniegiem to styczeń).

Charakterystyka gleb i budowa geologiczna

Gleby omawianego obszaru charakteryzują się zróżnicowaniem spowodowanym litologią podłoża, rzeźbą terenu, szatą roślinną, sposobem uprawy gruntu i istniejącymi warunkami klimatycznymi. Południową część zajmują gleby charakterystyczne dla terenów górskich, pochodzenia wietrzeniowego, związane przede wszystkim z występującym w podłożu fliszem karpackim, natomiast północna część charakteryzuje się utworami lessowymi i lessopodobnymi pochodzenia eolicznego i fluwioglacjalnego. W części górzystej obejmującej rejon gmin Porąbka, Kozy, Wilkowice i Jaworze największy obszar zajmują gleby brunatne kwaśne gliniaste lub gleby pyłowe. Na najwyższych wzniesieniach w tym rejonie występują gleby szkieletowe typowe dla początkowego procesu glebotwórczego. W nizinnej części przeważają gleby pyłowe, głównie lessowe. W dolinach rzecznych i kotlinach dominują mady o przewadze różnych frakcji od gliniasto-ilastych do pylasto-piaszczystych. Duża presja czynników antropogenicznych powoduje stałą degradację gleb w związku z tym wymagają one ochrony. Podstawowym kryterium ochrony jest tu występowanie dobrych gleb z przewagą III- ich klas bonitacyjnych, III b, są tu także gleby klasy IV i IV a (tereny średnio-dobre, średnie), V i VI.

Bogactwa naturalne

Na obszarze LGD występują złoża kruszyw mineralnych: piaskowców, wapieni i kruszyw naturalnych, złoża wód leczniczych, mineralnych i termalnych. W gminie Bestwina (sołectwo Kaniów) występują złoża węgla kamiennego i towarzyszący mu gaz ziemny, kruszywo naturalne w postaci żwirów i pospółek (żwirownia BUD-TOR).

W gminie Wilamowice jedynym surowcem naturalnym są gliny czwartorzędowe eksploatowane przez cegielnię. W głębszych strukturach geologicznych występują utwory gazo i roponośne oraz solanki i wody geotermalne. Na terenie gminy Kozy znajdują się złoża piaskowca, obecnie nieeksploatowane, są to tereny rekreacyjne o niepowtarzalnej florze i faunie (ok. 33 ha). Na terenie Czechowic-Dziedzic znajdują się złoża węgla kamiennego (kopalnia *KWK Silesia* - obejmuje tylko niewielką północno-wschodnią część gminy). W pobliżu znajdują się również pokłady solanki, wykorzystywane dziś w uzdrowisku w Goczałkowicach. Obszar LGD posiada znakomite walory mikroklimatyczne i przyrodnicze zlokalizowane głównie w Jaworzu, Porąbce i Wilkowicach - Bystra, a także odkryte już w XIX w. źródła wody bogate w sole jodowo - bromowe w gminie Jaworze, wykorzystywane przy leczeniu chorób płuc, alergii, schorzeń układu narządów ruchu.

Zasoby leśne, wodne oraz stan zanieczyszczenia

Na obszarze prawie wszystkich gmin obszaru LGD w większości dominują lasy i grunty leśne. Największe obszary leśne występują w gminie Jaworze (50% powierzchni), Wilkowice (50% powierzchni) i Porąbka (47% powierzchni), a najmniejsze w gminie Wilamowice (7,88% powierzchni). W drzewostanie lasów przeważa świerk i buk. W reglu dolnym występuje sosna i modrzew, a z drzew liściastych jawor, klon, wiąz, jesion i grab oraz dąb, brzoza i lipa. Z drzew chronionych spotykany jest cis i bardzo rzadko limba (posadzona przez człowieka). Spośród gatunków rodzimych drzew chronionych na obszarze LGD wyróżniamy: dęby szypułkowe, buki zwyczajne, jodły pospolite, lipa szerokolistna, lipa drobnolistna, modrzew, grab, świerk, wierzba biała, topola czarna, wiąz górski. Gatunki obce, to: tulipanowiec amerykański i kasztanowce zwyczajne. Najbardziej charakterystyczne dla regionu są jednak pejzaże górskie, których najpiękniejsze fragmenty chronią Parki Krajobrazowe Beskidu Śl. i Beskidu Małego.

Obszar LGD w całości należy do zlewiska Morza Bałtyckiego i odwadniany jest przez rzekę Wisłę oraz jej prawobrzeżne dopływy: Iłownica, Wapienica, Biała, Łękawka i Dankówka. Drugą najważniejszą rzeką tego obszaru jest Soła, która uchodzi do Wisły poza omawianym terenem, w pobliżu Oświęcimia. Dopływy rzeki Soły: potok Mała Puszcza i Wielka Puszcza, Domaczka, Pisarzówka wraz z dopływami. Inne ciekі powierzchniowe to: Łaziański, Zlewaniec, Szeroki, Wysoki, Starobielski, Rudawka, Międzyrzeczki, Bierwionka, Łański, Borówka, Jasienica, Młynka, Wałówka. W dolinie Soły są trzy jeziora zaporowe („Czaniec”, „Porąbka” i „Tresna”- poza obszarem). **Zbiornik Czaniecki** o pow. 45 ha to zbiornik retencyjny na rzece Sole i stanowi rezerwar wody pitnej. Jego zadaniem jest wyrównywanie przepływu rzeki Soły; objęty ochroną sanitarną. **Zapora w Porąbce** na rzece Sole - (1928-1937 r.) pierwsza przed II wojną światową inwestycja tego typu na Podbeskidziu, konstrukcja betonowa. Na terenie Gminy Kozy znajduje się : staw „**Legioński**” ok. 0,12 ha- 50m/30m; staw „**Wilczy**” ok. 0,18 ha- 60m/35m; staw „**Kamieniołom**” ok. 1,1 ha – 70m/140m.

Zasoby wód podziemnych

Poziom wód gruntowych jest stosunkowo wysoki jednak wahania tego poziomu są dosyć znaczne. Równinny charakter dolin większości potoków sprzyja budowie stawów hodowlanych. Na obszarze LGD kompleksy stawów rybackich znajdują się głównie w sołectwach Iłownica, Jasienica, Landek, Międzyrzecze Górne i Dolne oraz Roztropice.

W rejonie potoków i stawów, szczególnie w okresie obfitych opadów, tworzą się lokalne zalewiska. Gospodarka stawowa, szczególnie stawy karpiove, których areał przekracza 1000 ha, odgrywa istotną rolę w gospodarce wodnej obszaru gdyż retencjonuje w cyklu hodowlanym znaczące ilości wody. Gmina Bestwina posiada znaczne zasoby wód geotermalnych o objętości 4,07 km³. Głównym zagrożeniem dla jakości wód, zwłaszcza powierzchniowych są ścieki komunalne nieoczyszczone lub oczyszczone w stopniu niewystarczającym, zanieczyszczenia z terenów tras komunikacyjnych, z obszarów turystycznych i rolnych.

Na obszarze LGD głównym źródłem emisji zanieczyszczeń do powietrza jest tzw. emisja antropogeniczna, wynikająca z działalności człowieka (kotłownie, indywidualne paleniska domowe i prywatne zakłady) oraz emisję komunikacyjną.

W okresach suszy poziom wód gruntowych obniża się i powoduje lokalne niedobory wody. Z uwagi na dobrze rozwiniętą sieć wodociągową, generalnie na terenie nie występują deficyty wody.

Stan kanalizacji sanitarnej przejmującej i odprowadzającej ścieki sanitarne nie jest zadowalający, gdyż niektóre gminy nie posiadają kanalizacji, a w niektórych obecnie trwa jej budowa.

Zasoby przyrodnicze obszaru

Większość stwierdzonych i odnotowanych gatunków zwierząt występujących na obszarze LGD to zwierzęta występujące na terenie całej Polski. Stanowią one bogactwo cennych gatunków, rzadkich i chronionych elementów fauny. Najbardziej okazałymi przedstawicielami są: jelenie karpackie, sarny, dziki, zające, borsuki, wydry, wilki, rysie, lisy i sporadycznie niedźwiedzie brunatne oraz drobne drapieżniki i ptaki łowne, takie jak bażant i kuropatwa.

W potokach żyje pstrąg, występuje też lipień, troć i głowacica. Z płazów najbardziej interesująca jest salamandra (w Beskidzie Śląskim i Żywieckim); z gadów - żmija zygzakowata, padalec zwyczajny, głowacz pręgowany, wąż Eskulapa; z owadów - niepyłak apollo, niepyłak mnemozyna, paź królowej oraz różne gatunki biegaczy. Świat ptaków reprezentowany jest przez ponad 100 gatunków, a w rzekach i potokach żyje blisko 40 rodzajów ryb. Wśród ptaków obserwuje się cietrzewia, pluszcza korduska, kruk, a z drapieżnych - myszołowa, jastrzębia, krogulca. Rezerwat przyrody Rotuz i Dolina Górnej Wisły (Natura 2000) w okresie lęgowym zasiedla, co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków objętych ochroną gatunkową: bączek, bąk, dzierzba czarnoczelna, mewa czarnogłowa, rybitwa białowąsa, rybitwa rzeczna, rybitwa czarna, szablodziób, ślepowron, cyranka, czernica, kokoszka, kawka, krwawodziób, perkoz dwuczuby, płaskonos, sieweczka rzeczna, śmieszka, zausznik. Zjawiskiem godnym uwagi jest gniazdowanie bociana czarnego w Janowicach. Stwierdzono również obecność gatunków uznanych za związane z terenami górkimi, jak np. nadobnica alpejska, głowacz pręgopłetwy, salamandra plamista. Tylko na terenie Jaworza odnotowano występowanie przedstawicieli 664 gatunków zwierząt (549 gatunków bezkręgowych, 115 kręgowych), a ochronie ścisłej podlegają 104 gatunki, 28 figuruje w Czerwonej księdze zwierząt (Głowaciński).

Ze względu na dużą ilość zbiorników wód stojących bardzo bogato reprezentowana jest fauna płazów. Do najcenniejszych, rzadkich już gatunków należą grzebiuszka ziemna i kumak nizinny, spotykane w Dolinie Wisły, obydwie objęte ochroną ścisłą. Awifauna jest bardzo bogata, co jest zjawiskiem typowym dla dolin dużych rzek o charakterze naturalnym i zbliżonym do naturalnego oraz duża ilość stawów. Terasę zalewową Soły obficie porastają wikliny, wierzby, graby i brzozy; terasę wysoką: dęby, olchy, topole i sosny, stanowiąc naturalne siedlisko dzikiego ptactwa i zwierzyny płownej. W Jaworzu na Goruszce, znajdziemy jedyne zwarte stanowisko **sosny czarnej** w Beskidzie Śląskim.

W 2004 roku dokonano przeliczenia tych rzadkich drzew, których jest niespełna 500 sztuk. Prawdopodobnie w naszych warunkach nie rozmnażają się z samosiewek.

Na terenie obszaru LGD występuje kilkadziesiąt chronionych gatunków roślin

Gatunki rzadkie i zagrożone:

- **Turzyca bagienna** – gatunek rzadki w Polsce, w rezerwacie „Rotuz” kilka okazów,
- **Turzyca zwisła** – gatunek rzadki charakterystyczny dla podgórskiego łągu jesionowego, (Jaworze Nałęże i Bestwina),
- **Turzyca zgrzeblowata** – gatunek rzadki charakterystyczny dla podgórskiego łągu jesionowego (Rudzica).

Powierzchnia Parków krajobrazowych na obszarze objętym LSR wynosi odpowiednio:

- **Jasienica** otulina 980 ha Park Beskidu Śląskiego,
- **Jaworze** park 1100 ha otulina 940 ha Park Beskidu Śląskiego,
- **Kozy** park 1050 ha otulina 182 ha Park Beskidu Małego,
- **Porąbka** park 3460 ha otulina 1800 ha Park Beskidu Małego,

- **Wilkowice** park 960 ha otulina 500 ha Park Beskidu Śląskiego; park 840 ha otulina 520 ha Park Beskidu Małego.

Razem Powiat Bielski obejmuje: parki Beskidu Śląskiego – 5345 ha, otulina 35870 ha; parki Beskidu Małego – 5350 ha otulina 2502 ha, w tym: Szczyrk park 3240 ha otulina 667ha Park Beskidu Śląskiego, Buczkowice park 45ha otulina 500 ha Park Beskidu Śląskiego.

Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego (1998 r.) to obszar gmin: Bielsko-Biała, Brenna, Buczkowice, Goleszów, Istebna, Jaworze, Lipowa, Milówka, Radziechowy Wieprz, Szczyrk, Ustroń, Węgierska Górka, Wilkowice i Wisła. **Powierzchnia ogólna Parku wraz z otuliną wynosi 60905 ha (samego Parku 38620 ha)**. Park obejmuje tereny leśne Beskidu Śląskiego z całym bogactwem flory i fauny. Najcenniejsze fragmenty drzewostanów o charakterze naturalnym objęte są ochroną rezerwatową. Obecnie piętro pogórza do 500m n.p.m. zajmują uprawy polowe i tereny zurbanizowane. Pozostały tylko niewielkie fragmenty łągów (lasy olszowo-jesionowe i jesionowo-wiązowe) i grądów (lasy lipowo-grabowe), buczyny z domieszką świerku, jodły i jaworu, powyżej 1000m n.p.m. to regiel górny z dominującym wysokogórskim borem świerkowym.

Park Krajobrazowy Beskidu Małego (1998 r.) Powierzchnia Parku wynosi 25 770 ha, teren gmin: Andrychów, Bielsko-Biała, Czernichów, Gilowice, Kozy, Łękawica, Łodygowice, Mucharz, Porąbka(1800ha), Stryszawa, Ślemień, Wadowice, Wilkowice, Zembrzyce i Żywiec (strefa ochronna o powierzchni 22 253 ha). Niegdyś przeważały tu jodła i buk, fragmenty lasów cisowych. Obecna struktura to około 55% świerka, 30% buka, 10% jodły, 2% modrzewia i 2% inne. Panują tu dwa zespoły leśne: grąd oraz buczyna karpacka. Szczególnie cenne są relikty puszczy karpackiej, które można jeszcze obserwować w Dolinie Łańskiego Potoku w Jasienicy albo w okolicach Grodzca, gdzie znajduje się też stanowisko bociana czarnego. Park jest proponowany do objęcia europejską siecią ekologiczną Natura 2000.

Rezerваты przyrody występujące na obszarze objętym LSR:

Rezerwat „Rotuz” 28,17 (8,46 ha w Zabrzegu-Czechowice) - torfowisko wysokie oraz fragment boru bagiennego, z unikalnym zespołem roślinności bagiennej.

Rezerwat „Morzyk” 11,47 Grodziec Śląski, wielogatunkowy las grądowy, buczyna karpacka z okazami buka.

Rezerwat leśny „Buczyna na Zasolnicy” 16,65ha Porąbka - fragment starodrzewia buczyny karpackiej regla dolnego, występuje tu wiele roślin i zwierząt, objętych częściową i ścisłą ochroną, m.in.: las świerkowo-bukowy z domieszką jodły, olszynę górską, żyzna buczyna karpacka, kwaśna buczyna niżowa, grąd subkontynentalny źródlika.

Rezerwat leśny „Szeroka” – pow. 51,94 ha Porąbka (na terenie Gminy położony jest skrawek północno-wschodni rezerwatu). Ochronie podlega tutaj dobrze zachowana buczyna karpacka. W obrębie leśnym Porąbka wyznaczono lasy glebochronne i wodochronne o łącznej powierzchni ok. 3700 ha. Beskid Mały (gmina Porąbka, południowo-wschodnia część) proponowana jest do objęcia siecią NATURA 2000 (wersja siedliskowa). Część ta, zwana Uroczyskami Beskidu Małego, stanowi ostoję fauny typowej dla puszczy karpackiej i jest bogaty w stanowiska rzadkich i zagrożonych roślin i bezkręgowców.

Rezerwat „Dolina Łańskiego Potoku” Obszar: 47,07 ha w Grodźcu Śląskim Zagórze - zbiorowisko podgórskiego łągu jesionowego i nadrzecznej olszyny górskiej, stanowisko ciemniżycy zielonej będącej rośliną chronioną oraz miejscem rozrodu płazów i gadów. Obszar chronionego krajobrazu: stawy hodowlane „Sokoły” oraz „Hałcnowiec” w Ligocie, są to tereny kolonii łąkowej ślepowrona, która stanowi jedyne miejsce gniazdowania tego ptaka w Polsce.

Istotnym walorem LGD Ziemia Bielska jest bogactwo przyrody i jej niepowtarzalność, znajduje się tu bogactwo pojedynczych pomników przyrody ożywionej znajdujących się w rejestrach Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody. Głównie to dęby i lipy rosnące w Grodźcu, Jasienicy, Bierach, Międzyrzeczu Górnym, Rudzicy.

Mówiąc o skarbach natury nie sposób pominąć wód mineralnych, które obok mikroklimatu zdecydowały o uzdrowiskowym charakterze niektórych miejscowości obszaru LGD, takich jak Bystra Śląska, Wilkowice i Jaworze. Ostatnia z nich zyskała rangę oficjalnego kurortu już w 1862 r. jako pierwsza w całym masywie Beskidu Śląskiego. Na przełomie XIX i XX wieku popularne wówczas uzdrowisko przyciągało setki kuracjuszy, którzy przybywali tu leczyć choroby dróg oddechowych, układu krążenia i reumatyzmu.

Uwarunkowania historyczne i kulturowe.

Początki osadnictwa na tym terenie sięgają IX w. kiedy wiadomo, że tereny te należały do państwa Wiślan, gdzie swoją misję pełnił św. Metody, wielki Apostoł Słowian, który „oświęcił” te ziemie, stąd pochodzi nazwa sąsiedniego miasta Oświęcim. Pierwsze wzmianki historyczne znajdujemy w dokumentach pochodzących z XII w. Gminy obszaru wchodziły w skład ziemi oświęcimskiej, której związek ze Śląskiem datuje się od 1179 r., tj. od chwili podarowania przez Kazimierza Sprawiedliwego Mieszkowi Płatonogiemu grodu Oświęcim, powiatu oświęcimskiego i bytomskiego. Po śmierci Mieszka ziemie te odziedziczył jego syn Kazimierz, a po jego śmierci Henryk Brodaty. W 1316 r. Ziemia Oświęcimska przypadła księciu Władysławowi, który był pierwszym suwerennym księciem oświęcimskim i utrzymywał to księstwo w pełnej niezależności politycznej od Polski i Czech. Jego spadkobiercą był Jan I, który w 1327 r. stał się lennikiem Czech. Po śmierci Jana I księstwem rządził Jan II, który zmarł bezpotomnie i w 1405 r. księstwo to przejął książę cieszyński Przemysław II, zwany Noszakiem. Od 1445 r. Ziemia Oświęcimska była w rękach księcia Janusza, który w 1457 r. sprzedał swoje księstwo królowi Kazimierzowi Jagiellończykowi. Odtąd Ziemia Oświęcimska znalazła się w Koronie Polskiej i granica tego księstwa stała się granicą Rzeczypospolitej. W XIII – XIV w. ziemie te zamieszkiwała ludność napływowa, głównie ludy germańskie i słowiańskie, a także ludność żydowska, którzy chroniąc się przed prześladowaniem, przybyła tu z Niemiec, Czech i Moraw. Z Rumunii, grzbietami Karpat przywędrowali na te tereny Wołosi, lud koczowniczy, przebywający zarówno po stronie śląskiej, oświęcimskiej, jak i słowackiej do XVI w. Zajmowali oni polany leśne, na których wypasali owce, kozy i świny. Zachowały się po nich nazwy związane z hodowlą owiec używane do dziś, jak: baca, juhas, szalas, żętyca, zwyczajne pasterskie i nazwy gór oraz niektóre nazwiska mieszkańców: Mika, Walaszek, Galas, Russek, Bryndza, Byrski, Danek, Fołtyn, Gałuszka, Kuźma, Kocemba, Matlak, Mydlarz, Sordyl, Tomalik, Tomiczek, Dudzik, Wołoch i nazwy miejscowości (Ponikiew). Poza Wołochami przywędrowali tu także Rusini oraz polscy górale karpaccy i słowaccy. Z czasem ludność pasterska zmieszała się z polską ludnością rolniczą wsi beskidzkich a obok uprawy ziemi i hodowli zwierząt trudniła się też uprawą lnu i sukiennictwem.

Końcem XV w. część ziemi kupił właściciel Żywca, starosta spiski Piotr Komorowski, wprowadzając kalwinizm. Następnymi właścicielami obszarów byli kolejno: Zbarascy, Wiśniowieccy i Warszycy. W czasie potopu szwedzkiego mieszczenie bronili się przed Szwedami w okolicach "Bramy Wilkowickiej". W Mikuszowicach stoczono przegraną walkę z najeźdźcą, który w odwecie spalił Mikuszowice i Wilkowice. W 1675 r. Jan Wielopolski hrabia z Pieskowej Skały, kanclerz wielki koronny wykupił te tereny wraz z całą Żywiecczyną na ponad 160 lat. W 1683 r. przez obszar przeszły wojska króla Jana III Sobieskiego zdążające z Krakowa na odsiecz Wiedniowi. W 1784 r. uruchomiono szosę cesarską biegnącą przez te tereny, gdyż cesarz Franciszek Józef lubił często

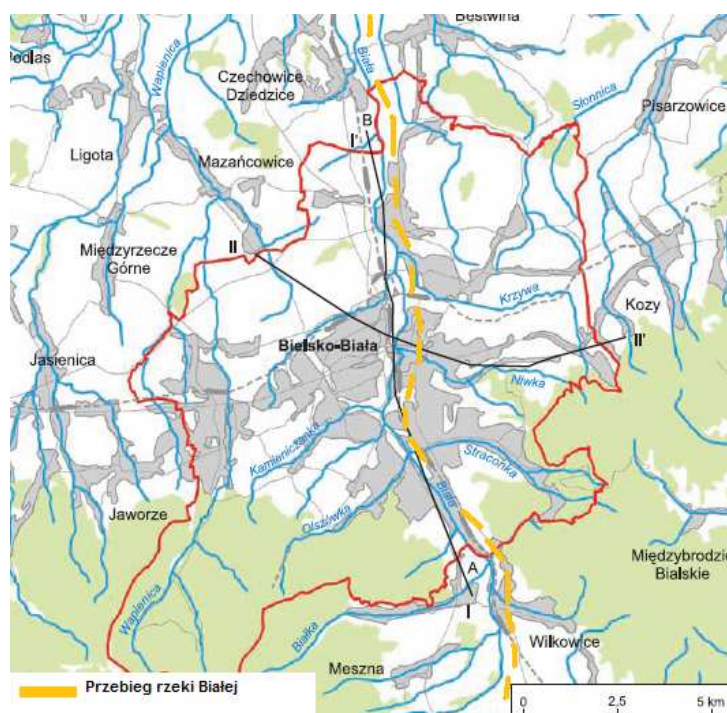

wizytować miasto Bielsko i okolice. Była to dla regionu promocja i dodatkowy czynnik stymulujący rozwój. W 1838 r. dobra ziemskie przeszły w posiadanie Habsburgów. W 1848 r. chłopcy galicyjscy zostali uwłaszczeni i otrzymali wolność osobistą, a przy dotychczasowych właścicielach pozostały folwarki, stawy i lasy.

W 1812 r. przez te właśnie strony przeciągały oddziały narodowe pod wodzą Księcia Józefa Poniatowskiego dążące z pomocą Napoleonowi, który rozpoczął wojnę ze swym najgroźniejszym przeciwnikiem carem Rosji Aleksandrem I. Pamiątką tamtego okresu jest kamienna figura "Krzyż"-symbol zbiorowej mogiły. Po rozbiorach Polski, ziemie te znalazły się w granicach cesarstwa Austro-Węgierskiego. W roku 1820 Austria zaliczyła księstwo oświęcimskie i zatorskie do krajów niemiecko-związkowych. Ten stan przetrwał do 1850 r., kiedy to ziemie te zostały włączone do Galicji, ale tytuł księcia Górnego i Dolnego Śląska oraz Cieszyna zachowany został w wielkim tytule cesarskim aż do upadku cesarstwa po pierwszej wojnie światowej. W 1888 r. oddano do użytku tzw. „Kolej Miast Śląskich” łączącą Bielsko z Frydkiem przez Cieszyn.

W okresie okupacji hitlerowskiej tereny te zostały włączone do Rzeszy Niemieckiej. Rozpoczęły się przymusowe zsyłki na roboty, wywłaszczenia, łapanie uliczne i domowe, deportacje do obozów koncentracyjnych, wyroki śmierci i publiczne egzekucje. Podczas okupacji hitlerowskiej działała tu prężna siatka konspiracyjna oraz oddział partyzancki AK. Pozostałością po okresie II wojny światowej jest m.in. pas okopów pod szczytem Hrobaczej Łąki w Kozach. Zniweczono wtedy całe polskie życie organizacyjne i polityczne oraz polskie szkolnictwo. Na początku 1945 r. na tereny te wkroczyła Armia Czerwona.

Ostatecznie obszar LGD obejmuje miejscowości, które ze względu na swą przeszłość, dzielą się na

Źródło: <http://www.psh.gov.pl>

poza granicami Polski, przynależąc do Królestwa Czeskiego, które od 1526 r. wchodziło w skład monarchii Habsburgów (Austrii). W wyniku zmian feudalnych właścicieli znalazły się po 1571 r. poza

dwie grupy. Położone na wschód od rzeki Białej należą w sensie historyczno-kulturowym do Małopolski. Wchodziły one bowiem w skład piastowskiego księstwa oświęcimskiego wyodrębnionego ok. 1315 r., wykupionego w 1457 r. przez króla polskiego Kazimierza Jagiellończyka i ostatecznie wcielone do Królestwa Polskiego w 1564 r. jako tzw. Powiat Śląski Województwa Krakowskiego. W wyniku I rozbioru Polski w 1772 r. tereny te zostały zaanektowane przez Austrię i wchodziły w skład Galicji. W odrodzonej Polsce znalazły się od 1918 r. ponownie w granicach woj. krakowskiego. Miejscowości w pobliżu Białej przyłączono w 1951 r. do Woj. Katowickiego. Miejscowości położone na zachód od rzeki Białej są częścią Śląska, a ściślej Śląska Cieszyńskiego. Należały do piastowskiego księstwa cieszyńskiego powstałego w 1290 r. i zhołdowanego przez Czechów w 1327 r. Odtąd pozostawały aż do 1918 r.

księstwem cieszyńskim wchodząc w skład tzw. państwa bielskiego, a potem księstwa bielskiego. Od 1918 r. w granicach woj. śląskiego, po 1945 r. katowickiego.

Bogactwem tej ziemi jest różnorodność dziedzictwa kulturowego, zróżnicowana przeszłość, tradycja, historia, która rodziła się na płaszczyźnie wpływów Śląska Cieszyńskiego i Małopolski oraz Wilamowickiej enklawy kulturowej. Położone na styku dwóch mocno kulturowo zabarwionych regionów: Śląska Cieszyńskiego i Żywiecczyny tereny, zmieniały przynależność państwową, a także religijną, dowodem silnych związków ze Śląskiem Cieszyńskim są choćby mieszkańcy Jasienicy, jednej z najstarszych miejscowości województwa śląskiego, którzy w mowie potocznej do dziś posługują się gwara śląsko-cieszyńską i pieczołowicie przechowują typowy strój cieszyński, noszony jeszcze w niedalekiej przeszłości przez swoich przodków. Prawdziwym skarbem regionu jest autentyczny folklor starannie kultywowany przez zespoły ludowe i organizacje kulturalne. Zachowały się zarówno tradycje górali beskidzkich jak i niezwykle oryginalna kultura Wilamowic o flamandzkim rodowodzie, którą można lepiej poznać np. podczas imprezy Wilamowskie Śmiergusty polegającej na prezentacji obrzędów ludowych różnych grup folklorystycznych i etnicznych Europy, druga co do wielkości na Podbeskidziu impreza (wymiana kulturalna z: Czech, Słowacji, Węgier, Chorwacji, Włoch, Belgii, Litwy). Historia terenu Wilamowic sięga 1250 r., a pozostałością osadników z Flandrii jest bogaty folklor, piękne, ludowe stroje i gwara, podtrzymywane przez starszych mieszkańców oraz placówki kultury i stowarzyszenia.

Do cyklicznych imprez kulturalnych propagujących dziedzictwo kulturowe regionu należy zaliczyć dożynki gminne, organizowane przez Gminne Ośrodki Kultury, poszczególne sołectwa oraz parafie, a także liczne festyny, imprezy kulturalno - sportowe, wiele konkursów i przeglądów, m.in. Rodzinny Rajd Rowerowy w Czechowicach - Dziedzicach, Jesienny Festiwal Muzyczny Alkagran w Czechowicach - Dziedzicach, Zimowe Spotkania Teatralne w Czechowicach - Dziedzicach, Międzynarodowe Zawody w Tarokach w Zabrzegu, Lato w Jasienicy, Korowód Strachów Polnych, Jaworzański Bieg Narciarski, Międzynarodowe Wyścigi Psich Zaprzęgów w Jaworzu, Dzień Holenderski w Jaworzu, „Jakubowe Ogniska”, Jaworzański Wrzesień, Międzynarodowy Festiwal Orkiestr Dętych „Złota Trąbka” w Kozach, Remanenty Kulturalne w Kozach, Promocja Młodych Talentów w Kozach, „Lato z folklorem” Porąbka, Ogólnopolski Konkurs Modeli Kartonowych w Porąbce, Bystrzańskie Recitale Organowe, Gminne Spotkania Orkiestr Dętych w Wilamowicach. Wszystkie tego typu imprezy służą poznawaniu i wymianie ciekawych doświadczeń kulturalnych między gminami, a także pomagają podkreślić konieczność podejmowania wspólnych działań w celu zachowania i kultywowania tradycji a także spójność działań w dbałości o nasze wspólne dziedzictwo. Na terenie obszaru LGD wciąż żywe jest przekazywanie legend. Źródła historyczne (Miłościwe panny i ... - J. Putek) podają, że na obszarze LGD (gmina Wilkowice) szerzyło się zbójnictwo śląskie, po którym pozostały legendy oraz pamiątki, np. góra „Rogacz” znajdująca się za kościołem w Wilkowicach, której nazwa pochodzi od nazwiska zbójnika Rogacza, zabitego i pogrzebanego na tej górze.

Obrzędy doroczne i rodzinne, a także świąt wierzeń i folklor noszą wyraźnie cechy kultury pasterskiej. Okres Bożego Narodzenia to kolędowanie. W grupach kolędniczych, które chodziły po wsi, występowały często maskary zwierzęce o symbolicznym, magicznym znaczeniu, podobnie jak w obrzędach ostatekowych. Związane są one z magią płodności. Z kolei na Nowy Rok po wsi chodziły tzw. Dziady i Trzej Królowie. W wigilie świętego Wawrzyńca (9 sierpnia) palono na wierzchołkach gór ogniska umieszczone na rusztowaniu z drewna, a w okresie Zielonych Świąt – palenie sobótek; w okresie wielkopostnym święcenie palm i pokarmów. Szereg zwyczajów i zabiegów magicznych związanych jest na tych terenach z redykem wiosennym i jesiennym, a także z gospodarstwem na

hali. Większość wspomnianych obrzędów można obecnie zobaczyć prawie wyłącznie jako inscenizacje prezentowane przez zespoły regionalne.

Na terenie obszaru LGD pielęgnowane są do dzisiaj dawne tradycje i zwyczaje. Mieszkańców cechuje olbrzymia aktywność kulturalna, nie zapomniano tu jeszcze słów pieśni i przyśpiewek ludowych, a regionalne przepisy kulinarne przekazywane są z pokolenia na pokolenie, dzięki czemu nie zniknęły ze stołów przysmaki tych ziem. Niestety do rzadkości należy widok mieszkańców naszych gmin ubranych w stroje ludowe. Są to raczej okazjonalne występy czy organizowane przez gminy pokazy regionalne. Charakterystycznym strojem ludowym dla tego obszaru są jakle, szczególnie na terenach gmin Kozy i Porąbka. Ważnym aspektem życia mieszkańców tych okolic jest również muzyka, o czym świadczy duża liczba zespołów regionalnych, chórów, grup śpiewaczych, orkiestr dętych, a także amatorskich grup plastycznych i literackich skupionych przy Domach Kultury.

Charakterystyczne produkty rzemiosła, rękodzielnictwa i kuchni regionalnej, można zobaczyć w Izbach Regionalnych poszczególnych gmin. W gminie Porąbka na przykład można zapoznać się z kolekcją związaną z produkcją lnu (kiedyś miejscowość słynęła z produkcji drelichów lnianych).

Koła Gospodyń Wiejskich systematycznie uczestniczą w przeglądach potraw regionalnych (Powiatowy Konkurs Dziedzictwo Kulinarne) zdobywając nagrody i wyróżnienia przez co podtrzymują tradycje kulinarne regionu, uczą młodzież dbałości o zachowanie tożsamości regionalnej i tradycji. Borykają się jednak z niedoborem środków na tego typu działania, dlatego ich potrzeby zostały uwzględnione w LSR. Charakterystycznym produktem obszaru jest hodowla karpia, którego historia sięga XVI w. w gminie Bestwina (ryba w herbie), która zasłużyła sobie na miano Karpia Polskiego zdobywając przed laty złoty medal na międzynarodowej wystawie rolniczej rozstawiając Polskę w czasie, kiedy pozbawiona była własnej odrębności narodowej (w okresie zaborów). Na pamiątkę w Kaniowie organizowane jest Święto Karpia Polskiego (zawody wędkarskie i festyny). Charakterystycznym produktem rozpoznawalnym i utożsamianym z obszarem jest np. woda mineralna Bystrzanka oraz Zapałki Czechowickie. W Gminie Kozy uznaniem cieszą się potrawy przyprawione rosnącym na tym obszarze bluszczem kurdybankiem, po koziańsku: kondorotek lub konderotek. W jednym z konkursów potraw regionalnych wysokie miejsce zajęła wodzianka z kurdybankiem. Od końca XIX w. Kozy słynęły z wielu znakomitych murarzy, jak również warsztatów płócienniczych. Z gminą Wilkowice Bystra utożsamiane jest słynne nazwisko Juliana Fałata, który tutaj mieszkał i tworzył przez całe życie. Mieszkańcy czynią starania, aby wprowadzić jego ulubione potrawy do menu w miejscowych lokalach gastronomicznych. W Wilkowicach swoje rzeźby w drewnie i w kamieniu tworzył też rzeźbiarz Stanisław Kwaśny. W Rudzicy natomiast mieszka i tworzy nietuzinkowy artysta Florian Kohut, który ze stracha polnego uczynił dzieło sztuki. Twórczość lokalną artystów można obejrzeć m.in. w galeriach twórców ludowych oraz na organizowanych przez gminy ekspozycjach starego sprzętu gospodarstwa domowego (Skansen w Jaworzu), starych budowli i karczm.

Zabytki i obiekty dziedzictwa kulturowego, skarby regionu.

Obszar LGD może poszczycić się wspaniałymi zabytkami kultury i architektury, które wymagają szczególnej ochrony i są przez mieszkańców otoczone specjalną troską, ponieważ są dowodem bogatej przeszłości historycznej i kulturowej. Niektóre Gminy już w Średniowieczu należały do ważnych ośrodków życia politycznego kulturalnego. (Załącznik nr 5)

3) ocena społeczno-gospodarcza obszaru, w tym potencjału demograficznego i gospodarczego obszaru oraz poziomu aktywności społecznej

Liczba i struktura wieku ludności

Obszar Lokalnej Grupy Działania Ziemia Bielska wynosi 368 km². Strukturę administracyjną obszaru tworzy 8 gmin, w tym: 2 gminy miejsko-wiejskie oraz 6 gmin wiejskich co stanowi 80% powierzchni powiatu bielskiego i 3% powierzchni województwa śląskiego. Na dzień 31.12.2006 r. obszar zamieszkiwało 100 215 osób (zameldowanych na pobyt stały było 100.160) - co stanowi 66,15% ludności powiatu bielskiego i 2,15% ludności województwa.

TABELA NR 6 PODSTAWOWE DANE O OBSZARZE LGD NA DZIEŃ 31.12.2006 r.
(wg miejsca zamieszkania)

Wyszczególnienie		Obszar LSR	Powiat Bielski	Województwo Śląskie	Polska
Powierzchnia w km²		368	459	12334	312683
Ludność ogółem		100215	151505	4669137	38125479
w tym kobiety		51251	77906	2415280	19698704
Ludność w wieku:	przedprodukcyjnym	21870	32095	858774	7660567
	produkcyjnym	63204	96698	3058286	24481670
	poprodukcyjnym	15141	22712	752077	5983242
Ludność na 1 km²		272	330	379	122
Przyrost naturalny na 1000 ludności		1,4	1,3	-0,8	0,1
Saldo migracji na 1000 ludności		Brak danych	5,8	-2,6	-1,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny: „Rocznik statystyczny województwa śląskiego”, Katowice 2007 i Bank Danych Regionalnych www.stat.gov.pl

TABELA NR 7 PODSTAWOWE DANE O GMINACH LGD NA DZIEŃ 31.12.2006 r.
(wg miejsca zamieszkania)

Jednostki	Powierzchnia w km ²	Ludność ogółem	W tym kobiety	Ludność w wieku			Ludność na 1 km ²	Przyrost naturalny na 1000 ludności
				Przed-produkcyjnym	Produkcyjnym	Poprodukcyjnym		
Czechowice-Dziedzice obszar wiejski	34	8519	4283	1986	5359	1174	250	1,2
Wilamowice	57	15254	7745	3519	9375	2360	266	3,9
Bestwina	38	10522	5381	2256	6687	1579	277	-1,2
Jasienica	93	20500	10419	4674	13117	2709	223	5,2
Jaworze	21	6595	3353	1334	4230	1031	313	-1,5
Kozy	27	11645	6043	2432	7388	1825	435	1,3
Porąbka	64	14794	7541	3212	9241	2341	230	0,3
Wilkowice	34	12386	6486	2457	7807	2122	360	-2,9
RAZEM	368	100215	51251	21870	63204	22712	330	1,4

Źródło: Główny Urząd Statystyczny: „Rocznik statystyczny województwa śląskiego”, Katowice 2007

Przyrost naturalny na obszarze LSR (jak pokazuje tabela nr 7 wynosi 1,4, ma wartość dodatnią i jest najwyższym wskaźnikiem w porównaniu z powiatem bielskim (1,3), województwem śląskim (-0,8) czy krajem (0,1). Wynika z tego, że liczba urodzeń jest wciąż wyższa niż liczba zgonów. Przyrost naturalny zmniejszył się jednak w porównaniu z 1997 r., kiedy w powiecie bielskim wynosił 1,9. Obniżenie wartości przyrostu naturalnego ma związek ze zmianą stylu życia i modelu rodziny. Opóźnia się wiek dzietności, przedłuża czas trwania pierwszej, bezdzietnej fazy małżeństwa. Zmienia się

też model samej rodziny, w stronę posiadania mniejszej ilości dzieci. Proces ten jest charakterystyczny dla większości społeczeństw wchodzących w etap bogacenia się i wiąże się zapewne z bardziej „ekonomicznym” podejściem do życia. To wszystko pozwala spodziewać się, że przyrost będzie się zmniejszał, aby w ciągu kilku lat osiągnąć wskaźnik ujemny.

Ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowi 21,82% ludności obszaru, w wieku produkcyjnym 63,07% ludności obszaru, a w wieku poprodukcyjnym 15,11%.

Wykształcenie

Na podstawie danych z Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 r. można powiedzieć, że wśród mieszkańców LGD dominuje wykształcenie średnie i zasadnicze zawodowe. Duży odsetek osób jest również z ukończonym wykształceniem podstawowym. Analizując poniższą tabelę należy brać pod uwagę fakt, że od czasu NSP zwiększył się znacznie odsetek osób lepiej wykształconych, zwłaszcza z wykształceniem wyższym. Wynika to z panującej tendencji wśród ludzi młodych, którzy coraz częściej podejmują studia wyższe oraz z faktu, że edukację zakończyły roczniki wyżu demograficznego z początku lat 80-tych.

TABELA NR 8 LUDNOŚĆ W WIEKU 13 LAT I WIĘCEJ WG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA W 2002 r.

Jednostki	Ogółem	Poziom wykształcenia								
		wyższe	policealne	średnie			zasadnicze zawodowe	podstawowe ukończone	podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	nie ustalono
				razem	ogólnokształcące	zawodowe				
Powiat Bielski	123169	9385	2789	32375	7182	25193	41434	33417	2843	926
Bestwina	8478	601	170	2266	388	1878	2883	2325	195	38
		7%	2%	27%	5%	22%	34%	27%	2%	*
Czechowice-Dziedzice obszar wiejski	6631	434	137	1744	320	1424	2396	1714	167	39
		7%	2%	26%	5%	21%	36%	26%	3%	*
Jasienica	16028	1008	264	3648	688	2960	6079	4567	306	156
		6%	2%	23%	4%	19%	38%	29%	2%	1%
Jaworze	5238	720	157	1446	371	1075	1450	1230	98	137
		14%	3%	28%	7%	21%	28%	24%	2%	3%
Kozy	9318	740	195	2594	507	2087	3085	2435	247	22
		8%	2%	28%	5%	23%	33%	26%	3%	*
Porąbka	12028	726	344	2468	522	1946	4392	3544	467	87
		6%	3%	20%	4%	16%	36%	30%	4%	1%
Wilamowice	11955	616	209	2778	471	2307	4258	3763	300	31
		5%	2%	23%	4%	19%	36%	31%	3%	*
Wilkowice	10052	1051	276	3061	897	2164	2990	2445	206	23
		10%	3%	31%	9%	22%	30%	24%	2%	*

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Narodowy Spis Powszechny 2002

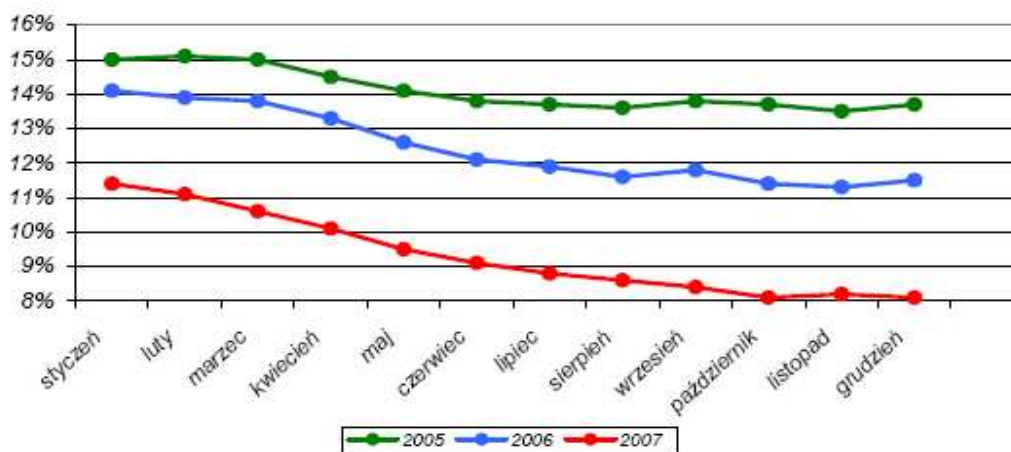
Nie bez znaczenia jest również fakt, że gminy należące do LGD skupione są wokół ośrodka akademickiego jakim jest miasto Bielsko-Biała. Położone są także w niedalekiej odległości od dużych miast akademickich jak Katowice i Kraków. Często miasto podjęcia edukacji staje się następnie miejscem pracy, choć w minionych latach po wejściu Polski do UE, wielu młodych i wykształconych ludzi wyemigrowało w celach zarobkowych.

Zatrudnienie i stopa bezrobocia

Stopa bezrobocia na koniec 2007 roku w powiecie bielskim wyniosła 8,1% (3635 osób). Jest ona o 3,4 pkt. procentowe niższa w stosunku do stopy bezrobocia na koniec 2006 roku. Taka sytuacja wpisuje się w stałą tendencję spadku stopy bezrobocia w powiecie bielskim systematycznie obserwowana od kilku lat. (Wykres)

Wykres nr 1 Stopa bezrobocia w powiecie bielskim na przestrzeni 2005, 2006 i 2007 roku

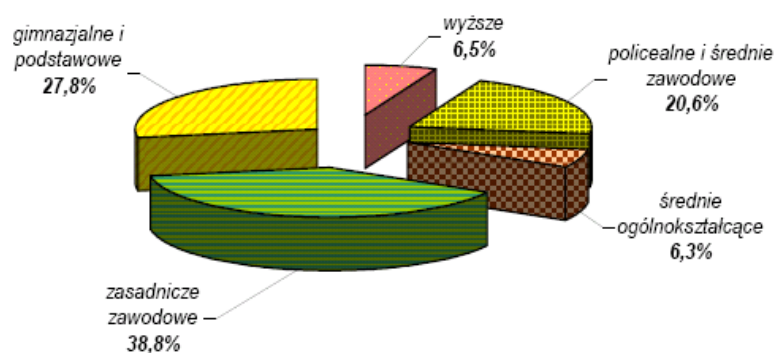

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku-Białej

Stopa bezrobocia w powiecie bielskim jest również niższa w stosunku do stopy bezrobocia w skali województwa (9,3%), jak i w skali całego kraju (11,4%) – na koniec 2007 roku.

Struktura bezrobocia pod względem poziomu wykształcenia charakteryzuje się przewagą udziału osób z wykształceniem zawodowym i niższym (66,6%). Osoby z wykształceniem wyższym stanowią 6,5% wśród zarejestrowanych bezrobotnych. Co ciekawe największa ilość ofert pracy skierowana była właśnie do osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym, często jednak wymagano kwalifikacji nie posiadanych przez bezrobotnych, co uniemożliwiało podjęcie pracy. Ważnym wskaźnikiem obrazującym sytuację bezrobotnych jest również okres pozostawania bez pracy. Procentowo udział osób długotrwale bezrobotnych kształtuje się na poziomie 62,2%.

Rys.4 Struktura bezrobotnych wg poziomu wykształcenia w powiecie bielskim (stan na koniec 2007 r.)

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku-Białej

Poszczególne gminy należące do LGD cechuje spadek bezrobocia. Tendencje tą ilustruje tabela nr 9. Największy spadek odnotowano w gminie Bestwina, a następnie w Czechowicach- Dziedzicach, Jaworzu, Wilamowicach i Wilkowicach. Widać również, że wśród bezrobotnych przeważają kobiety.

TABELA NR 9 BEZROBOCIE W GMINACH OBSZARU LGD W LATACH 2006, 2007, 2008

ROK	2008									2007		2006	
	Liczba bezrobotnych na dzień 30.06.2008r.		Z liczby ogółem							Liczba bezrobotnych na dzień 30.06.2007r.		Liczba bezrobotnych na dzień 30.06.2006r.	
	ogółem	kobiet	wykształcenie						w wieku do 24 lat	bez pracy powyżej 12 miesięcy	ogółem	kobiet	ogółem
wyższe			policealne i średnie zawodowe	średnie ogólnokształcące	zasadnicze zawodowe	gimnazjalne i poniżej							
Powiat Bielski	2932	1652	211	617	185	1119	800	344	1447	4054	2349	5715	3356
Bestwina	96	75	10	28	8	30	20	9	49	182	130	294	201
Czechowice -Dziedzice	608	398	55	142	51	217	143	59	272	1065	682	1697	1110
Jasienica	367	195	29	77	29	136	96	57	153	440	233	640	346
Jaworze	135	65	17	37	6	43	32	10	81	201	109	239	133
Kozy	233	124	14	54	11	89	65	26	110	286	152	401	226
Porąbka	442	212	15	72	12	189	154	44	270	553	277	725	372
Wilamowice	244	156	24	58	16	92	54	41	112	350	221	458	285
Wilkowice	301	169	22	53	22	123	81	31	143	385	216	500	273

Źródło: Liczba bezrobotnych w układzie gmin, Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach

Gospodarkę obszaru cechuje „dipolarność”, czyli zdeterminowanie przez dwa bieguny o odrębnych charakterystykach gospodarczych. Na północy obszaru gminy sąsiadujące z miastem Czechowice-Dziedzice tworzą „biegun przemysłowy”, a na południu gminy sąsiadujące z miastem Szczyrk: Wilkowice, Kozy, Porąbka, a z drugiej strony — Jaworze, tworzą biegun turystyczny. Ma to znaczenie w kształtowaniu się miejsc zatrudnienia. Zaskakującym wskaźnikiem jest drugie miejsce gminy Porąbka w ilości osób zatrudnionych w przemyśle i budownictwie, plasuje się ona zaraz za gminą Jasienica. Poniższa tabela (tabela 10) pokazuje, że wśród osób pracujących z obszaru LGD dominuje zatrudnienie w sektorze prywatnym. Wyjątek stanowią gminy: Czechowice-Dziedzice i Wilkowice.

TABELA NR 10 PRACUJĄCY NA OBSZARZE LGD STAN NA DZIEŃ 31.12.2006 R.

Wyszczególnienie	Ogółem	W tym						
		Przetwórstwo przemysłowe	Budownictwo	Handel i naprawy	Hotele i restauracje	Transport, gospodarka magazynowa i łączność	Pośrednictwo finansowe	Obsługa nieruchomości i firm
POWIAT BIELSKI	11169	1316	1688	3617	528	915	402	1302
Czechowice – Dziedzice obszar wiejski	451	40	73	168	15	42	14	35
Wilamowice	901	139	138	278	27	81	33	80
Bestwina	700	92	94	233	26	69	23	87
Jasienica	1481	202	214	470	48	150	57	181
Jaworze	703	80	79	210	19	46	33	111
Kozy	1082	133	215	361	20	86	56	109
Porąbka	862	114	161	277	33	53	27	82
Wilkowice	1097	148	142	348	28	87	37	141

Źródło: Główny Urząd Statystyczny: „Rocznik statystyczny województwa śląskiego”, Katowice 2007

* Według faktycznego miejsca pracy; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie

TABELA NR 11 OSOBY FIZYCZNE PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ WEDŁUG WYBRANYCH SEKCJI W 2006 R. STAN NA 31 XII.

Jednostka	Pracujący					Publiczny	Prywatny
	Ogółem*	Przemysł i budownictwo	W tym		Z ogółem - sektor		
			Usługi				
			Rynkowe	Nierynkowe			
Czechowice-Dziedzice obszar wiejski	688	124	379	180	502	186	
Wilamowice	1496	852	268	299	356	1140	
Bestwina	898	474	155	234	289	609	
Jasienica	3151	1858	680	514	610	2541	
Jaworze	1132	548	236	341	352	780	
Kozy	1252	715	263	266	318	934	
Porąbka	1759	1089	295	363	587	1172	
Wilkowice	1239	227	226	776	852	387	

Źródło: Główny Urząd Statystyczny: „Rocznik statystyczny województwa śląskiego”, Katowice 2007

Region LGD cechuje dynamizm działania lokalnych podmiotów gospodarczych oraz ich dywersyfikacja i różnorodność w strukturze branżowej (tabela 11). Zarówno ww. podmioty jak i organizacje wykazują dużą aktywność w pozyskiwaniu środków UE. Gminy obszaru w większości dbają o korzystny „klimat dla rozwoju przedsiębiorczości” m.in. poprzez stosowanie ulg podatkowych, umieszczanie aktualnych informacji dotyczących przedsiębiorczości na stronach internetowych gmin, punkty konsultacyjne, doradztwo wykwalifikowanego pracownika w sprawach zakładania działalności gospodarczej, możliwości inwestowania i dofinansowania projektów ze środków UE. Większość gmin stosowanie i rozwój skutecznych instrumentów na rzecz rozwoju przedsiębiorczości oraz pozyskanie inwestorów na teren gminy ma zapisane w gminnych strategiach rozwoju. Słabą stroną jest jednak brak uzbrojonych terenów inwestycyjnych i planów zagospodarowania przestrzennego. Procesy gospodarcze zachodzące w skali regionu, kraju, europy i świata będą wpływać również na sytuację obszaru LGD, są one zatem warte uwagi w perspektywie

kilkuletniego planowania rozwoju. W skali gospodarki światowej zachodzą procesy, tożsame ze zjawiskami odnoszącymi się do powiatu bielskiego i wyglądają następująco:

- wzrost znaczenia usług, w stosunku do branż wytwórczych: udziału pracowników usług w pracujących ogółem (do 75% i więcej), istotny spadek zatrudnienia w przemyśle i w rolnictwie do minimum;
- globalny rynek, co w wypadku turystyki jest już obecnie całkowicie wyraziste; zarówno klient usług turystycznych, jak i usługodawca, nie zamykają się w granicach państw;
- główną przewagą konkurencyjną jutra jest wiedza: poziom wykształcenia, gotowość wchłaniania innowacji, elastyczność zatrudnienia oparta na umiejętności bardzo szybkiego opanowywania nowych profesji, będą decydowały w przyszłości o sukcesie, bądź klęsce poszczególnych obszarów;
- wynikająca ze zmian na rynku pracy rosnąca ilość wolnego czasu zwiększy prawdopodobnie zapotrzebowanie na usługi organizacji spędzania czasu wolnego;
- w wielu dziedzinach produkcja masowa będzie szybko ustępować miejsca produkcji „niszowej”, regionalnej czy lokalnej, elastycznie dostosowującej się do potrzeb małych grup klientów, czy nawet pojedynczego odbiorcy;
- będziemy obserwować wygaszanie całych branż tradycyjnych przemysłów i zawodów; wiodącymi gałęziami produkcyjnymi będą: branża telekomunikacyjna i informatyczna, media, inżynieria materiałowa, biotechnologia. Ważne jest podjęcie działań na rzecz zachowania dziedzictwa regionu w tym również popularyzacja tradycyjnych zawodów.

**TABELA NR 12 PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ ZAREJESTROWANE
W REJESTRZE REGON W 2006 R (STAN NA 31 XII)**

Jednostka	Ogółem	W tym						Z ogółem - sektor	
		Spółki handlowe		Spółki cywilne	Spółdzielnie	Fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	Publiczny	Prywatny
		Razem	W tym z udziałem kapitału zagranicznego						
POWIAT BIELSKI	13823	556	81	1130	41	230	11169	445	13378
Czechowice – Dziedzice obszar wiejski	537	17	2	31	2	12	451	15	522
Wilamowice	1074	28	-	77	7	28	901	20	1054
Bestwina	842	20	1	70	6	16	700	23	819
Jasienica	1776	75	11	127	6	28	1481	35	1741
Jaworze	860	45	14	66	-	11	703	16	844
Kozy	1249	35	7	89	2	19	1082	13	1236
Porąbka	1027	36	3	76	3	18	862	18	1009
Wilkowice	1296	52	11	101	3	15	1087	18	1278

Źródło: Główny Urząd Statystyczny: „Rocznik statystyczny województwa śląskiego”, Katowice 2007

Na sytuację obszaru LGD będą miały również wpływ procesy regionalne związane m.in. z rozwojem potencjału naukowego, zwiększeniem chłonności innowacji, transferem zaawansowanych technologii oraz restrukturyzacji branżowej przemysłu, gdzie dominuje branża wydobywcza.

Największymi przedsiębiorstwami w regionie są m.in.:

- Paged Meble S.A (Fabryka Mebli Giętych) Jasienica
- Zakład Płytek i Wyrobów Sanitarnych Jacek Pilch Jasienica
- „Wytwórnia Makaronów” Czaniec

- Wytwórnia lodów ICE-MASTRY S.J. Czaniec
- Piekarnia CAPRI Rybarzowice
- Spółdzielnia Handlowo-Produkcyjna BYSTRZANKA w Bystrej
- MEBLO-EXPO S.J. Pisarzowice
- KLINGSPOR Sp. z o.o. Kozy
- TYREX Kozy

O stanie gospodarki obszaru świadczą również wydatki w przeliczeniu na jednego mieszkańca w powiecie oraz w poszczególnych gminach.

TABELA NR 13 DOCHODY I WYDATKI BUDŻETÓW GMIN NA 1 MIESZKAŃCA W 2006 R.

Jednostka	Dochody		Wydatki	
	Ogółem	W tym własne	Ogółem	W tym wydatki inwestycyjne
	w zł			
POWIAT BIELSKI	1843,70	1001,02	1920,91	351,02
Czechowice – Dziedzice obszar wiejski	1921,71	1318,28	1994,01	356,85
Wilamowice	1753,16	718,36	1741,52	427,23
Bestwina	1846,23	1094,92	1948,71	396,63
Jasienica	1726,98	778,23	1926,42	294,16
Jaworze	2001,00	1220,31	2063,57	415,14
Kozy	1828,50	815,40	1893,63	181,70
Porąbka	1798,75	863,70	1778,70	75,39
Wilkowice	1652,61	863,46	1738,91	458,31

Źródło: Główny Urząd Statystyczny: „Rocznik statystyczny województwa śląskiego”, Katowice 2007

Śledząc finanse poszczególnych gmin obszaru LGD oraz ich możliwości finansowe dotyczące wydatków inwestycyjnych można stwierdzić, że sytuacja poszczególnych gmin jest bardzo zróżnicowana. Gmina Jaworze wykazuje największy dochód w przeliczeniu na jednego mieszkańca, ale równocześnie pod względem procentu wydatków gminy przeznaczonych na inwestycję plasuje się dopiero na 3 miejscu. Ponadto zauważyć można, że gmina Wilkowice wykazująca się najmniejszym dochodem na jednego mieszkańca obok gminy Jasienica wyróżnia się największym procentem wydatków przeznaczonych na inwestycje. Z kolei dla porównania gmina Porąbka inwestuje kilkakrotnie mniej w stosunku do gminy Wilkowice.

Rolnictwo

Powiat bielski posiada 23,3 tys. hektarów użytków rolnych o różnorodnych kompleksach glebowych z czego 22,3 tys. hektarów to obszar LGD. Rolnictwo cechuje duże rozdrobnienie gospodarstw, zdecydowanie dominują gospodarstwa rolne do 3 ha, a duże powyżej 20 ha stanowią znikomą część. (tabela nr 14) Najlepiej prosperujące gospodarstwa funkcjonują w Jasienicy, Jaworzu, Bestwinie, Wilamowicach i na obszarze sołectw Czechowic-Dziedzic. W rolnictwie przeważa uprawa zbóż, kukurydzy, rzepaku, roślin okopowych jak i hodowla bydła mlecznego, trzody chlewnej i ryb słodkowodnych. Pod względem wielkości produkcji karpia, głównie w stawach Landeka, Iłownicy, Międzyrzecza Górnego i Dolnego oraz Roztropic jesteśmy potentatem w skali kraju.

Pomimo ciężkich warunków dla produkcji rolnej wynikające z faktu, że obszar LGD obejmuje teren górski (część gmin w obszarze ONW), występują erozje i krótki okres wegetacyjny, panują świetne warunki do rozwoju rolnictwa ekologicznego i specjalistycznego ze względu na czyste środowisko

przyrodnicze. Dodatkową szansą jest promowanie i stosowanie odnawialnych źródeł energii, co wpłynie korzystnie na czystość powietrza, nadwerżaną do tej pory przez nieekologiczne ogrzewanie budynków i słabe zagospodarowanie odpadów – jest to jeden z celów LSR.

TABELA NR 14 ROLNICTWO NA OBSZARZE LGD

Jednostka	Powierzchnia użytków rolnych w hektarach	Liczba gospodarstw rolnych						Powierzchnia obszarów ONW w %
		Ogółem	do 3 ha	3-5 ha	5-10 ha	10-20 ha	Powyżej 20 ha	
Bestwina	2790	774	620	70	47	31	6	-
Czechowice - Dziedzice obszar wiejski	1879	817	676	75	28	21	17	-
Jasienica	5585	1454	1064	188	156	40	6	-
Jaworze	726	159	137	12	8	0	2	100%
Kozy	499	345	308	21	15	1	0	70%
Porąbka	6459	711	508	190	11	2	0	70%
Wilamowice	3242	1363	1102	141	89	25	6	-
Wilkowice	1142	270	204	40	26	0	0	97%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji przekazanych przez Urzędy Gmin

Aktywność społeczna

Mieszkańców obszaru LGD cechuje duża aktywność i potencjał drzemiący w społeczeństwie. W 8 gminach należących do LGD działa aż 135 organizacji, stowarzyszeń skupiających sporą grupę ludzi. Są to m.in. następujące organizacje pożytku publicznego:

- "Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju i Promocji Gminy Kozy"
- Towarzystwo Miłośników Dankowic
- Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Ludziom Starszym "Aid"
- Ochotnicza Straż Pożarna w Rudzicy
- Ochotnicza Straż Pożarna w Jasienicy
- Ochotnicza Straż Pożarna w Wilamowicach
- Ochotnicza Straż Pożarna w Dankowicach
- Ludowy Klub Sportowy "Orzeł" w Kozach
- Ludowy Klub Sportowy "Pasjonat" w Dankowicach
- Stowarzyszenie Ekologiczno-Kulturalne Klub Gaja Wilkowice
- Stowarzyszenie Pracownia na Rzecz Wszystkich Istot Bystra
- Towarzystwo Charytatywne im. "Ojca Pio" Koło Nr 2 Kozy
- Ludowy Klub Sportowy "Sokół" w Zabrzegu
- Ludowy Klub Sportowy "Klimczok-Bystra"
- Stowarzyszenie Kulturalne "Wrota Beskidów"
- Parafialny Klub Sportowy "Arka - Wilamowice"
- Beskidzki Klub Sportowy Psych Zaprzęgów "Biały Wilk" Pisarzowice
- Feniks - Fundacja Niosąca Pomoc Dzieciom i Osobom Niepełnosprawnym Wilamowice

TABELA NR 15 ORGANIZACJE NA TERENIE LGD

Wyszczególnienie	Ilość organizacji, stowarzyszeń itp.
Bestwina	11
Czechowice – Dziejzice obszar wiejski	14
Jasienica	28
Jaworze	15
Kozy	18
Porąbka	15
Wilamowice	28
Wilkowice	19
RAZEM	135

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji z Gmin

Wśród gmin pod względem ilości działających grup wyróżniają się Wilamowice i Jasienica, w których to funkcjonuje 28 różnych organizacji i stowarzyszeń. Najmniej bo tylko 11 istnieje w Bestwinie. Jednym z głównych celów LSR jest wzmocnienie istniejącego już kapitału społecznego, aktywizacja mieszkańców i zaangażowanie w życie oraz rozwój lokalny. LSR zakłada również przeznaczenie środków na remonty, adaptację i wyposażenie budynków, pomieszczeń na cele publiczne.

Doniosłą rolę w życiu mieszkańców Powiatu Bielskiego spełnia sport masowy. Organizowane imprezy sportowo-rekreacyjne cieszą się dużą popularnością i przyciągają uczestników z całej Polski, przebywających na wypoczynku w naszym regionie. Spośród wielu imprez na uwagę zasługują Rodzinne Rajdy Rowerowe organizowane w każdej z naszych gmin, Międzynarodowe Zawody w Tarokach w Zabrzegu, Turnieje w Piłce Nożnej i Piłce Siatkowej Plażowej Radnych i Samorządowców. Dobra współpraca między samorządami, stowarzyszeniami i innymi organizacjami sprzyja podnoszeniu poziomu sportu powszechnego i kwalifikowanego, dzięki czemu każdy może uczestniczyć w różnych formach życia sportowego na obszarze LGD.

Podsumowanie

Po dokonaniu powyższej diagnozy można stwierdzić, iż obszar należący do LGD cechuje wysoki stopień spójności, którą należy rozpatrywać w odniesieniu do następujących kryteriów:

- spójność administracyjna: cały obszar LGD to 8 gmin należących do Powiatu Bielskiego;
- spójność geograficzna: cały obszar leży wokół miasta Bielska-Białej;
- spójność przyrodnicza: obszar łączy podobieństwo ukształtowania terenu, którego cechą charakterystyczną jest obszar górzisty w gminach południowej części LGD (Beskid Śląski, Beskid Mały) i obszar Kotliny Oświęcimskiej na północy. Teren ma budowę równoleżnikową z dominacją lasów, występuje podobny świat roślinny i zwierzęcy;
- spójność kulturowa: obszar LGD to teren historycznych wpływów Śląska Cieszyńskiego i Małopolski, mieszkańców cechuje przywiązanie do lokalnej tradycji i miejscowych zwyczajów oraz ich kultywowanie;
- spójność społeczno-gospodarcza: ludność zamieszkującą teren LGD cechuje duża aktywność i przedsiębiorczość, niski odsetek osób z wyższym wykształceniem, przyrost naturalny wyższy niż w powiecie, województwie i kraju; spadające bezrobocie. Gospodarczo gminy dzielą się na gminy bieguna przemysłowego wokół Czechowic-Dziedzic i turystycznego wokół Szczyrku, wszystkie cechuje rozdrobnienie rolnictwa i dominacja sektora prywatnego w strukturze zatrudnienia.

4) specyfika obszaru

Specyfiką obszaru LGD niewątpliwie jest skupienie wokół miasta Bielska-Białej, które stanowi centrum kulturalno-oświatowe, miejsce pracy oraz lokalizacji ważniejszych urzędów. Cechą charakterystyczną jest też pewna różnorodność wśród gmin wynikająca ze ścierających się wpływów na przestrzeni historii. Różnorodność ta widoczna jest w kulturze i religii. Fenomenem jest gmina Wilamowice posiadająca rodowód flamandzki. Do dziś zachowane są i kultywowane na jej terenie: język flamandzki, zwyczaje i piękne stroje. Co roku odbywa się tu impreza o międzynarodowym charakterze „Wilamowickie Śmiergusty”, czyli prezentacja obrzędów ludowych różnych grup folklorystycznych.

Często spotykanym elementem krajobrazu obszaru LGD są pomniki, nagrobki i tablice upamiętniające poległych w czasie działań wojennych z okresu pierwszej i drugiej wojny światowej, które to obejmowały ziemię LGD.

Specyfika obszaru to również położenie w pasie Beskidu Śląskiego i Małego, górski krajobraz widoczny z każdej gminy, co wpływa na atrakcyjność terenu, zwłaszcza jako miejsca zamieszkania. Wpływ na to ma również bliskość i dobra komunikacja z dużymi miastami. Położenie jak i czystość środowiska stwarza warunki do rozwoju rolnictwa ekologicznego i specjalistycznego, które jest szansą na poprawę warunków życia rolników z obszaru LGD posiadających małe gospodarstwa, w przeważającej mierze do 2 ha. Wykorzystanie walorów geograficzno-przyrodniczych połączone z rozwojem agro i ekoturystyki, doinwestowanie infrastruktury turystycznej i około turystycznej stwarza warunki do zaoferowania mieszkańcom przyległych terenów, zwłaszcza Bielska-Białej, Czechowic-Dziedzic i blisko położonej Aglomeracji Śląskiej, oferty rekreacji i krótkotrwałego wypoczynku. Cel ten może być śmiało osiągnięty, ponieważ cechą charakterystyczną obszaru jest przedsiębiorczość i zamieszkujący go przedsiębiorczy ludzie, którzy niejednokrotnie prowadząc swoje firmy czy działając społecznie w wielu istniejących tu organizacjach pozarządowych, wykazali się i wykazują nadal pomysłowością i zapałem do pracy.

3. Analiza SWOT dla obszaru objętego LSR; wnioski wynikające z przeprowadzonej analizy.

SWOT – STRENGTHS, WEAKNESSES, OPPORTUNITIES, THREATS (Siły, Słabości, Szanse, Zagrożenia):

Analiza SWOT (nazwa pochodzi od skrótu angielskich słów) to znana na świecie i powszechnie stosowana metoda oceny sytuacji, w naszym przypadku diagnozy sytuacji społeczności lokalnej. Metoda ta wykorzystuje prosty schemat klasyfikacji, dzieląc wszystkie czynniki wpływające na obecną i przyszłą sytuację według miejsca powstawania (na wewnętrzne i zewnętrzne) oraz według sposobu oddziaływania (na pozytywne i negatywne). Ze skrzyżowania tych dwóch kryteriów powstają cztery grupy czynników:

- Wewnętrzne pozytywne czyli MOCNE STRONY (**S**trengths, ang.) – są to czynniki i walory odróżniające nas od innych i mogące mieć pozytywny wpływ na rozwój obszaru.
- Wewnętrzne negatywne czyli SŁABE STRONY (**W**eaknesses, ang.) – są to przeciwieństwa mocnych stron, wynikające z ograniczeń, niedostatecznych zasobów i umiejętności, mogące mieć negatywny wpływ na realizację zamierzeń i rozwój obszaru.
- Zewnętrzne pozytywne czyli SZANSE (**O**pportunities, ang.) – to tendencje i zjawiska w otoczeniu, które odpowiednio wykorzystane mogą stać się bodźcem rozwoju, osłabić istnienie zagrożeń, pomóc eliminować słabości i wzmocnić siły.
- Zewnętrzne negatywne czyli ZAGROŻENIA (**T**hreats, ang.) – to wszystkie czynniki zewnętrzne, które są postrzegane jako bariery, utrudnienia, dodatkowe koszty działania i niebezpieczeństwa. Ich istnienie zmniejsza potencjał rozwojowy, blokuje możliwości podejmowania działań w różnych, istotnych z punktu widzenia społeczności lokalnej dziedzinach i nie pozwala na pełne wykorzystanie szans.

Analiza SWOT polega na zidentyfikowaniu i wymienieniu powyższych czterech grup czynników w odniesieniu do obszaru Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Ziemia Bielska. Zderzenie szans i zagrożeń z mocnymi i słabymi stronami pozwala uświadomić sobie swoją sytuację i pomóc wytyczyć, w oparciu o posiadane zasoby, kierunki i cele działania.

TABELA NR 16 ANALIZA SWOT DLA OBSZARU OBJĘTEGO LSR

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> Położenie geograficzne LGD – w pobliżu granic państwowych, wzdłuż międzynarodowych szlaków komunikacyjnych i transportowych. Atrakcyjne walory krajoznawczo-przyrodnicze sprzyjające rozwojowi agroturystyki, turystyki, rekreacji, sportu i wypoczynku (zbiorniki wodne, lasy, obszary zielone, pasma górskie sprzyjające turystyce indywidualnej i rodzinnej, tereny łowieckie i wędkarskie, szlaki turystyczne, Park Krajobrazowy Beskidu Małego i Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego) Cenne dziedzictwo przyrodnicze, kulturowe, krajobrazowe i historyczne w tym zabytki kultury materialnej. Dynamicznie działające lokalne podmioty gospodarcze o bogatych tradycjach przedsiębiorczości. Zdywersyfikowana działalność gospodarcza o zróżnicowanej strukturze branżowej. Różnorodność kulturowa, duże poczucie tożsamości i jednocześnie dobrze zintegrowana społeczność. Występowanie obszarów o bardzo korzystnych warunkach dla rozwoju rolnictwa specjalistycznego i ekologicznego. Lokalizacja na terenie objętym LSR źródeł geotermalnych. Rosnące aspiracje edukacyjne wśród mieszkańców. Wysoki poziom oświaty, dobra jakość infrastruktury obiektów oświatowych. Korzystna struktura demograficzna (wyższy niż w województwie odsetek w wieku przedprodukcyjnym, wysokie saldo migracji, zainteresowanie wsią jako potencjalnym miejscem inwestycji, zamieszkania i wypoczynku). Wysoki poziom obsługi ludności w zakresie usług infrastruktury społecznej. Bogate środowisko kulturalne: prężnie działające instytucje kulturalne, organizacje pozarządowe, liczne stowarzyszenia, zespoły wokalne-instrumentalne stanowiące dobrą bazę dla inicjatyw społeczno-kulturalnych. Dobra sieć dróg i transportu publicznego umożliwiająca komunikację między gminami i aglomeracjami. Dobrze rozwinięta gospodarka rolna. Sąsiedztwo dużego miasta (Bielsko-Biała) z rozwiniętym rynkiem pracy. Istniejąca baza sanatoryjna i wypoczynkowa wykorzystująca walory lecznicze związane z wyjątkowym mikroklimatem. Duża aktywność podmiotów gospodarczych, gmin i organizacji w pozyskiwaniu środków UE.	<ol style="list-style-type: none"> Słaby stan techniczny infrastruktury komunikacyjnej, zły stan dróg, niedostateczna ilość chodników, oświetlenia ulic, parkingów i ścieżek rowerowych. Nierozwinięta sieć usług związanych z obsługą turystyki, niedostateczny rozwój infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej i około turystycznej (gastronomii, miejsc noclegowych). Słabe zabezpieczenie przed zagrożeniem powodziowym, niedostateczna ilość rowów odwadniających. Niedostateczna liczba atrakcyjnych obiektów dla młodzieży, niedoinwestowana sfera sportowa i społeczna. Rozdrobnienie rolnictwa, mała liczba gospodarstw specjalistycznych. Brak efektywnego lokalnego lobby. Niedostosowanie obiektów funkcji publicznej do potrzeb niepełnosprawnych. Duża ilość osób korzystających z systemu opieki społecznej. Słaba współpraca międzynarodowa, między podmiotami gospodarczymi i organizacjami wiejskimi. Brak kompleksowej oferty turystycznej, słaba promocja. Brak uzbrojonych terenów inwestycyjnych w gminach. Zróżnicowanie na terenie LSR w poziomie rozwoju sportu i turystyki (inwestycje). Chaotyczna zabudowa bardzo atrakcyjnych terenów. Niski poziom wdrożeń rozwiązań innowacyjnych w mikroprzedsiębiorstwach. Wysoki wskaźnik osób z wykształceniem podstawowym i zasadniczym zawodowym. Niewykorzystanie istniejących źródeł energii odnawialnej, niska świadomość ekologiczna społeczeństwa. Brak rolnych organizacji rynkowych (hurtownie, giełdy towarowe, spichlerze) oraz mała liczba gospodarstw rolno-towarowych. Zanieczyszczenie środowiska z tytułu nieekologicznego ogrzewania budynków mieszkalnych, brak ekologicznego zagospodarowania odpadów. Brak planów zagospodarowania przestrzennego w większości gmin. Obszary o niekorzystnych warunkach gospodarowania. Zły stan techniczny dróg powiatowych i krajowych (nadmierne natężenie ruchu – brak bezpieczeństwa na drogach, hałas, zanieczyszczenia).

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej obszarów wiejskich (wzrost cen nieruchomości, narastająca tendencja do zamieszkiwania w strefach podmiejskich o wysokich walorach środowiskowych). 2. Rozwój oświaty i społeczeństwa informacyjnego poprzez wzrost dostępności do usług edukacyjnych i wykorzystanie technologii informacyjno-edukacyjnych 3. Poprawa sytuacji materialnej osób związanych z rolnictwem poprzez podejmowanie działalności nierolniczej. 4. Rozwój przedsiębiorstw, drobnej wytwórczości i przetwórstwa rolno-spożywczego. 5. Zainteresowanie turystów walorami krajobrazowymi i dziedzictwem kultury materialnej (dynamicznie wzrastająca liczba turystów zagranicznych) 6. Wykorzystanie walorów środowiskowych dla rozwoju turystyki i rekreacji. 7. Rozwój wyspecjalizowanej, ekologicznej produkcji rolnej i rybnej (grupy producentów) oraz budowa zakładów przetwórstwa produktów rolnych (popyt na zdrową żywność) 8. Rozwój eko i agroturystyki w oparciu o infrastrukturę rekreacyjno- wypoczynkową oraz zwiększenie oferty gastronomicznej i noclegowej. 9. Rozwój przedsiębiorczości opartej o rekreację, sport i wypoczynek na bazie zrewitalizowanych terenów. 10. Możliwość rozwoju kultury i zachowania lokalnego folkloru dzięki modernizacji obiektów użyteczności publicznej. 11. Promocja gmin poprzez organizację imprez kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych, itp. 12. Dostęp do zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji rozwojowych dla podmiotów gospodarczych (także na inwestycje proekologiczne z funduszy pozabudżetowych). 13. Poprawa sytuacji infrastruktury technicznej (wodociągi, gazociągi, kanalizacja). 14. Rosnące wśród mieszkańców poczucie tożsamości i integralności oraz wspólnoty interesów. 15. Rozwój bazy rekreacyjnej oraz rosnąca popularność aktywnego wypoczynku i turystyki zdrowotnej (turystyka rowerowa, korty tenisowe, hipoterapia). 16. Rozwój współpracy transgranicznej m.in. w ramach Euroregionu. 17. Wspólna Polityka Rolna UE kładąca nacisk na rozwój obszarów wiejskich i restrukturyzację sektora rolno-spożywczego. 18. Transfer zaawansowanej technologii. 19. Duży udział mikroprzedsiębiorstw w ogólnej liczbie prosperujących firm. 20. Powstanie prężnego ośrodka akademickiego w Bielsku-Białej.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Emigracja zarobkowa wykształconych i przedsiębiorczych młodych ludzi za granicę lub do miast. 2. Degradacja naturalnej rzeźby terenu spowodowana działalnością wydobywczą (tereny wymagające rekultywacji i rewitalizacji). 3. Transgraniczne zanieczyszczenie środowiska i jego negatywny wpływ na stan zdrowia. 4. Regulacje NATURA 2000 i ograniczenia z tym związane. 5. Ograniczenia prawne w zakresie inwestycji. 6. Niedoskonałość, niestabilność przepisów prawnych i decyzji politycznych. 7. Wysoki poziom fiskalizmu i skomplikowane procedury prowadzenia działalności gospodarczej, w tym także działalności organizacji pozarządowych. 8. Brak odpowiednich instrumentów polityki rolnej pozwalających na zwiększenie opłacalności mniejszych gospodarstw rolnych. 9. Niedostateczna ilość środków budżetowych gmin w stosunku do inwestycji (niedobór środków budżetowych na realizację przyjętych zadań). 10. Rozwój turystyczny i gospodarczy kosztem środowiska. 11. Wysokie obciążenia podatkowe zniechęcające do inwestowania. 12. Zagrożenie powodzią. 13. Zwiększająca się powierzchnia nieużytków. 14. Zagrożenie patologiami społecznymi. 15. Ubożenie rodzin wielodzietnych. 16. Zanik rzemiosła rodzinnego. 17. Brak terenów na cele inwestycyjne.

Wnioski wynikające z przeprowadzonej analizy SWOT

Przeprowadzona analiza SWOT dla obszaru LSR pozwoliła na ocenę posiadanych zasobów, a także na określenie szans i zagrożeń. Jest ona spójna z opisem obszaru w rozdziale drugim, z uwarunkowaniami przestrzennymi, geograficznymi, historycznymi i kulturowymi oraz z oceną społeczno-gospodarczą i specyfiką obszaru.

Do najmocniejszych stron jednomyślnie zaliczono położenie i związane z nim walory oraz posiadane dziedzictwo, zarówno przyrodnicze, historyczne jak i kulturowe. Jest to równocześnie szansa dla regionu na wzrost jego atrakcyjności i promocję poprzez wykorzystanie posiadanych zasobów, rozwój oferty turystyczno-rekreacyjnej i poprawę infrastruktury. Ankietowani uznali, iż należy rozbudować bazę rekreacyjną, gastronomiczną i noclegową, poszerzyć ofertę spędzania wolnego czasu z zakresu kultury, rekreacji i rozrywki oraz podjąć działania promujące gminy poprzez zachowanie i kultywowanie posiadanego dziedzictwa. Wpłynie to równocześnie na poprawę jakości życia mieszkańców, zwiększenie różnorodności gospodarczej i liczby miejsc pracy tworzonych w wyniku napływu większej ilości turystów.

W działaniach tych niewątpliwie pomocne będą środki zewnętrzne możliwe do pozyskania. Do chwili obecnej zarówno rolnicy, podmioty gospodarcze, gminy jak i organizacje pozarządowe wykazały dużą aktywność w aplikowaniu o środki z budżetu państwa i UE.

Mocną stroną obszaru jest również bogate środowisko kulturalne z prężnie działającymi organizacjami. Szansą, a zarazem celem będzie ciągła aktywizacja mieszkańców i wzmacnianie kapitału społecznego, w tym także poprzez umacnianie poczucia tożsamości i integrację mieszkańców obszaru. Za cel postawiono sobie, aby słabe strony wynikające z niedoinwestowania obszarów wiejskich stopniowo niwelować poprzez realizowanie projektów m. in. z działania „Odnowa i rozwój wsi”. Do niezbędnych inwestycji zaliczono w szczególności inwestycje z zakresu: infrastruktury komunikacyjnej, turystycznej, ochrony środowiska, oświaty oraz infrastruktury sportowej. Ważne jest przygotowanie przez gminy odpowiednich terenów pod inwestycje oraz prowadzenie przyjaznej polityki podatkowej tak, aby przedsiębiorcy zainteresowali się lokowaniem inwestycji na ich terenie.

Szansą dla obszaru jest niewątpliwie położenie w pobliżu dużych miast (Bielsko-Biała, Czechowice-Dziedzice, miasta Aglomeracji Śląskiej), w których to mieszkają potencjalni klienci oferowanych przez nas atrakcji. Stosunkowo czysty stan środowiska daje szanse rozwoju rolnictwa w kierunku rolnictwa ekologicznego, a także poprzez podejmowanie działalności nierolniczej jaką jest eko i agroturystyka. Wzmocni to szczególnie małe gospodarstwa mieszczące się na obszarach ONW. Działalność proekologiczna związana z podnoszeniem świadomości mieszkańców oraz promowanie i wdrażanie zastosowania odnawialnych źródeł energii pozwoli na utrzymanie stanu środowiska naturalnego w możliwie nienaruszonym stanie, a także na poprawę czystości powietrza i wód oraz ograniczy niekorzystne skutki rozwoju i zagospodarowania możliwości turystycznych regionu.

4. Określenie celów ogólnych i szczegółowych LSR oraz wskazanie planowanych przedsięwzięć służących osiągnięciu poszczególnych celów szczegółowych w ramach, których będą realizowane operacje, zwanych dalej "przedsięwzięciami".

Lokalna Strategia Rozwoju Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Ziemia Bielska zawiera cztery cele ogólne, wynikające z wizji rozwoju obszaru, przeprowadzonej analizy SWOT i opisu obszaru, a w szczególności jego specyfiki:

- 1. Wzrost atrakcyjności obszaru LGD Ziemia Bielska poprzez zachowanie i wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego;**
- 2. Aktywizacja mieszkańców i wzmocnienie kapitału społecznego na obszarze LGD Ziemia Bielska;**
- 3. Poprawa jakości życia mieszkańców na obszarze LGD Ziemia Bielska;**
- 4. Zwiększenie różnorodności gospodarczej i liczby miejsc pracy na obszarze LGD Ziemia Bielska.**

Są to cele strategiczne, charakteryzujące się długim czasowo horyzontem realizacji. Cechuje je spójność z celami i założeniami Osi 4 Leader, określonymi w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013:

- zachowanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi;
- poprawa jakości życia;
- aktywizacja mieszkańców, wzmocnienie kapitału społecznego;
- polepszenie zarządzania lokalnymi zasobami i ich waloryzacja;
- różnicowanie działalności gospodarczej, tworzenie pozarolniczych miejsc pracy;
- poprawa samoorganizacji i zarządzania na poziomie lokalnym.

Z celów ogólnych wynikają cele szczegółowe, o krótszym okresie realizacji, które są ich skonkretyzowaniem i dostarczają informacji, w jaki sposób będą osiąganе. Plan działania Lokalnej Strategii Rozwoju zamykają przedsięwzięcia. Mają one postać lokalnych założeń, do realizacji, których zaproszone są wszystkie podmioty działające na terenie Lokalnej Grupy Działania Ziemia Bielska. Każdy z nich, bez względu na status, formę prawną, czy też obszar działania może przyczynić się do realizacji danego przedsięwzięcia, a tym samym celów szczegółowych i ogólnych LSR. W ramach poszczególnych przedsięwzięć preferowane są operacje, które zostały szczegółowo zaprezentowane w tabeli nr 17. Przedstawiony wpływ partnerów lokalnych i beneficjentów będzie najsilniejszy w wyniku zgłaszania i realizowania projektów w ramach LSR, zgodnie z przewidzianymi działaniami:

- 4.1.3 Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej;
- 4.1.3 Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw;
- 4.1.3 Odnowa i rozwój wsi;
- 4.1.3 „Małe projekty”;

Wytyczone cele są konkretne i mierzalne, stąd możliwe do zrealizowania w okresie wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju czyli do 2015 roku. Efekty będą zapewne widoczne już w trakcie i będą trwać znacznie dłużej, a przeprowadzone w ciągu tych kilku lat działania pociągną za sobą inne, które niejako będą ich kontynuacją po zakończeniu realizacji LSR. Skuteczność funkcjonowania LGD i realizowanych projektów będzie na bieżąco monitorowana i weryfikowana, a miernikiem osiągnięcia

poszczególnych celów i adekwatnych do nich oraz do specyfiki obszaru przedsięwzięć będą przedstawione w tabeli nr 18 wskaźniki produktu, rezultatu i oddziaływania.

**TABELA NR 17 OPERACJE PREFEROWANE
W RAMACH POSZCZEGÓLNYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ**

Przedsięwzięcie 1 ATRAKCYJNA ZIEMIA BIELSKA

Cel ogólny 1 Wzrost atrakcyjności obszaru LGD Ziemia Bielska poprzez zachowanie i wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego

Cel szczegółowy 1.1 Promocja obszaru LSR	<ol style="list-style-type: none"> 1. Promowanie, zachowanie, odtworzenie, zabezpieczenie lub oznakowanie cennego, lokalnego dziedzictwa krajobrazowego i przyrodniczego w szczególności obszarów objętych poszczególnymi formami ochrony przyrody, w tym obszarów Natura 2000; 2. Promocja lokalnej przedsiębiorczości; 3. Promocja i organizacja lokalnej twórczości kulturalnej lub aktywnego trybu życia, z wyłączeniem remontu i budowy budynków mieszkalnych;
Cel szczegółowy 1.2 Zachowanie i wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rewitalizacja budynków wpisanych do rejestru zabytków lub objętych wojewódzką ewidencją zabytków, użytkowanych na cele publiczne oraz obiektów małej architektury, odnawiania lub konserwacji lokalnych pomników historycznych i miejsc pamięci; 2. Odbudowę, renowację, restaurację albo remont lub oznakowanie obiektów wpisanych do rejestru zabytków lub objętych ewidencją zabytków; 4. Remont lub wyposażenie istniejących muzeów lub innych obiektów pełniących ich funkcję; 5. Kultywowanie miejscowych tradycji, obrzędów i zwyczajów, języka regionalnego i gwary oraz tradycyjnych zawodów i rzemiosła; 6. Inicjowanie powstania, przetwarzania lub wprowadzenia na rynek produktów i usług, których podstawę stanowią lokalne zasoby, tradycyjne sektory gospodarki lub lokalne dziedzictwo, w tym kulturowe, historyczne lub przyrodnicze, zwanych dalej „produktami lub usługami lokalnymi”; 7. Zakup towarów służących przedsięwzięciom związanym z kultywowaniem tradycji społeczności lokalnych lub tradycyjnych zawodów; 8. Odnawiania elewacji zewnętrznych i dachów w budynkach architektury sakralnej wpisanych do rejestru zabytków objętych wojewódzką ewidencją zabytków i odnawiania cmentarzy wpisanych do rejestru zabytków;
Cel szczegółowy 1.3 Rozwój turystyczny obszaru	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowę, odbudowę, przebudowę, remont połączony z modernizacją, zagospodarowanie lub oznakowanie obiektów małej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej oraz wyposażenie obiektów pełniących funkcje turystyczne i rekreacyjne, z wyłączeniem hoteli, moteli, pensjonatów oraz bazy gastronomicznej; 2. Tworzenie lub modernizacja punktów informacji turystycznej, bazy informacji turystycznej oraz stron internetowych związanych tematycznie z ofertą turystyczną obszaru objętego LSR, przygotowanie i wydanie folderów oraz innych publikacji informacyjnych i promocyjnych dotyczących obszaru objętego LSR; 3. Budowa, przebudowa lub remont infrastruktury turystycznej; 4. Udostępnianie urządzeń i sprzętu, z wyłączeniem środków transportu napędzanych mechanicznie.
Grupy docelowe	Gminy, organizacje pozarządowe, jednostki kultury, parafie, osoby fizyczne.

Przedsięwzięcie 2 RAZEM – AKTYWNI I KULTURALNIE

Cel ogólny 2 Aktywizacja mieszkańców i wzmocnienie kapitału społecznego na obszarze LGD Ziemia Bielska

Cel szczegółowy 2.1 Działania i wydarzenia kulturalne integrujące mieszkańców	1. Organizacja imprez kulturalnych, promocyjnych, rekreacyjnych lub sportowych związanych z promocją lokalnych walorów;
Cel szczegółowy 2.2 Działania edukacyjne i animacyjno-społeczne mieszkańców obszaru	1. Organizacja szkoleń i innych przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym i warsztatowym dla podmiotów z obszaru objętego LSR, innych niż realizowane w ramach działania szkolenia zawodowe dla osób zatrudnionych w rolnictwie i leśnictwie oraz z wyłączeniem szkoleń połączonych z promocją towarów lub usług określonego przedsiębiorcy.
Grupy docelowe	Gminy, organizacje pozarządowe, jednostki kultury, parafie, osoby fizyczne

Przedsięwzięcie 3 NOWOCZESNA INFRASTRUKTURA

Cel ogólny 3 Poprawa jakości życia mieszkańców na obszarze LGD Ziemia Bielska

Cel szczegółowy 3.1 Rozwój infrastruktury publicznej i wypoczynkowo-rekreacyjnej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa, przebudowa, remont lub wyposażenia budynków pełniących funkcje rekreacyjne, sportowe i społeczno-kulturalne, w tym świetlic i domów kultury, z wyłączeniem szkół, przedszkoli i żłobków; 2. Wyburzenie i rozbiórka zdewastowanych obiektów budowlanych w celu uporządkowania terenu w miejscowości, jeżeli niemożliwe jest ich odnowienie i dalsze użytkowanie – w zakresie koniecznym do realizacji ww. operacji; 3. Kształtowanie obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne, w szczególności poprzez odnawianie lub budowę placów parkingowych, chodników, oświetlenia ulicznego; 4. Zakup i odnawiania obiektów charakterystycznych dla danego regionu lub tradycji budownictwa wiejskiego i ich adaptacji na cele publiczne; 5. Zagospodarowania zbiorników i cieków wodnych w celu wykorzystania ich do rekreacji lub w celu poprawy estetyki miejscowości; 6. Budowa, przebudowa lub remont przeznaczonych do użytku publicznego ścieżek rowerowych, szlaków pieszych, placów zabaw, miejsc rekreacji oraz obiektów sportowych, z wyłączeniem sal sportowych, przeznaczonych wyłącznie dla szkół i przedszkoli;
---	--

Cel szczegółowy 3.1 Rozwój infrastruktury publicznej i wypoczynkowo - rekreacyjnej	<ol style="list-style-type: none"> 7. Urządzenie i porządkowanie terenów zielonych, parków lub innych miejsc wypoczynku; 8. Budowa, przebudowa, remont lub wyposażenie obiektów małej architektury; 9. Budowa, przebudowa, remont lub wyposażenie obiektów budowlanych przeznaczonych na cele promocji lokalnych produktów i usług, w tym pawilonów, punktów wystawowych, sal ekspozycyjnych lub witryn; 10. Zagospodarowanie przestrzeni publicznej z wyłączeniem pasów drogowych dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich; 11. Remont połączony z modernizacją lub wyposażenie istniejących świetlic wiejskich oraz innych obiektów, pełniących ich funkcję, oraz zagospodarowanie terenu przylegającego do tych obiektów;
Cel szczegółowy 3.2 Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zakup sprzętu, materiałów i usług, służących realizacji operacji; 2. Wykorzystanie energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w celu poprawienia warunków prowadzenia działalności kulturalnej lub gospodarczej, w tym polegającej na wynajmie pokoi w gospodarstwie rolnym, z wyłączeniem działalności rolniczej;
Grupy docelowe	Gminy, organizacje pozarządowe, jednostki kultury, parafie, mikroprzedsiębiorcy, osoby fizyczne

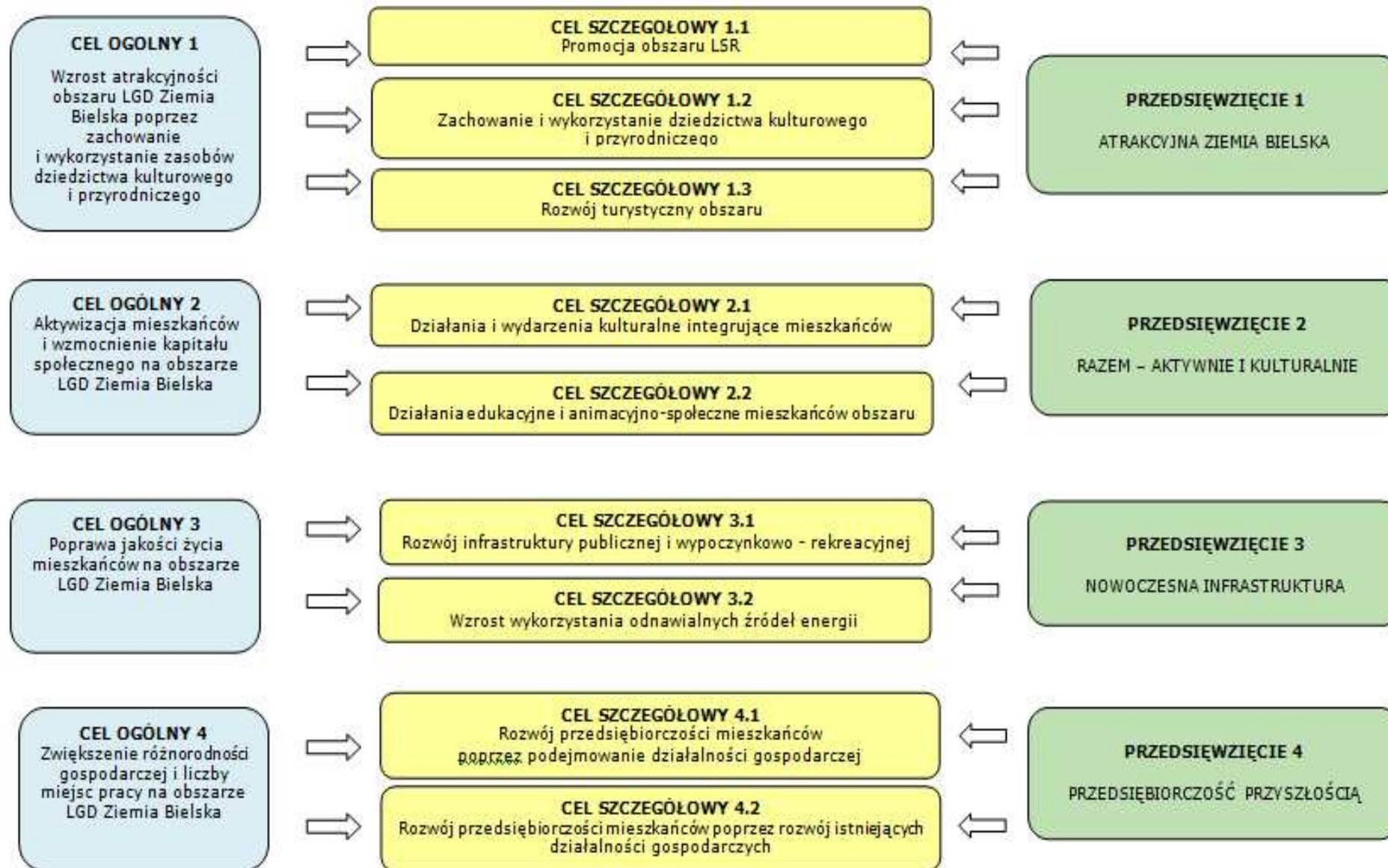
Przedsięwzięcie 4 PRZEDSIĘBIORCZOŚCI PRZYSZŁOŚCIĄ

Cel ogólny 4 Zwiększenie różnorodności gospodarczej i liczby miejsc pracy na obszarze LGD Ziemia Bielska

Cel szczegółowy 4.1 Rozwój przedsiębiorczości mieszkańców poprzez podejmowanie działalności gospodarczej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Usługi dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa; 2. Usługi dla ludności; 3. Sprzedaż hurtowa i detaliczna; 4. Rzemiosło lub rękodzielnictwo; 5. Roboty i usługi budowlane oraz instalacyjnych; 6. Usługi turystyczne oraz związanych ze sportem rekreacją i wypoczynkiem (w tym agroturystyka);
Cel szczegółowy 4.2 Rozwój przedsiębiorczości mieszkańców poprzez rozwój istniejących działalności gospodarczych	<ol style="list-style-type: none"> 7. Usługi transportowe; 8. Usługi komunalne; 9. Przetwórstwo produktów rolnych lub jadalnych produktów leśnych; 10. Magazynowanie lub przechowywanie towarów; 11. Wytwarzanie produktów energetycznych z biomasy; 12. Rachunkowość, doradztwo lub usługi informatyczne.
Grupy docelowe	Mikroprzedsiębiorcy, rolnicy, małżonkowie rolników, osoby fizyczne

CELE OGÓLNE, SZCZEGÓŁOWE I PRZEDSIĘWZIĘCIA LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU

TABELA NR 18 WSKAŹNIKI REALIZACJI CELÓW I PRZEDSIĘWZIĘĆ

Cel ogólny	Wskaźniki oddziaływania	Stan		Cel szczegółowy	Wskaźniki rezultatu		Stan		Przedsięwzięcie	Wskaźnik produktu	Stan
		początkowy	końcowy		początkowy	końcowy	początkowy	końcowy			
1. Wzrost atrakcyjności obszaru LGD Ziemia Bielska poprzez zachowanie i wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego.	wzrost zainteresowania działalnością artystyczną a wykorzystującą dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze	1032	1650	1.1 Promocja obszaru LSR	liczba odnowionych obiektów	0	5	Atrakcyjna Ziemia Bielska	ilość zrealizowanych operacji	33	
					liczba publikacji	0	8				
				1.2 Zachowanie i wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego	liczba odnowionych obiektów	0	5				
					liczba publikacji	0	8				
	zwiększenie ilości instytucji promujących obszar, kultywujących dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze	8	10	1.3 Rozwój turystyczny obszaru	liczba doposażonych grup kultywujących dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze	0	16				
					liczba nowych ofert turystycznych	0	2				
				liczba zmodernizowanych i oznakowanych obiektów infrastruktury turystycznej	0	2					
źródło weryfikacji wskaźników	GUS			GUS, dokumentacja własna, ankieta				dokumentacja własna			

2. Aktywizacja mieszkańców i wzmocnienie kapitału społecznego na obszarze LGD Ziemia Bielska.	zwiększenie ilości imprez kulturalnych na obszarze	263	340	2.1 Działanie i wydarzenia kulturalne integrujące mieszkańców	liczba imprez	0	30	Razem - aktywnie i kulturalnie	ilość zrealizowanych operacji	42
					liczba uczestników imprez	0	3000			
	zwiększenie zainteresowania imprezami mieszkańcy obszaru oraz sąsiednich aglomeracji	48615	87500	2.2 Działania edukacyjne i animacyjno-społeczne mieszkańców obszaru	liczba szkoleń, warsztatów, zajęć edukacyjnych	0	12			
					liczba uczestników szkoleń, warsztatów, zajęć edukacyjnych	0	120			
źródło weryfikacji wskaźników	GUS, PUP			GUS, dokumentacja własna, ankieta			dokumentacja własna			
3. Poprawa jakości życia mieszkańców na obszarze LGD Ziemia Bielska	spadek bezrobocia	11,5%	9,4%	3.1 Rozwój infrastruktury publicznej i wypoczynkowo - rekreacyjnej	liczba miejscowości gdzie została rewitalizowana przestrzeń publiczna	0	10	Nowoczesna infrastruktura	ilość zrealizowanych operacji	15
					liczba nowopowstałej lub modernizowanej bazy infrastruktury	0	13			
	zwiększenie wpływu do budżetu gminy z tytułu podatki CIT i PIT	59 mln zł	81 mln zł	3.2 Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii	liczba zastosowań wykorzystujących energie odnawialne i naturalne technologie	0	2			
źródło weryfikacji wskaźników	GUS, PUP, dane z gmin			GUS, dokumentacja własna, ankieta			dokumentacja własna			

4. Zwiększenie różnorodności gospodarczej i liczby miejsc pracy na obszarze LGD Ziemia Bielska	spadek bezrobocia	11,5%	9,4%	4.1 Rozwój przedsiębiorczości mieszkańców poprzez podejmowanie działalności gospodarczej.	liczba założonych działalności gospodarczych	0	6	Przedsiębiorczość przyszłością	ilość zrealizowanych operacji	40
					liczba gospodarstw rolników zakładających działalność nierolniczą	0	8			
					ilość utworzonych miejsc pracy	0	7			
	zwiększenie wpływu do budżetu gminy z tytułu podatki CIT i PIT	59 mln zł	81 mln zł	4.2 Pobudzenie przedsiębiorczości poprzez rozwój istniejących działalności gospodarczych.	liczba rozwiniętych działalności gospodarczych	0	14			
					liczba gospodarstw rolników rozwijających działalność nierolniczą	0	12			
					ilość utworzonych miejsc pracy	0	14			
źródło weryfikacji wskaźników	GUS, PUP, dane z gmin			GUS, dokumentacja własna, ankieta			dokumentacja własna			

5. Określenie misji LGD.

Podczas spotkań roboczych w lipcu 2008 roku przeprowadzonych z przedstawicielami trzech sektorów: publicznego, społecznego i gospodarczego uczestnicy określili misję Lokalnej Grupy Działania Ziemia Bielska stanowiącą strategiczny cel powołania Stowarzyszenia, myśl przewodnią wyrażającą i wyjaśniającą sens istnienia i działania LGD, która nawiązuje do jej fundamentalnych założeń i wartości.

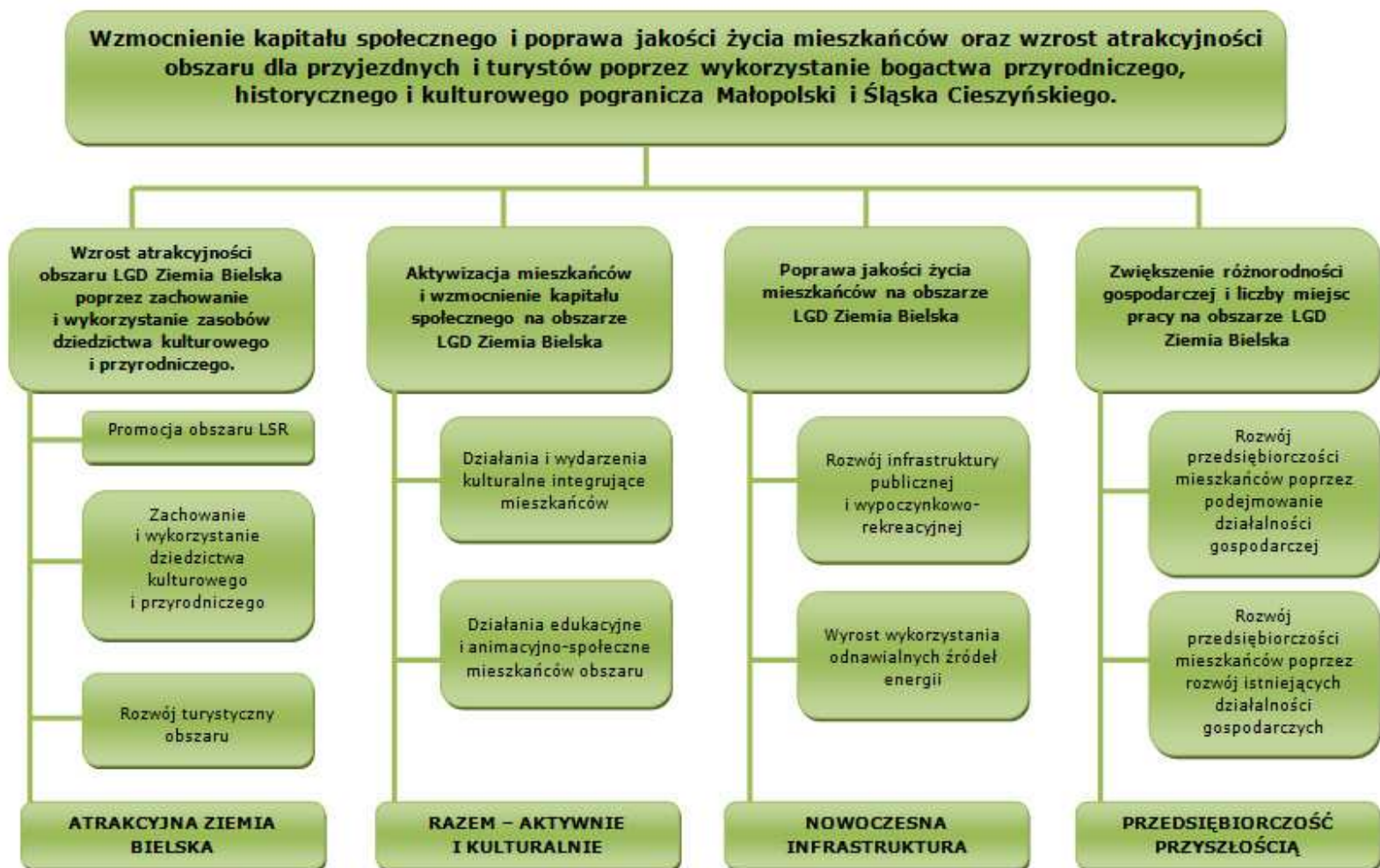
MISJĄ STOWARZYSZENIA LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA ZIEMIA BIELSKA JEST

Wzmocnienie kapitału społecznego i poprawa jakości życia mieszkańców oraz wzrost atrakcyjności obszaru dla przyjezdnych i turystów poprzez wykorzystanie bogactwa przyrodniczego, historycznego i kulturowego pogranicza Małopolski i Śląska Cieszyńskiego.

Sposób działania Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Ziemia Bielska, cele ogólne i szczegółowe mające przyczynić się do realizacji misji przedstawiono poniżej w formie schematu. Sposób realizacji znajduje się w rozdziale nr 12: Opis procesu wdrażania i aktualizacji LSR.

Schemat działania LGD, cele ogólne i szczegółowe mające przyczynić się do realizacji misji:

6. Wykazanie spójności specyfiki obszaru z celami LSR

Cele Lokalnej Strategii Rozwoju, które określono na podstawie analizy SWOT i specyfiki obszaru, realizują priorytety wspólnotowe i krajowe dla obszarów wiejskich.

Duży potencjał obszaru LGD, zarówno przyrodniczy, historyczny jak i kulturowy, nie był dotychczas w wystarczającym stopniu wykorzystywany w rozwoju społeczno-gospodarczym. Gminy należące do LGD, w większości gminy wiejskie, dwie o charakterze miejsko-wiejskim, położone są wokół dużego miasta jakim jest Bielsko-Biała, a w drugiej kolejności Czechowice-Dziedzice. W związku z tym gminy te często pełnią tylko rolę „sypialni” i żyją w cieniu miast. Atrakcyjność terenu i bliskość nie tylko do ww. miast ale i całej aglomeracji śląskiej (60 km do Katowic) przyciąga jako miejsce stałego czy sezonowego zamieszkania. Opracowana Lokalna Strategia Rozwoju zintegrowała i zaktywizowała wszystkich partnerów, zmobilizowała do udziału w wyborze celów opartych o lokalną kulturę, tradycję, bogactwo materialne, w tym przyrodnicze. Ich realizacja pozwoli na poprawę relacji między poszczególnymi gminami, wzmocni rozwój gospodarczy obszaru, zwłaszcza najbardziej peryferyjnych jego części. Ludność mieszkająca na terenie LGD zamierza promować swój obszar, lokalny folklor, dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze poprzez rozwój bazy do rekreacji i krótkotrwałego wypoczynku w komfortowych warunkach, ciszy, spokoju, w bliskości wspaniałej przyrody. Posiadane walory będą też wykorzystane poprzez rozwój rolnictwa ekologicznego i specjalistycznego, promocję zdrowej żywności i aktywnego spędzania wolnego czasu. Dbłość o zachowanie posiadanego dziedzictwa przyrodniczego jak i chęć poprawy jakości życia mieszkańców wyrażać się będą w podnoszeniu świadomości ekologicznej i stosowaniu odnawialnych źródeł energii.

Realizacja strategii przyczyni się również do zwiększenia aktywności i przedsiębiorczości mieszkańców, zachęci do podejmowania wspólnych działań poprzez wielopłaszczyznowe kontakty społeczności lokalnej, wzmocni kapitał społeczny.

Cele określone dla LSR wykorzystują bogate zasoby obszaru wraz ze swoją specyfiką na co wskazują planowane przedsięwzięcia związane m.in. z turystką, kulturą i tradycją (zabytki, imprezy, rzemiosło, kuchnia); poprawą infrastruktury i estetyki miejscowości.

7. Uzasadnienie podejścia zintegrowanego dla przedsięwzięć planowanych w ramach LSR.

Lokalną Strategię Rozwoju dla LGD Ziemia Bielska cechuje podejście zintegrowane. Opracowana przy aktywnej współpracy sektorów publicznego, społecznego i gospodarczego pozwoliła na wypracowanie takich celów ogólnych, szczegółowych i przedsięwzięć, w których każdy z sektorów realizując cele własne przyczyni się zarazem do lepszego wykorzystania posiadanych zasobów obszaru i wzmocni zakładany efekt synergii. Cele są ze sobą spójne i oddziałują na siebie, realizacja jednego z czterech celów głównym przyczynia się automatycznie do realizacji kolejnego z nich. Współpraca pomiędzy różnymi podmiotami gospodarczymi (np. rolnikami podejmującymi działalność nierolniczą, mikroprzedsiębiorcami oferującymi szeroki wachlarz usług) i ww. sektorami przyczyni się do ich realizacji i osiągnięcia efektów wynikających z realizacji LSR. Jest to m.in. wzmocnienie kapitału społecznego, zwiększenie różnorodności gospodarczej, poprawa jakości życia mieszkańców, ich integracja, aktywizacja i wzajemna współpraca; zaangażowanie w rozwój lokalny, nabycie nowych umiejętności. Zaplanowane do wdrażania przedsięwzięcia zmierzają do realizacji wspólnej wizji, tj. wzmocnienie kapitału ludzkiego, poprawy jakości życia mieszkańców i podniesienia atrakcyjności obszaru w oparciu o miejscowe bogactwo przyrodnicze, historyczne i kulturowe. Za bezcenne bogactwo, które kreować będzie rozwój gospodarczy uznano przede wszystkim zasoby ludzkie, a także bogate w różnorodność dziedzictwo przyrodnicze, historyczne i kulturowe.

Przedsięwzięcia mające na celu zachowanie dziedzictwa przyrodniczego, kulturowego i historycznego przyczynią się zarazem do podniesienia jakości życia mieszkańców, ich integracji oraz rozwoju drzemiącego w nich kapitału.

- **Zasoby ludzkie** – przedsięwzięcia przyniosą wzrost aktywności społeczno-gospodarczej, podniosą poziom wiedzy, umiejętności, rozwiną przedsiębiorczość, motywację i samorealizację.
- **Zasoby przyrodnicze** – będą wykorzystane przy realizacji przedsięwzięć związanych z rozwojem turystyki, sportu, ochroną przyrody, np. budowa ścieżek przyrodniczych, edukacyjnych, rowerowych, pieszych, zagospodarowanie zbiorników i cieków wodnych, małej infrastruktury przyrodniczej i turystycznej oraz poprawę estetyki miejscowości.
- **Zasoby historyczne** – realizacja przedsięwzięć związanych z rewitalizacją obiektów historycznych i ich przystosowaniem do pełnienia nowych funkcji, np. turystycznych czy społecznych.
- **Zasoby kulturowe** – przedsięwzięcia związane z podtrzymywaniem i promowaniem lokalnej kultury, integracją mieszkańców, wzmacnianie ich tożsamość, aktywność, szacunek do tradycji, podnoszące poziom świadomości, identyfikacji i wiedzy na temat obszaru. Przyczynią się do promocji obszaru i podniesienia jego konkurencyjności turystycznej, a także stanowiąc mogą źródło dodatkowych dochodów mieszkańców.

Wszystkie sektory tworzące LGD (sektor społeczny, publiczny i gospodarczy) oraz różne sektory gospodarki, które są grupami docelowymi przedsięwzięć odniosą korzyści z realizacji LSR przez wzajemną korelację przedsięwzięć, które się uzupełniają i są od siebie zależne. Tylko ich wielosektorowy charakter umożliwi przyspieszenie rozwoju gospodarczego.

Wykorzystanie zasobów przyrodniczych przy ich dużej różnorodności podniesie atrakcyjność turystyczną i poprawi promocję obszaru. Sektor publiczny wspierać będzie te działania m.in. poprzez poprawę stanu ochrony środowiska i stanu infrastruktury technicznej i społecznej. Przedsiębiorczy mieszkańcy realizować będą przedsięwzięcia związane z uzyskaniem dodatkowego dochodu np. rolnicy z działalności pozarolniczej jaką jest agroturystyka, a przedsiębiorcy przez uruchamianie działalności rzemieślniczej i usługowej np. punktów z małą gastronomią. Przyczyni się to do poprawy statusu materialnego mieszkańców, wzrostu dochodów gminy, zwiększenia różnorodności gospodarczej, powstania nowych, atrakcyjnych miejsc pracy. Poprawa stanu infrastruktury społecznej we wsiach wzbogaci ofertę turystyczną, poprawi wizerunek i estetykę wsi, podniesie jakość życia i zintegruje mieszkańców. Aktywizacja mieszkańców, wzmocnienie kapitału społecznego, działalność sektora pozarządowego w zakresie kultywowania tradycji i lokalnej kultury przyczyni się do wzrostu napływu turystów, integracji mieszkańców, zachowania tożsamości. Projekty współpracy w kraju i zagranicą umożliwią wymianę doświadczeń i będą inspiracją dla nowych przedsięwzięć i wspólnej realizacji projektów.

Jak wyglądać będą bezpośrednie związki między lokalnymi podmiotami? Powodzenie realizacji każdego z czterech celów uzależnione jest od jak najszerzego uczestnictwa społeczności lokalnej, co wyraża stopień ich zintegrowania. Co więcej, uczestnictwo to nie wszystko – niezbędna jest ścisła współpraca oraz koordynacja działań. Rolą LGD będzie wspieranie mieszkańców, organizacji pozarządowych, przedsiębiorstw, instytucji samorządowych i innych w korzystaniu ze środków Osi 4 LEADER Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Od aktywności partnerów lokalnych zależeć będzie osiągnięcie celów LSR oraz rozwój obszaru.

8. Uzasadnienie podejścia innowacyjnego dla przedsięwzięć planowanych w ramach LSR.

Innowacyjne rozwiązania najczęściej koncentrują się na rozwoju nowych funkcji obszaru, dążąc do wprowadzenia nowych oraz wzmocnienia i upowszechnienia działań oraz zjawisk już zapoczątkowanych na danym obszarze. Lokalna Strategia Rozwoju zawiera aspekt innowacyjny w odniesieniu do lokalnej społeczności, poprzez planowanie i wprowadzanie nowatorskich działań, których rezultatem będzie wzrost kapitału społecznego.

Innowacyjnym podejściem w ramach LSR jest przede wszystkim to, że w bezpośrednio opracowanie dokumentu strategicznego włączyła się wyjątkowo liczna grupa mieszkańców, która tworzyła ją z wielkim zaangażowaniem przez wiele spotkań warsztatowych, tak formalnych jak i spontanicznych, oraz przez konsultowanie najpierw fragmentów LSR, a później gotowego projektu i wnoszenie swoich cennych uwag. Grupa ta wykazała się dużym zrozumieniem zasad LEADERA oraz spójności obszaru, tworzonego przez osiem gmin i trzy sektory.

Powstała LSR i jej realizacja opiera się o zasoby uwzględnione we wszystkich strategiach gmin i innych dokumentach planistycznych, gdyż tylko aktywne i komplementarne ich wykorzystanie może przynieść wymierny efekt społeczny i gospodarczy. W odróżnieniu od innych strategii za realizację LSR czują się odpowiedzialni sami mieszkańcy obszaru LGD - co również jest nowością. Dysponują oni instrumentami do jej wdrażania m.in. przez możliwość realizacji komplementarnych operacji.

Uspołecznienie strategii i aktywność mieszkańców w jej wdrażanie poprzez trzy sektory stawia wielkie wyzwanie, ale i daje ogromną szansę na pozytywne zmiany. Możliwość celowego planowania przedsięwzięć gospodarczych w oparciu o różnorodne wykorzystanie zasobów przyczyni się do poprawy stanu niedostatecznej infrastruktury turystycznej, poszerzenia dostępnego na miejscu wachlarza usług, ochrony dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, poprawę infrastruktury społecznej. Wdrożenie LSR zwiększy poczucie wartości i odpowiedzialności mieszkańców za rozwój obszaru i swój własny, a uzupełniające się przedsięwzięcia rzutować będą na wzrost jakości życia każdej jednostki i całej wspólnoty.

Zaproponowane rozwiązania innowacyjne wiążą się z szerokim wykorzystaniem wszystkich zasobów, tj. ludzkich, przyrodniczych, kulturowych, historycznych i finansowych. Równoczesne ich wykorzystanie w tak dużej skali i przez tak dużą liczbę podmiotów nie było nigdy dotąd planowane ani stosowane na tym obszarze. Nowością jest również skala planowanych działań związanych z zaspokajaniem potrzeb kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych. Pobudzenie aktywności mieszkańców i ich zaangażowanie winno zaowocować ciekawymi pomysłami na nowatorskie wykorzystanie lokalnych zasobów, uruchomienie nowych działalności gospodarczych i kulturalnych oraz wykorzystaniem bliskości większych miast jako szansy rozwojowej. Stworzenie nowej oferty turystyki krótkoterminowej, zwłaszcza weekendowej (w tym aktywnej), łatwo dostępnej z powodu swojej bliskości, może być dla mieszkańców Bielska-Białej, Czechowic-Dziedzic i aglomeracji śląskiej, stanowiących nowy rynek, atrakcyjną formą spędzenia wolnego czasu, zagospodarowanego w nowatorski sposób. Doświadczenia te będzie można wykorzystać również na innych obszarach, zwłaszcza położonych wokół dużych miast, gdzie brakuje pomysłów na wykorzystanie wewnętrznego potencjału, współpracę i osiągnięcie wzajemnych korzyści.

Budowanie LGD przyczyniło się do zidentyfikowania niespotykanej dotąd grupy partnerów lokalnych, którzy do tej pory swoje cele realizowali w rozproszeniu i z różnym skutkiem. Ich integracja wokół nowego, wspólnego celu jakim jest tworzenie, a w późniejszym czasie realizacja LSR tak aby osiągnąć założone efekty, jest dodatkową korzyścią, która wpłynie na powodzenie wdrożenia LSR, oraz wzrost zainteresowania działalnością LGD i pozyskaniem nowych członków, a każdy nowy członek to nowe pomysły, doświadczenie i ręce do pracy w realizacji działań Stowarzyszenia. Również „dobra rywalizacja” wnioskodawców spowoduje wysoki poziom zgłaszanych projektów, co umożliwi wybór najbardziej pożądanych dla realizacji założonych celów.

Rozpowszechnianie informacji o lokalnej grupie działania i strategii rozwoju również przybrało charakter innowacyjny, niespotykany wcześniej na tym obszarze. Innowacyjność polegała na transferze pomysłów i dobrych praktyk stosowanych przez inne LGD, które już tworzyły Zintegrowaną Strategię Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach LEADER+ (np. informacje w prasie gminnej, zebrania wiejskie, konsultacje, strona www, udział w konferencjach, otwarte dla mieszkańców biuro - pracownicy udzielają odpowiedzi i informują na temat działań podejmowanych przez LGD). Działania te będą podtrzymywane, aby zachęcić jak największą liczbę mieszkańców terenu i funkcjonujących tu podmiotów do współpracy.

Także nowy sposób angażowania mieszkańców w powstanie LGD i tworzenie lokalnej strategii rozwoju (zebrania wiejskie, sektorowe spotkania robocze, konsultacje powstających fragmentów LSR i całego projektu) niewątpliwie wpłynął i wpływać będzie nadal na rozwój kapitału społecznego, tak ważnego, a równocześnie tak niedocenianego we wcześniejszych programach kierowanych na obszary wiejskie.

9. Określenie procedury oceny zgodności operacji z LSR, procedury wyboru operacji przez LGD, procedury odwołania od rozstrzygnięć organu decyzyjnego w sprawie wyboru operacji w ramach działania, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 21 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, kryteriów, na podstawie których jest oceniana zgodność operacji z LSR, oraz kryteriów wyboru operacji, a także procedury zmiany tych kryteriów.

W procesie wyboru operacji uczestniczą Projektodawcy, Biuro LGD, Rada LGD, Samorząd Województwa i Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Wnioski o pomoc, kwalifikujące się wsparcia w ramach osi 4 Leader, to projekty zgodne z LSR, przyjętą przez LGD i zatwierdzoną przez Samorząd Województwa. Wnioski te mogą dotyczyć:

1. projektów kwalifikujących się do udzielenia pomocy w ramach działań osi 3 - Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej tj.:
  - różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej;
  - tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw;
  - odnowa i rozwój wsi

w tych przypadkach projekty muszą spełniać kryteria wyboru określone dla poszczególnych działań osi 3;

2. projektów przyczyniających się do poprawy jakości życia lub zróżnicowania działalności gospodarczej na obszarze działania LGD, które nie kwalifikują się do wsparcia w ramach działań osi 3 jeśli spełniają kryteria dostępu i wyboru, a wartość projektu wynosi od 4 500 zł do 100 tys. zł., zwanych dalej „małymi projektami”.

PROJEKTODAWCY – przygotowują dokumentację aplikacyjną w postaci wniosku o dofinansowanie; przed złożeniem wniosku projektodawca otrzymuje pomoc, informacje i doradztwo ze strony LGD w zakresie możliwości i warunków ubiegania się o dofinansowanie operacji. Wnioskodawca składa wniosek o pomoc do Lokalnej Grupy Działania. LGD podejmuje decyzję o wybraniu lub nie wybraniu projektu do finansowania w ramach przewidzianego w LSR budżetu, biorąc pod uwagę zgodność projektu z celami LSR i lokalnymi kryteriami wyboru.

BIURO LGD – ogłasza i prowadzi nabór wniosków o dofinansowanie; nabór wniosków w ramach działania: Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej, Odnowa i rozwój wsi, Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw oraz w ramach tzw. „Małych projektów” ogłaszany jest w oparciu o przyjęty harmonogram. Jeśli w pierwszym naborze pula środków przeznaczonych na dane działanie w danym roku nie zostanie wyczerpana, LGD może ogłaszać kolejne nabory wniosków, przeznaczyć niewykorzystaną część środków na kolejny rok lub przesunąć na inne działania. Ogłoszenie o naborze wniosków podawane jest do publicznej wiadomości poprzez publikację na stronie internetowej oraz tablicy ogłoszeń LGD. Dodatkowo ogłoszenie może być umieszczone na stronach internetowych i tablicach ogłoszeń gmin lub w lokalnej prasie.

Projektodawca składając wniosek otrzymuje potwierdzenie jego złożenia. Na kserokopię pierwszej strony wniosku, która zawiera dane wnioskodawcy, przybijana jest pieczęć LGD oraz

pieczęć wpływu, wpisywany jest numer jaki otrzymał wniosek zgodnie z kolejnością złożenia oraz podpisany jest przez osobę przyjmującą.

Po zakończeniu naboru złożone wnioski przekazuje się do oceny Radzie LGD.

RADA LGD – jako ciało decyzyjne LGD ma wyłączne uprawnienia do dokonywania wyboru i oceny operacji pod względem:

- zgodności operacji z celami LSR
- zgodności z przedsięwzięciami określonymi w LSR
- stopnia spełniania lokalnych kryteriów wyboru operacji.

Rada może wyłonić spośród siebie zespoły robocze w celu usprawnienia oceny projektów. Członkowie organu decyzyjnego dokonują oceny zgodności operacji z LSR na podstawie kryteriów zawartych na KARCIE OCENY ZGODNOŚCI OPERACJI Z LSR (załącznik nr 7). Organ decyzyjny może uznać operację za zgodną z LSR, jeśli w jego opinii cel operacji jest zgodny z co najmniej jednym celem ogólnym, jednym celem szczegółowym LSR i jeśli charakter operacji odpowiada co najmniej jednemu przedsięwzięciu określone w LSR. Jeśli bezwzględna większość (50% + 1) członków organu decyzyjnego oceni, że operacja jest zgodna z LSR, uznaje się, że organ decyzyjny podjął pozytywną decyzję w sprawie uznania zgodności operacji z LSR. W przypadku równej liczby głosów decyduje głos Przewodniczącego.

Do oceny stopnia spełnienia lokalnych kryteriów wyboru operacji przekazuje się wyłącznie projekty zgodne z celami i przedsięwzięciami LSR. Oceny pod względem stopnia spełniania lokalnych kryteriów wyboru operacji dokonuje indywidualnie minimum 2 członków organu decyzyjnego, wybranych w drodze losowania. W ocenie danego wniosku nie mogą uczestniczyć osoby, wobec których istnieją wątpliwości co do ich bezstronności w ocenie (np. są związane z projektodawcą więzami rodzinnymi lub służbowymi, itp.). Oceny dokonuje się w oparciu o KARTĘ OCENY OPERACJI WEDŁUG LOKALNYCH KRYTERIÓW LGD (Załącznik nr 8). Ostateczny wynik oceny stanowi średnia wszystkich ocen indywidualnych członków organu decyzyjnego LGD biorących udział w ocenie. Zakłada się, iż do realizacji zostaną przyjęte operacje, które otrzymały co najmniej 50% punktów w ocenie. W przypadku niewystarczającej wysokości środków finansowych na sfinansowanie wszystkich operacji w danym roku do realizacji przyjmuje się te, które otrzymały najwyższą ilość punktów. W przypadku identycznej liczby punktów o wyborze operacji decyduje wysokość wnioskowanej kwoty dofinansowania (w pierwszej kolejności wnioski o najniższej kwocie).

W terminie zgodnym z aktualnym Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 zwanym dalej rozporządzeniem od dnia, w którym upłynął termin składania wniosków o przyznanie pomocy LGD sporządza i publikuje listę projektów oraz przekazuje informacje Wnioskodawcom. Projektodawcom dostarczane jest pismo z informacją o wynikach oceny (Załącznik nr 10 lub nr 11).

Projektodawcy przysługuje prawo do złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie w terminie 7 dni od dnia otrzymania pisma (Załącznik nr 12). Zasady reguluje Procedura odwołania do Rady Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Ziemia Bielska w sprawie wyboru operacji do finansowania (Załącznik nr 13).

Po rozpatrzeniu odwołań, stworzeniu ostatecznej listy rankingowej i podjęciu uchwały o wyborze operacji do finansowania ze środków LSR (załącznik nr 9), w terminie zgodnym z rozporządzeniem, LGD kieruje do właściwej instytucji wszystkie wnioski, które wpłynęły

podczas naboru do LGD w ramach budżetu Lokalnej Strategii Rozwoju wraz z pozostałą dokumentacją.

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA / AGENCJA RESTRUKTURYZACJI I MODERNIZACJI ROLNICTWA - dokonują weryfikacji wniosku pod względem formalnym: sprawdzając poprawność wypełnienia, kompletność załączników, sprawdzenie, czy dany projekt nie otrzymał już dofinansowania ze środków publicznych oraz weryfikują merytorycznie pod względem zgodności z kryteriami wyboru projektów określonymi w PROW 2007-2013. Po wybraniu operacji do finansowania przez LGD instytucja może odmówić podpisania umowy i wypłaty pomocy w przypadku niespełnienia warunków formalnych lub niedopełnienia zobowiązań przez beneficjenta.

Procedura zmiany lokalnych kryteriów wyboru operacji do sfinansowania.

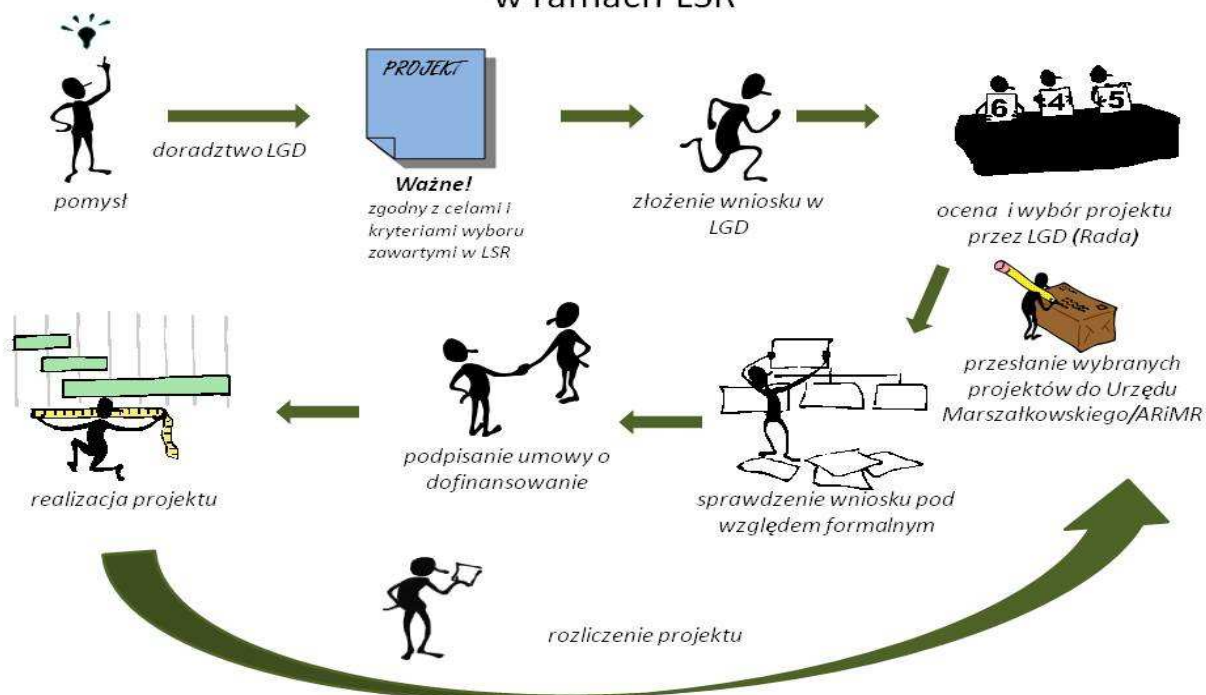
Zmiany kryteriów w żadnym wypadku nie można dokonywać w czasie od ogłoszenia o naborze wniosków do zakończenia procedury oceny operacji.

Kryteria uchwalane są przez Walne Zebranie Członków i do jego wyłącznych kompetencji należy również zmiana kryteriów. O zmianę kryteriów mogą wnioskować:

- członkowie LGD (w liczbie minimum 5 członków podpisanych pod wnioskiem)
- Zarząd LGD
- Kierownik Biura LGD
- potencjalni beneficjenci (w liczbie minimum 10)

Wniosek o zmianę kryteriów musi zawierać uzasadnienie.

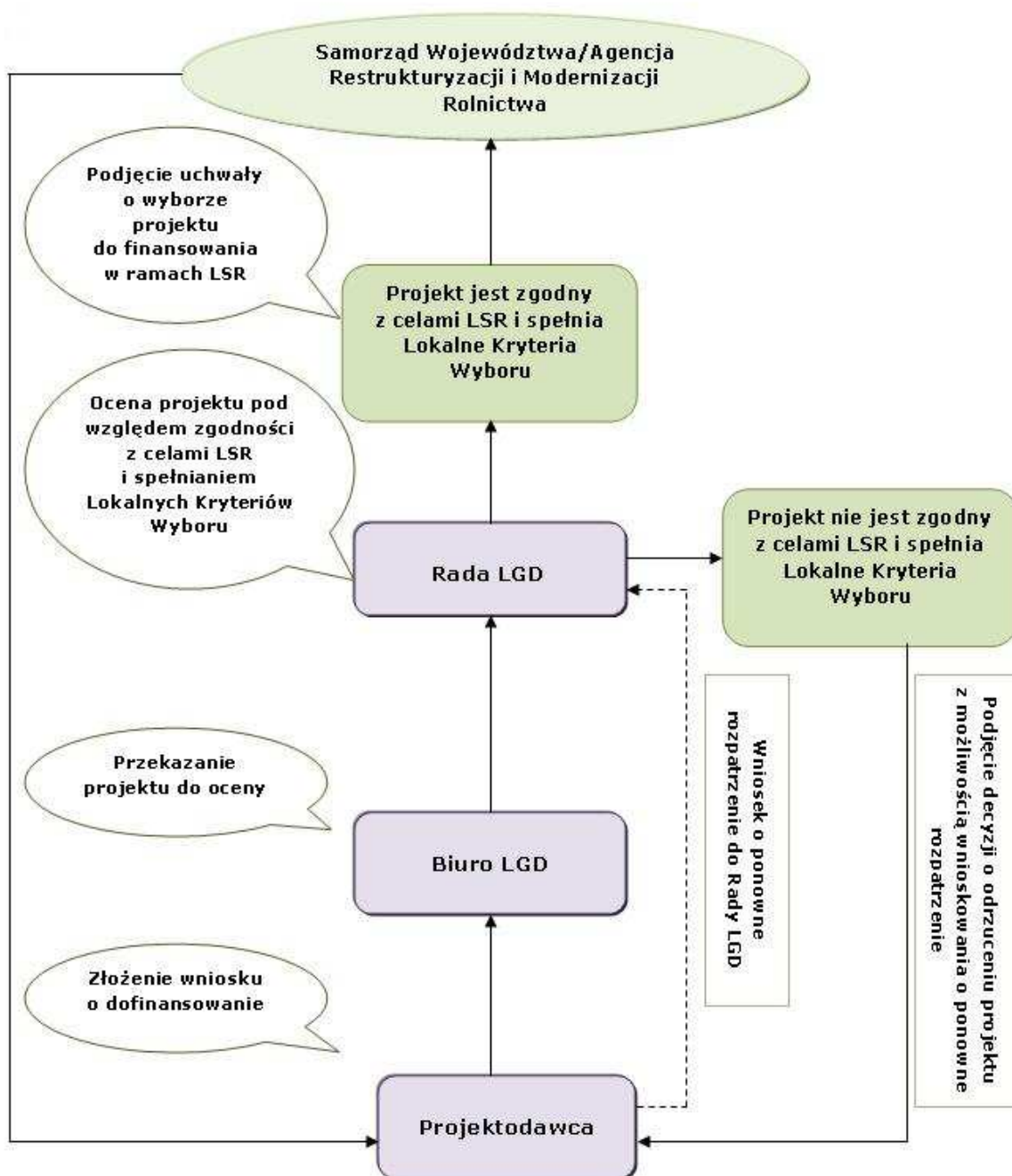
Pozyskiwanie środków przez mieszkańców w ramach LSR

Schemat wyboru operacji do finansowania ze środków przeznaczonych na realizację LSR.

10. Określenie budżetu LSR dla każdego roku jej realizacji.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23.05.2008 r. w sprawie szczegółowych kryteriów i sposobu wyboru lokalnej grupy działania do realizacji lokalnej strategii rozwoju w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 (Dz.U. nr 103, poz. 659, par. 2, pkt. 5 a, 5b, 5c), całkowity budżet Lokalnej Grupy Działania Ziemia Bielska w ramach Osi 4 LEADER wynosi **14 823 680 zł**.

Wielkość niniejszego budżetu wynika z iloczynu liczby mieszkańców zameldowanych na terenie Lokalnej Grupy Działania Ziemia Bielska na pobyt stały w dniu 31 grudnia 2006 r. wg GUS i kwoty:

- 1) **116 zł** – dla komponentu „**Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju**” (kod 413 – „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”, „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”, „Odnowa i rozwój wsi”, „Małe projekty”);
- 2) **3 zł** – dla komponentu „**Wdrażanie projektów współpracy**” (kod 421);
- 3) **29 zł** – dla komponentu „**Funkcjonowanie LGD, nabywanie umiejętności, aktywizacja**” (kod 431).

TABELA NR 19 SZCZEGÓŁOWY PODZIAŁ ŚRODKÓW POMIĘDZY POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY

Kod wg PROW 2007-2013	Nazwa komponentu	Kwota przewidziana w rozporządzeniu MRiRW w zł	Liczba mieszkańców LGD Ziemia Bielska zameldowanych na dzień 31.12.2006	Budżet LGD Ziemia Bielska w zł
413	Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju	116	100160	11 618 560,00
421	Wdrażanie projektów współpracy	3	100160	300 480,00
431	Funkcjonowanie LGD, nabywanie umiejętności, aktywizacja	29	100160	2 904 640,00
-	RAZEM	148	100160	14 823 680,00

Lokalna Grupa Działania Ziemia Bielska wnioskuje o całą przysługującą jej kwotę czyli o **14 823 680,00 zł**.

Założenia budżetu:

Dla konstrukcji budżetu w komponentie 413 „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” przyjęto następujące założenia:

- „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” - średnia wartość dotacji (refundacja) dla działania wyniesie 90 013,00 zł;
- „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” - średnia wartość dotacji (refundacja) dla działania wyniesie 112 915,00 zł;
- „Odnowa i rozwój wsi” - średnia wartość dotacji (refundacja) dla działania wyniesie 384 000,00 zł;
- „Małe projekty” - średnia wartość dotacji (refundacja) dla działania wyniesie 24 000 zł.

Kwoty całkowite w tabeli budżetowej stanowią sumę kwoty refundowanej i wkładu własnego zgodnego z rodzajem operacji – wg wytycznych PROW 2007-2013, tj.:

- „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” - maksymalnie 50% dofinansowania dla operacji (czyli minimum 50% wkładu własnego);

- „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” - maksymalnie 50% dofinansowania dla operacji (czyli minimum 50% wkładu własnego);
- „Odnowa i rozwój wsi” - maksymalnie 80% dofinansowania dla operacji (czyli minimum 20% wkładu własnego);
- „Małe projekty” - maksymalnie 70% dofinansowania dla operacji (czyli minimum 30% wkładu własnego); [planowane jest zwiększenie do poziomu 80%]

Budżet Lokalnej Strategii Rozwoju zakłada następujący podział środków w ramach:

- a. komponentu 413 „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju”:

TABELA NR 20 PODZIAŁ ŚRODKÓW NA POSZCZEGÓLNE DZIAŁANIA

Nazwa działania	Udział %	Kwota w zł	Przybliżona liczba projektów
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	15,5	1 800 260,00	20
Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	19,4	2 258 300,00	20
Odnowa i rozwój wsi	49,6	5 760 000,00	15
Małe projekty	15,5	1 800 000,00	75
RAZEM	100,00	11 618 560,00	130

- b. komponentu 431 „Funkcjonowanie LGD, nabywanie umiejętności i aktywizacja”

Funkcjonowanie LGD (koszty bieżące, administracyjne)	2 161 140,00 zł
Nabywanie umiejętności, aktywizacja	743 500,00 zł
RAZEM	2 904 640,00 zł

Koszty bieżące (administracyjne) funkcjonowania LGD nie mogą wynosić więcej niż 15% wnioskowanej kwoty, a więc maksymalnie 2 223 552 zł. Ponieważ założona kwota wynosi 2 161 140 zł, pozostałą część kwoty przeniesiono do drugiej części działania, jaką jest nabywanie umiejętności i aktywizacja, gdzie w związku z tym kwota wzrasta do **743 500,00 zł**.

TABELA NR 21 PODZIAŁ ŚRODKÓW NA POSZCZEGÓLNE PRZEDSIĘWZIĘCIA

Przedsięwzięcie	Przybliżona liczba projektów	Średni wartość projektu	Kwota w zł
Atrakcyjna Ziemia Bielska	33	24 000,00 zł	792 000,00 zł
Razem - aktywnie i kulturalnie	42	24 000,00 zł	1 008 000,00 zł
Nowoczesna infrastruktura	15	384 000,00 zł	5 760 000,00 zł
Przedsiębiorczość przyszłością	40	101 464,00 zł	4 058 560,00 zł
Razem	130	-	11 618 560,00 zł

c. komponent 421 „Wdrażanie projektów współpracy”

W ramach przewidzianych w LSR projektów współpracy LGD Ziemia Bielska może współpracować z innymi LGD w kraju i za granicą, z LGD z Województwa Śląskiego, w tym szczególnie z najbliższymi sąsiadami: Żywieckim Rajem, Cieszyńską Krainą itp. Środki w wysokości 300 480 zł zostaną przeznaczone na wdrażanie projektów zgodnych z misją i celami niniejszej strategii. Projekty mogą dotyczyć m.in.:

- zachowania dziedzictwa kulturowego i charakteru wiejskiego obszaru LGD, w szczególności poprzez innowacyjne sposoby zagospodarowania obiektów dziedzictwa kulturowego, oraz promocji dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego i historycznego,
- podniesienia poziomu aktywności mieszkańców obszaru LGD, w szczególności poprzez poznanie metod aktywizowania mieszkańców, ich angażowanie w kreowanie rozwoju lokalnego, promujące aktywność i pracę społeczną na rzecz lokalnego środowiska,
- promocji i wprowadzaniu na rynek lokalnych produktów oraz poprawy jakości obsługi turystów, dostępności do oferty i informacji turystycznej,
- utworzenia ponadlokalnego programu usługowego jako elementu ożywienia gospodarczego, rozwoju przedsiębiorczości mieszkańców poprzez stałą współpracę z innymi LGD i jednostkami wspierającymi zrównoważony rozwój obszarów wiejskich (Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Ośrodek Doradztwa Rolniczego itp.)

Poza wyżej wymienionymi zakresami projektów współpracy mogą być realizowane wszystkie, które zostaną uznane przez LGD za zasadne i wpisują się w LSR.

Poniższa tabela obrazuje **budżet Stowarzyszenia Lokalnej Grupy Działania Ziemia Bielska w każdym roku realizacji**, przy spełnieniu powyższych założeń i harmonogramu:

TABELA NR 22 BUDŻET LSR NA LATA 2008 - 2015

Rok	Kategoria kosztu/ wydatku	Działania osi 4 Leader											
		4.1/413 Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju					4.21 Wdrażanie projektów współpracy			4.31 Funkcjonowanie lokalnej grupy działania			Razem Oś 4
		Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	Tworzenie i rozwój mikroprzed.	Odnowa i rozwój wsi	Małe projekty	Razem 4.1/413	Przygotowanie projektów współpracy	Realizacja projektów współpracy	Razem 4.21	Funkcjonowanie LGD (koszty bieżące)	Nabywanie umiejętności i aktywizacja	Razem 4.31	
2008- 2009	całkowite	0,00	0,00	2521272,00	505587,07	3026859,07	0,00	0,00	0,00	229948,64	90008,17	319956,81	3346815,88
	kwalityfikowalne	0,00	0,00	1890954,00	353910,95	2244864,95	0,00	0,00	0,00	229948,64	90008,17	319956,81	2564821,76
	do refundacji	0,00	0,00	1890954,00	353910,95	2244864,95	0,00	0,00	0,00	229948,64	90008,17	319956,81	2564821,76
2010	całkowite	367731,00	866689,08	2326469,95	514285,71	4075175,74	0,00	0,00	0,00	308089,72	112112,97	420202,69	4515378,43
	kwalityfikowalne	183865,50	433344,54	1744852,46	360000,00	2722062,50	0,00	0,00	0,00	308089,72	112112,97	420202,69	3162265,19
	do refundacji	183865,50	433344,54	1744852,46	360000,00	2722062,50	0,00	0,00	0,00	308089,72	112112,97	420202,69	3162265,19
2011	całkowite	1841679,00	2243270,92	2832258,05	822984,36	7740192,33	0,00	150000,00	150000,00	377800,00	152200,00	530000,00	8400192,33
	kwalityfikowalne	920839,50	1121635,46	2124193,54	576089,05	4742757,55	0,00	150000,00	150000,00	377800,00	152200,00	530000,00	5402757,55
	do refundacji	920839,50	1121635,46	2124193,54	576089,05	4742757,55	0,00	150000,00	150000,00	377800,00	152200,00	530000,00	5402757,55
2012	całkowite	1391110,00	1406640,00	0,00	728571,43	3526321,43	20000,00	130480,00	150480,00	367800,00	140000,00	507800,00	4184601,43
	kwalityfikowalne	695555,00	703320,00	0,00	510000,00	1908875,00	20000,00	130480,00	150480,00	367800,00	140000,00	507800,00	2567155,00
	do refundacji	695555,00	703320,00	0,00	510000,00	1908875,00	20000,00	130480,00	150480,00	367800,00	140000,00	507800,00	2567155,00
2013	całkowite	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	352800,00	120000,00	472800,00	472800,00
	kwalityfikowalne	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	352800,00	120000,00	472800,00	472800,00
	do refundacji	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	352800,00	120000,00	472800,00	472800,00
2014	całkowite	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	347800,00	75000,00	422800,00	422800,00
	kwalityfikowalne	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	347800,00	75000,00	422800,00	422800,00
	do refundacji	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	347800,00	75000,00	422800,00	422800,00
2015	całkowite	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	176901,64	54178,86	231080,50	231080,50
	kwalityfikowalne	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	176901,64	54178,86	231080,50	231080,50
	do refundacji	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	176901,64	54178,86	231080,50	231080,50
2008- 2015	całkowite	3600520,00	4516600,00	7680000,00	2571428,57	18368548,57	20000,00	280480,00	300480,00	2161140,00	743500,00	2904640,00	21573668,57
	kwalityfikowalne	1800260,00	2258300,00	5760000,00	1800000,00	11618560,00	20000,00	280480,00	300480,00	2161140,00	743500,00	2904640,00	14823680,00
	do refundacji	1800260,00	2258300,00	5760000,00	1800000,00	11618560,00	20000,00	280480,00	300480,00	2161140,00	743500,00	2904640,00	14823680,00

TABELA NR 23 HARMONOGRAM REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ LSR W RAMACH POSZCZEGÓLNYCH DZIAŁAŃ ORAZ PLANOWANYCH TERMINÓW OGŁASZANIA KONKURSÓW (znak X)

Cel ogólny	Cele szczegółowe	Przedsięwzięcie	Działania	Lata realizacji																			
				2009				2010				2011		2012		2013		2014		2015			
				I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	I	II	I	II	I	II				
1. Wzrost atrakcyjności obszaru LGD poprzez zachowanie i wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego na obszarze LGD Ziemia Bielska	1.1 Promocja obszaru LSR	Atrakcyjna Ziemia Bielska	Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej						X				X	X	X								
	1.2 Zachowanie i wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego		Tworzenie i rozwój mikro - przedsiębiorstw						X				X	X	X								
	1.3 Rozwój turystyczny obszaru		Odnowa i rozwój wsi				X			X				X									
			Małe projekty				X			X			X	X	X	X							
			Wdrażanie projektów współpracy										X	X	X	X							
			Funkcjonowanie LGD	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Cel ogólny	Cele szczegółowe	Przedsięwzięcie	Działania	Lata realizacji																			
				2009				2010				2011		2012		2013		2014		2015			
				I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II		
2. Aktywizacja mieszkańców, wzmocnienie kapitału społecznego na obszarze LGD Ziemia Bielska	2.1 Działania i wydarzenia kulturalne integrujące mieszkańców	Razem – Aktywnie i Kulturalnie	Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej						X				X	X	X								
			Tworzenie i rozwój mikro - przedsiębiorstw						X				X	X	X								
			Odnowa i rozwój wsi				X			X				X									
	2.2 Działania edukacyjne i animacyjno-społeczne mieszkańców obszaru		Małe projekty				X			X			X	X	X	X							
			Wdrażanie projektów współpracy										X	X	X	X							
			Funkcjonowanie LGD	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Cel ogólny	Cele szczegółowe	Przedsięwzięcie	Działania	Lata realizacji																		
				2009				2010				2011		2012		2013		2014		2015		
				I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	
3. Poprawa jakości życia mieszkańców na obszarze LGD Ziemia Bielska	3.1 Rozwój infrastruktury publicznej i wypoczynkowo - rekreacyjnej	Nowoczesna Infrastruktura	Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej						X					X	X	X						
			Tworzenie i rozwój mikro - przedsiębiorstw						X					X	X	X						
	Odnowa i rozwój wsi					X		X					X									
	Małe projekty					X			X				X	X	X	X						
	Wdrażanie projektów współpracy												X	X	X	X						
	Funkcjonowanie LGD		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Cel ogólny	Cele szczegółowe	Przedsięwzięcie	Działania	Lata realizacji																		
				2009				2010				2011		2012		2013		2014		2015		
				I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	
4. Zwiększenie różnorodności gospodarczej i liczby miejsc pracy na obszarze LGD Ziemia Bielska	4.1 Rozwój przedsiębiorczości mieszkańców poprzez podejmowanie działalności gospodarczej	Przedsiębiorczość Przyszłością	Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej						X					X	X	X						
			Tworzenie i rozwój mikro - przedsiębiorstw						X					X	X	X						
	Odnowa i rozwój wsi					X		X					X									
	Małe projekty					X			X				X	X	X	X						
	Wdrażanie projektów współpracy												X	X	X	X						
	Funkcjonowanie LGD		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

11. Opis procesu przygotowania i konsultowania LSR

W pierwszej fazie powstawania Stowarzyszenia, tj. od marca 2007 roku podczas spotkań oraz Konwentów Burmistrzów i Wójtów Powiatu Bielskiego miały miejsce prezentacje możliwości ubiegania się o środki finansowe w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 ze szczególnym uwzględnieniem Osi 4 LEADER.

Spotkania te miały za zadanie podjęcie inicjatywy powstania Stowarzyszenia LGD 10 gmin Powiatu Bielskiego, tj. Bestwiny, Buczkowic, Czechowic- Dziedzic, Kóz, Jasienicy, Jaworza, Porąbki, Szczyrku, Wilamowic i Wilkowic oraz Starostwa Powiatowego Bielsku- Białej. Ostatecznie do Stowarzyszenia przystąpiło 8 gmin Powiatu Bielskiego, tj. Bestwina, Czechowice-Dziedzice, Kozy, Jasienica, Jaworze (w późniejszym terminie), Porąbka, Wilamowice i Wilkowice oraz Starostwo Powiatowe w Bielsku- Białej, które podjęły stosowne uchwały.

Późniejsze spotkania na terenie gmin miały charakter otwarty, ich celem było dotarcie do wszystkich zainteresowanych powstaniem Stowarzyszenia. Aktywni przedstawiciele społeczności lokalnej, organizacji społecznych i lokalnych instytucji oraz osoby fizyczne potwierdziły słuszność podjętej inicjatywy i zadeklarowały zaangażowania się w proces budowania LGD, jego rejestracji oraz tworzenia projektów przyczyniających się do zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich.

W dniu 4 marca 2008 roku odbyło się pierwsze Walne Zebranie Członków, na którym zapadła decyzja utworzenia Stowarzyszenia.

Rozpoczęto również opracowywanie Lokalnej Strategii Rozwoju. Jej tworzenie było procesem społecznym, gdyż tylko zaangażowanie wszystkich podmiotów, które mają istotny wpływ na rozwój obszaru objętego planowaniem pozwoli na osiągnięcie najlepszych z możliwych efektów oraz ciekawych rozwiązań. Włączenie się mieszkańców w opracowanie strategii było bardzo ważne, ponieważ to oni najlepiej znają środowisko, w którym żyją i pracują. Oni też potrafią najlepiej określić problemy jakie występują w ich otoczeniu i podjąć najbardziej trafną decyzję, które z tych problemów należałoby w pierwszej kolejności rozwiązać. Mieszkańcy mogą też wskazać sposoby rozwiązania poszczególnych problemów; uczestnicząc w całym procesie budowania strategii identyfikują się z nią, a później wnoszą znaczący wkład w jej realizację.

Pierwsze zarysy LSR analizowane były na spotkaniach z mieszkańcami, które miały charakter otwarty tzn. zapraszano do współpracy zarówno instytucje formalne jak i grupy nieformalne, a także pojedyncze osoby pełniące w swoich środowiskach rolę liderów oraz lokalne autorytety. Proces przygotowania LSR rozpoczął się serią spotkań, w których wzięli udział przedstawiciele sektora gospodarczego, społecznego oraz przedstawiciele gminnych samorządów. W trakcie spotkań przeprowadzono wśród uczestników sondaż opinii i oczekiwań mieszkańców obszaru objętego działaniem LGD Ziemia Bielska. Dzięki temu mieszkańcy mieli świadomość o współdecydowaniu jakie kierunki rozwoju zostaną przyjęte do realizacji. Opinie i oczekiwania mieszkańców obszaru LGD Ziemia Bielska zostały zebrane również na szeregu spotkań, które odbyły się w poszczególnych gminach i sołectwach tych gmin (tabela nr 24).

Podstawą wykonania przez mieszkańców analizy SWOT oraz identyfikacji problemów i zadań priorytetowych była opracowana wcześniej charakterystyka obszaru LGD. Charakterystyka ta wykonana została na podstawie danych uzyskanych z Urzędów Gmin, Urzędu Statystycznego w Bielsku-Białej i informacji pochodzących od społeczności lokalnej.

Można uznać, że zarówno społeczność jak i władze gmin będą identyfikować się z tą strategią i wspólnie pracować nad jej realizacją. Przekonanie to bierze się stąd, że społeczność była

poinformowana o prowadzonym procesie planowania od początku tworzenia Stowarzyszenia, a jej przedstawiciele brali czynny udział zarówno w fazie gromadzenia danych (udział w gminnych spotkaniach), jak określania uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, czyli silnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń obszaru (analiza SWOT), identyfikowania problemów i zadań priorytetowych, jak i późniejszej intensywnej pracy nad budowaniem planu realizacji przedsięwzięć i osiągnięcia celów.

Sądzić należy, że stworzona przez mieszkańców wizja obszaru stanie się rzeczywistością poprzez wspólne działanie zmierzające do realizacji założonych celów ogólnych i szczegółowych. Pamiętać však należy, że opracowanie strategii rozwoju w formie dokumentu stanowi dopiero początek działań prowadzących do realizacji zadań.

W procesie tworzenia LSR uczestniczyły wszystkie samorządy lokalne z terenu objętego działaniem LGD reprezentujące sektor publiczny, a także podmioty reprezentujące sektor społeczno-gospodarczy m.in.:

- Fundacje i Stowarzyszenia,
- Koła Gospodyń Wiejskich,
- osoby fizyczne reprezentujące Rady Sołeckie,
- osoby fizyczne będące rolnikami,
- osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą,
- inne organizacje pozarządowe i osoby fizyczne.

Wśród mocnych stron obszaru wyróżniono: walory krajobrazowe i turystyczne, bliskość dużych miast oraz dobrą infrastrukturę komunalną (gazociąg, wodociąg, sieć telefoniczna). Z kolei do słabych stron zaliczono: zły stan nawierzchni dróg, niedostateczną ilość chodników, niedostateczną ilość odpowiedniej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, zanieczyszczenie środowiska poprzez stosowanie nieodpowiednich materiałów opałowych. Największe szanse na rozwój obszaru mieszkańcy upatrują w: pozyskaniu funduszy europejskich na inwestycje,

TABELA NR 24 PRZEBIEG SPOTKAŃ NA TERENIE POSZCZEGÓLNYCH GMIN I SOŁECTW

Lp.	Data	Miejsce spotkania	Liczba uczestników
1.	28.10.2007	Kaniów	63
2.	Styczeń 2008	Wilkowice	80
3.	15.01.2008	Bystra	24
4.	21.04.2008	Bronów	17
5.	24.04.2008	Ligota	20
6.	28.04.2008	Zabrzeg	14
7.	Czerwiec 2008	Czaniec	120
8.	18.06.2008	Siedziba LGD	11
9.	1-3.07.2008	Siedziba LGD	21

rozwoju turystyki wiejskiej oraz zagospodarowaniu istniejącej bazy turystycznej, natomiast do największych zagrożeń zaliczyli: zanik hodowli zwierząt, trudności w pozyskaniu dotacji europejskich na inwestycje, marginalizację obszarów wiejskich, a także zbyt niski poziom zainteresowania przedsiębiorców lokowaniem inwestycji na terenie gmin.

Z uwagi na walory krajobrazowe, korzystne dla

rozwoju staje się przyciąganie coraz większej liczby turystów. Aby to osiągnąć pytani uznali, iż należy rozbudować bazę gastronomiczną i noclegową, zagospodarować obszar LGD turystycznie, zwiększyć ofertę kulturalną, rekreacyjną i rozrywkową oraz podjąć działania promujące obszar poprzez upowszechnianie i kultywowanie zasobów dziedzictwa kulturowego i historycznego.

Oprócz organizowanych spotkań sektorowych z mieszkańcami na terenie poszczególnych sołectw osoby zainteresowane procesem tworzenia LSR miały stały kontakt z Biurem LGD, a projekt Lokalnej Strategii Rozwoju został rozesłany elektronicznie do konsultacji wszystkim członkom Stowarzyszenia i wszystkim zainteresowanym. Mieszkańcy wnosili swoje cenne uwagi i konsultowali wszelkie propozycje zmian zarówno drogą mailową, telefoniczną, jak i przez kontakt osobisty z biurem LGD, które jest dostępne dla zainteresowanych od poniedziałku do piątku.

W Biurze Stowarzyszenia na konsultacje w sprawie tworzenia LSR i wykorzystania środków z Funduszy Unijnych zgłaszali się przede wszystkim przedstawiciele lokalnych OSP, przedstawiciele Stowarzyszeń działających na terenie LGD, a także przedsiębiorcy i osoby fizyczne. Pracownicy Biura przeprowadzili także konsultacje i nawiązali współpracę z pracownikami terenowymi miejscowych placówek ODR-u i ARMiR-u.

12. Opis procesu wdrażania i aktualizacji LSR

Główną rolę we wdrażaniu Lokalnej Strategii Rozwoju przejęła LGD Ziemia Bielska, działająca w formie stowarzyszenia, a jej realizacja rozpoczęła się w roku 2009. Przewiduje się realizację naboru wniosków w ramach każdego działania zgodnie z harmonogramem w danym roku. Każdy nabór poprzedzony będzie szerokim upowszechnieniem informacji o możliwościach finansowania operacji w ramach LSR. W celu zaktywizowania mieszkańców do wzięcia czynnego udziału we wdrażaniu LSR, biuro LGD zapewni szkolenia, spotkania informacyjne dotyczących poszczególnych działań objętych LSR oraz druk i kolportaż materiałów promocyjnych o możliwościach finansowania projektów.

Proces wdrażania i aktualizacji będzie odbywał się z jak najszerszym udziałem partnerów LGD i wszystkich mieszkańców obszaru, a wszystkie działania Stowarzyszenia dotyczące wdrażania LSR będą odbywać się w sposób jawny. W celu szerszego upowszechnienia informacji dotyczących procesu wdrażania czy aktualizacji LSR, LGD Ziemia Bielska prowadzić będzie stronę internetową, zawierającą aktualności, dokumenty, wytyczne służące do bieżącej komunikacji z mieszkańcami, informowaniu o aktualnie podejmowanych działaniach i wszelkich zachodzących zmianach, a także przyjmowaniu ewentualnych zastrzeżeń i sugestii ze strony opinii społecznej co do sposobów wdrażania i aktualizacji LSR. Biuro Stowarzyszenia zapewni mieszkańcom źródło wiedzy o możliwościach i zasadach finansowania działań w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju, a w celu zaktywizowania i motywowania mieszkańców do podejmowania działań, będzie nieodpłatnie informować o zasadach udziału we wdrażaniu Lokalnej Strategii Rozwoju, oraz świadczyć usługi doradcze związane z planowaniem projektów kwalifikujących się do wsparcia.

Ponieważ zasada pełnej jawności działania LGD w szczególności przejawia się w prowadzeniu intensywnych działań informacyjno-promocyjnych, które mają zapewnić szerokie upowszechnienie informacji na temat LGD i realizowanych przez nią działań, biuro LGD będzie wykorzystywać do tego celu istniejące na obszarze systemy społecznej komunikacji, a w szczególności: tablice informacyjne w urzędach gmin i parafiach, prasę lokalną i regionalną, regionalne rozgłośnie radiowe i telewizyjne, a także plakaty, biuletyny i ulotki wykładane w miejscach publicznych lub doręczane do skrzynek pocztowych. Lokalna Grupa Działania Ziemia Bielska zobligowana jest do zaangażowania jak najszerszej części społeczności lokalnej do wdrażania LSR – wymóg ten jest jednym z podstawowych filarów, na którym opiera się podejście Leader.

W trakcie procesu wdrażania, LSR poddana będzie cyklicznej ewaluacji, która może mieć wpływ na zasady funkcjonowania LGD, jak również na procedury wyboru projektów i zakres finansowanych przedsięwzięć. W razie konieczności wprowadzenia zmian w LSR, dopuszcza się taką możliwość w przypadku wystąpienia okoliczności mających wpływ na osiągnięcie zamierzonych rezultatów.

Aby wdrażanie LSR przebiegało efektywnie konieczne będzie bieżące monitorowanie i ciągła ocena prowadzonych działań. Wyniki monitoringu i oceny po przeanalizowaniu będą stanowić podstawę do dyskusji, a także do wprowadzenia ewentualnych zmian we wdrażaniu LSR, zmian w samej strategii i sposobie działania LGD. W procesie aktualizacji będą stosowane formy pracy podobne do tych, które były stosowane przy jej tworzeniu, tzn. przy dokonywaniu zmian nastąpi uspołecznienie, które polega na odwołaniu się do opinii mieszkańców, partnerów lokalnych i wykorzystaniu zgłaszanych przez nich uwag.

Istotną funkcją LGD i jej organu decyzyjnego jest ocena operacji pod względem zgodności ze strategią oraz wybór operacji do finansowania zgodnie z lokalnymi kryteriami wyboru, które znajdują się w załącznikach. Prawidłowy przebieg tego procesu oraz dokumentacja przygotowana i przechowywana w należyty sposób to jeden z najistotniejszych elementów wdrażania LSR.

Założenia budżetu, opis jego konstrukcji i plan wydatkowania środków znajduje się w rozdziale 10. W momencie zaistnienia rozbieżności pomiędzy zapotrzebowaniem na środki, a zaplanowanym budżetem rocznym możliwe jest wprowadzenie zmian w alokacji rocznej budżetu, z zachowaniem i uwzględnieniem stosownych przepisów.

Ponieważ sytuacja finansowa LGD jest uzależniona od poprawnej realizacji operacji, które organ decyzyjny wybrał do dofinansowania, LGD będzie uważnie monitorować realizację wszystkich tego typu operacji i podejmować działania interwencyjne, jeśli zajdzie taka potrzeba. Monitorowaniu będą podlegać także inne aspekty działalności LGD, ale najważniejsze będą kwestie finansowe i realizacja celów.

Proces monitoringu strategii polegać będzie na obserwacji wybranych aspektów realizacji strategii. Prawidłowo prowadzony umożliwi stwierdzenie, czy strategia jest właściwie realizowana oraz czy założenia, na których ją oparto, nie uległy zmianie. Pozwoli poza tym sprawnie i elastycznie reagować na wszelkie zmiany mogące wpłynąć na procesy wdrożeniowe. Monitoring będzie prowadzony w oparciu o mierzalne wskaźniki produktu, rezultatu oraz szerszy wskaźnik oddziaływań na otoczenie społeczno-gospodarcze. Takie podejście do działań i celów powinno zapewnić dobry i harmonijny rozwój. Pomocne będą wszelkie działania promocyjne, docierające do możliwie największej liczby osób zainteresowanych. W tym celu w LSR określono grupy docelowe i potencjalnych beneficjentów.

Efekt wdrażania LSR będzie wzrastał z każdym organizowanym przedsięwzięciem oraz zrealizowanym projektem ze środków LGD.

Konieczna jest również analiza i aktualizacja kluczowych uwarunkowań rozwoju, które dadzą możliwości elastycznego i skutecznego reagowania na zmieniające się uwarunkowania zewnętrzne. Mogą one bowiem spowodować konieczność ponownej modyfikacji zapisów przyjętych w strategii oraz doprowadzić do zmiany sposobów ich realizacji.

13. Zasady i sposób dokonywania oceny (ewaluacji) własnej

Ponieważ w trakcie planowania działań mających daleki horyzont czasowy istnieje wysokie ryzyko błędu niezbędne jest ciągłe monitorowanie i ewaluacja.

W szerokim aspekcie ewaluacja dotyczy realizacji strategii oraz jej wpływu na wszelkie dziedziny życia społeczno-gospodarczego. Ewaluacja musi także odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu strategia rozwiązuje realne problemy obszaru i jego społeczności, koncentruje się na realizacji poszczególnych elementów Strategii Rozwoju, przy czym kryteriami oceny zapisów strategii są:

- wskaźniki realizacji celów i zadań strategii,
- rozwiązywanie problemów (wyzwań przyjętych w strategii),
- realizacja wizji rozwoju (wg przyjętych składników wizji).

Ewaluacja działań wynikających ze LSR może się opierać na trzech rodzajach ocen:

- **ex ante** (ocena przed realizacją działań) - ewaluację ex ante stosuje się przy ocenie sytuacji wejściowej, czy i w jaki sposób strategia wpłynie na grupy docelowe, przyczyni się do poprawy sytuacji w obrębie obszaru,
- **mid term** (ocena w trakcie realizacji działań) - odpowiada na pytanie, czy przyjęte cele i podjęte w następstwie działania zmierzają w dobrym kierunku,
- **ex post** (ocena po realizacji działań) - ocena długoterminowego wpływu strategii na grupy docelowe, czy efekty wynikłe z zastosowania strategii są trwałe.

Zakłada się, że po zakończeniu każdego roku kalendarzowego dokonywana będzie ewaluacja ex post. Będzie ona polegać na przeanalizowaniu wszystkich zrealizowanych w minionym roku kalendarzowym działań i operacji pod kątem określenia efektów tych przedsięwzięć, a także zostanie oceniony zakres wpływu, jaki miała ich realizacja na osiągnięcie celów zakładanych w LSR.

Podstawowym dokumentem w procesie monitoringu i ewaluacji będzie sprawozdanie z realizacji strategii. Dokument ten będzie powstawał w oparciu o dane zbierane przez LGD oraz dane pochodzące ze statystyki ogólnej. Sprawozdanie to, poprzez odpowiednie wskaźniki, obrazować będzie stan realizacji LSR oraz da podstawę do podejmowania ewentualnych działań korygujących. LGD zbierać będzie dane m.in. przy pomocy ankiety monitorującej.

Odpowiedzialnymi za udzielanie wszelkich odpowiedzi na zadawane pytania i wyjaśnień czyni się wszelkie podmioty zaangażowane w realizację LSR, w tym szczególnie wnioskodawców.

14. Określenie powiązań LSR z innymi dokumentami planistycznymi związanymi z obszarem objętym LSR.

Cele określone w Lokalnej Strategii Rozwoju Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Ziemia Bielska są komplementarne ze strategicznymi dokumentami planistycznymi na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym. Są to m.in.:

- Strategie rozwoju gmin członkowskich LGD i Plany Odnowy Miejscowości
- Strategia Rozwoju Powiatu Bielskiego do 2015 r.
- Euroregion Beskidy
- Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000-2020
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2007-2013
- Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015
- Narodowy Plan Rozwoju na lata 2007-2013

Strategie Rozwoju Gmin

„Znaczna większość gmin planuje „Rozwój gminy w oparciu o posiadane walory przyrodnicze, krajobrazowe, położenie geograficzne oraz mądrość i umiejętność współpracy mieszkańców w dążeniu do wspólnych celów”. Gminy obrały do zrealizowania kilka najważniejszych celów:

Cel strategiczny 1: Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w rozwój lokalny

Cel strategiczny 2: Dostosowanie infrastruktury i usług zarówno do potrzeb społeczności lokalnej jak i zrównoważonego rozwoju gospodarczego

Cel strategiczny 3: Stworzenie korzystnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości oraz tworzenia nowych miejsc pracy

Cel strategiczny 4: Kształtowanie przestrzeni turystycznej z poszanowaniem zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego oraz opracowanie i wdrożenie kompleksowej oferty turystycznej

Zestawienie ww. wymienionych celów z celami wypracowanymi w trakcie prac nad LSR wskazuje na ich komplementarny charakter. Dokonana w tym celu analiza porównawcza wykazała, że:

- strategię wszystkich gmin jako jeden z priorytetów wskazują rozwój turystycznych funkcji i ochrony zasobów przyrodniczych, co pozostaje w pełnej zgodności z zapisami LSR;
- jako istotny element rozwoju strategicznego gmin traktuje się przekształcenia w sektorze rolnictwa zmierzające w kierunku zapewnienia gospodarstwu rolniczemu alternatywnych form dochodów - tematy LSR związane z działalnością nierolniczą pozwolą na realizację tego celu;
- za kluczowe uznaje się również działania mające na celu pozyskiwanie i wykorzystanie funduszy europejskich - zawiązanie Stowarzyszenia i przygotowanie LSR jest realizacją tego celu;
- priorytetem gmin jest także dążenie do przyciągnięcia inwestycji gospodarczych - wszelkie działania promocyjne są drogą do realizacji tego celu.
- celem wszystkich gmin jest również poprawa jakości życia mieszkańców oraz umacnianie wspólnot lokalnych - także ten cel pozostaje w pełnej zgodności z zapisami LSR.

Cele Lokalnej Strategii Rozwoju wpisują się również w następujące zakresy wymienionych dokumentów planistycznych:

Strategia Powiatu Bielskiego do 2015 r.

Cel strategiczny 1: Tworzenie optymalnych warunków dla rozwoju turystyki i przedsiębiorczości w powiecie.

Cel strategiczny 2: Poprawa jakości środowiska naturalnego.

Cel strategiczny 3 : Optymalny rozwój potencjału ludzkiego powiatu.

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000 – 2020

Cel strategiczny: Wzrost wykształcenia mieszkańców oraz ich zdolności adaptacyjnych do zmian społecznych i gospodarczych w poczuciu bezpieczeństwa społecznego i publicznego.

Cel strategiczny: Wzrost innowacyjności i konkurencyjności gospodarki:

Cel strategiczny: Poprawa jakości środowiska naturalnego i kulturowego oraz zwiększenie atrakcyjności przestrzeni:

Cel strategiczny: Rozbudowa oraz unowocześnienie systemów infrastruktury technicznej:

Strategia Rozwoju Kraju na lata 2007-2015

Priorytet 2 Poprawa stanu Infrastruktury Technicznej i Społecznej.

Priorytet 3 Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości.

Priorytet 4 Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa

Priorytet 5 Rozwój obszarów wiejskich.

Priorytet 6 Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej.

Narodowy Plan Rozwoju na lata 2007-2013

Priorytet Inwestycje

Priorytet Zatrudnienie

Priorytet: Przedsiębiorczość

Priorytet: Innowacyjność

Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2007-2013.

- Wzrost konkurencyjności regionalnej gospodarki opartej na wiedzy
- Stworzenie warunków do rozwoju społeczeństwa informacyjnego w regionie
- Wzrost konkurencyjności turystycznej regionu
- Wzrost znaczenia kultury jako czynnika rozwoju społeczno - gospodarczego
- Ochrona oraz poprawa jakości środowiska
- Ukształtowanie efektywnego, zintegrowanego systemu transportowego.
- Stworzenie warunków do rozwoju społeczeństwa o wysokich kwalifikacjach zawodowych, poszukiwanych na rynku pracy,
- Poprawa stanu zdrowia mieszkańców.

Euroregion Beskidy

- 1) optymalny rozwój potencjału ludzkiego i podniesienie jakości życia mieszkańców Euroregionu
- 2) rozwój procesów integrujących społeczność Euroregionu i budujących demokracje lokalną,
- 3) rozwój gospodarczy aktywizowany szczególnie przez budowanie transgranicznych powiązań kooperacyjnych,
- 4) dbanie o bogactwo zasobów przyrody i ochrona środowiska,

Wymienione dokumenty są ze sobą spójne, a z ich analizy wynika, że mają bardzo podobne cele. Większość planowanych działań ma za zadanie rozwiązanie podobnych bądź takich samych problemów społecznych i gospodarczych. Wszystkie zostały uwzględnione już na etapie wyznaczania wizji i celów LSR, aby wskazać czy planowane działania będą współgrać

z już istniejącymi planami i strategiami; gdzie będą się uzupełniać, a gdzie wzmocnić tak, aby osiągnąć jak najlepszy synergiczny efekt strategii.

Obszar objęty Lokalną Strategią Rozwoju może i powinien wykorzystywać dla swojego rozwoju również inne instrumenty wsparcia finansowego, w tym PO „Infrastruktura i Środowisko”, PO „Innowacyjna Gospodarka”, PO „Kapitał Ludzki”, Regionalny Program Operacyjny. Fundusze te uwzględniają wsparcie rozwoju obszarów wiejskich w zakresie wynikającym z Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia.

15. Wskazanie planowanych działań, przedsięwzięć lub operacji realizowanych przez LGD w ramach innych programów wdrażanych na obszarze objętym LSR.

Zakłada się możliwość wykorzystania innych źródeł finansowania na realizację działań zbieżnych z celami LSR, w szczególności:

- a. Program Operacyjny Kapitał Ludzki,
- b. Fundusz Inicjatyw Obywatelskich,
- c. Fundusz dla Organizacji Pozarządowych,
- d. inne dostępne środki finansowe (w tym ze źródeł organizacji pozarządowych wspierających inicjatywy wiejskie, jak np. Fundacja Wspomagania Wsi, Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności, Fundacja Batorego, itp.)

Jako przykład podjęcia działalności w zakresie rozwoju obszaru do 2009 r. LGD Ziemia Bielska złożyła 7 wniosków (jeden dla każdej Gminy należącej do LGD, jeszcze przed przystąpieniem Gminy Jaworze) na realizację projektów „Postawmy na edukację” w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach, Działanie 9.5 „Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich” oraz 3 wnioski w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VI „Rynek pracy otwarty dla wszystkich”, Działanie 6.3 „Inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich”. Celem projektów było pobudzenie aktywności mieszkańców poszczególnych gmin w obszarze kształcenia i szkolenia czy zatrudnienia oraz wzrost dostępności oferty edukacyjno-szkoleniowej, co spowoduje podniesienie poziomu wykształcenia i kwalifikacji mieszkańców. Projekty doskonale współgrają z LSR, ponieważ przyczynia się do realizacji celów głównych: Rozwój kapitału ludzkiego, Poprawa jakości życia mieszkańców.

Kolejne przedsięwzięcia będą podejmowane i realizowane w miarę rozwoju LGD, w tym także rozwoju personalno-administracyjnego niezbędnego do przeprowadzania i obsługi niniejszych inicjatyw.

Przed nakładaniem się pomocy w ramach PROW i innych programów współfinansowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej, LGD stosować będzie następujące mechanizmy zabezpieczające:

- z każdą osobą zatrudnioną przez LGD zawarta zostanie umowa precyzująca zakres obowiązków i zadań, w której będzie wyraźnie wskazany program, na rzecz którego te zadania i obowiązki będą wykonywane oraz podana wysokość wynagrodzenia finansowanego ze środków tego programu.
- dla każdej realizowanej operacji z zakresu działania wymienionego w art. 5 ust. 1 pkt 22 i 23 ustawy (wdrażanie projektów współpracy, funkcjonowanie lokalnej grupy działania) wyznaczona zostanie osoba bezpośrednio za nią odpowiedzialna.
- w przypadku finansowania pracy zatrudnianych pracowników z różnych źródeł w ramach danego etatu przewiduje się prowadzenie kart czasu pracy, odpowiednio dla każdego programu, z którego refundowane będzie wynagrodzenie.
- każdy dokument przedstawiany do refundacji ze środków publicznych opisany będzie w sposób umożliwiający identyfikację dokładnych wartości finansowanych z danego źródła finansowania,

- księgowość organizacji będzie prowadzona w sposób umożliwiający wyodrębnienie wszystkich wydatków refundowanych z różnych źródeł,
- przewiduje się prowadzenie osobnych subkont dla poszczególnych programów, z których pozyskane zostaną dotacje.

16. Przewidywany wpływ realizacji LSR na rozwój regionu i obszarów wiejskich

Obszar realizacji LSR obejmuje tereny o wysokiej wartości historycznej, kulturowej, rolniczej oraz gospodarczej, w tym w szczególności obszary chronione – Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego oraz Park Krajobrazowy Beskidu Małego. Rozwinięta gospodarka, dobre warunki dla rolnictwa i atrakcyjne tereny inwestycyjne oraz osiedleńcze są elementami decydującymi o znaczeniu Ziemi Bielskiej dla rozwoju regionu.

Właściwa realizacja LSR wpłynie na podniesienie poziomu życia mieszkańców oraz poprawę konkurencyjności regionu przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju.

Właściwa realizacja celów i działań przewidzianych w Lokalnej Strategii Rozwoju powinna umożliwić osiągnięcie takich rezultatów, które będą miały wpływ na rozwój regionu i obszarów wiejskich. Do efektów takich należą:

- znaczny wzrost aktywności mieszkańców obszarów wiejskich;
- wzrost odpowiedzialności i motywacji dla indywidualnego i zbiorowego rozwoju społeczności wiejskiej;
- chęć podwyższenia kwalifikacji zawodowych i ogólnych;
- większa świadomość odpowiedzialności za stan środowiska, oszczędności energii i wody;
- zwiększenie świadomości w odniesieniu do działań zbiorowych;
- poprawa wizerunku polskiej wsi i zwiększenie jej atrakcyjności;
- większe oddziaływanie na lokalny system zarządzania;
- zwiększenie i dywersyfikacja popytu na usługi;
- większy respekt dla wartości dziedzictwa obszarów wiejskich.

Strategia LGD Ziemia Bielska skoncentruje się na stworzeniu warunków dla długofalowego zrównoważonego rozwoju obszaru LGD poprzez wykorzystanie atutów środowiska naturalnego i zasobów kulturowych. Pozwoli to na wykreowanie nowej formy zarobkowania dla właścicieli gospodarstw rolniczych dzięki rozwojowi eko i agroturystyki. Jednocześnie realizacja strategii otwiera szerokie możliwości na rozwój przedsiębiorczości m.in. poprzez wsparcie niewielkich wytwórców produktów lokalnych. Działania te prowadzą do rozwoju konkurencji, zapewniają wzrost zatrudnienia i przedsiębiorczości na wsi, prowadzą również do zwiększeniu konkurencyjności regionu i jego spójności.

Zgodnie ze Strategią Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa na lata 2007-2013, która zakłada „koncentrowanie się na tych działaniach, które będą prowadzić do zwiększenia miejsc pracy na obszarach wiejskich, powiększenia skali gospodarstw, różnicowania ich struktur wewnętrznych na obszarach o niedostatku podaży ziemi, pobudzania przedsiębiorczości i aktywności gospodarczej mieszkańców obszarów wiejskich”, podjęcie działań na wspólnej płaszczyźnie przez Stowarzyszenie w trakcie realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju, może przyczynić się do lepszego wykorzystania szansy na dynamiczny rozwój obszarów wiejskich na terenie LGD, a także w całym regionie oraz wzmocnić działanie już realizowanych operacji. Z punktu widzenia SROWiR na lata 2007-2013 rolnictwo, poza podstawową funkcją jaką jest produkcja artykułów rolnych, pełni ważną rolę w zakresie ochrony środowiska i krajobrazu, zachowania żyzności gleb oraz bogactwa siedlisk i bioróżnorodności. Pozarolnicza aktywność gospodarcza wsi jest jednak słabo rozwinięta. Przyczyną jest m.in. stosunkowo niski poziom aktywizacji

społecznej i brak systemu wsparcia finansowego. Realizacja LSR będzie stanowić doskonałe wsparcie dla tej aktywności, tworzenia wszelkich form małej przedsiębiorczości na terenach wiejskich, usług dla gospodarki oraz mieszkańców wsi, inicjatyw lokalnych na rzecz odnowy i rozwoju wsi, zachowania i poprawy dziedzictwa kulturowego oraz działalności związanej z turystyką wiejską.

W wyniku sprawnej realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju zostaną zaspokojone podstawowe potrzeby:

- zaspokojenie potrzeb społecznych,
- wzrost atrakcyjności turystycznej,
- rozwój kultury,
- poprawa warunków życia i pracy,
- poprawa bezpieczeństwa mieszkańców, przyjezdnych i turystów,
- poprawa estetyki miejscowości.

Działania w ramach osi 3 przyczynią się do rozwoju obszarów wiejskich poprzez wpływ ekonomiczny i społeczny, zarówno dzięki tworzeniu nowych mikroprzedsiębiorstw oraz dzięki różnicowaniu działalności w kierunkach pozarolniczych. Oczekuje się, że działania te zapewnią nowe miejsca pracy i nowe możliwości dochodu na obszarach wiejskich.

Realizacja Lokalnej Strategii Rozwoju Stowarzyszenia LGD Ziemia Bielska wpłynie korzystnie nie tylko na rozwój obszarów objętych jej działaniem, ale również na region i przyczyni się do rozwiązania wielu problemów, które mają wspólny zasięg. Podejmowane w tym kierunku działania zarówno na poziomie lokalnym jak i na poziomie regionu wykorzystują podobne pomysły i narzędzia do ich realizacji.

17. Informacja o dołączanych do LSR załącznikach

- Załącznik nr 1** Regulamin Rady Stowarzyszenia Lokalnej Grupy Działania Ziemia Bielska
- Załącznik nr 2** Procedura rekrutacji pracowników Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Ziemia Bielska
- Załącznik nr 3** Kwalifikacje i doświadczenie osób wchodzących w skład ciała decyzyjnego
- Załącznik nr 4** Projektowane i proponowane formy ochrony przyrody
- Załącznik nr 5** Wykaz obiektów historycznych i kulturowych obszaru LGD Ziemia Bielska
- Załącznik nr 6** Karta Oceny Wniosku
- Załącznik nr 7** Karta oceny zgodności operacji z LSR
- Załącznik nr 8** Karta oceny operacji według lokalnych kryteriów
- Załącznik nr 9** Wzór uchwały Rady LGD w sprawie wyboru operacji do finansowania w ramach LSR
- Załącznik nr 10** Wzór pisma informującego o negatywnym wyniku oceny merytorycznej
- Załącznik nr 11** Wzór pisma informującego o pozytywnym wyniku oceny merytorycznej
- Załącznik nr 12** Wzór Wniosku do Rady LGD Ziemia Bielska o ponowne rozpatrzenie operacji do finansowania
- Załącznik nr 13** Procedura odwołania do Rady Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Ziemia Bielska w sprawie wyboru operacji do finansowania

SPIS TABEL

TABELA NR 1 LICZBA POTENCJALNYCH PARTNERÓW LGD ZIEMIA BIELSKA	6
TABELA NR 2 SKŁAD LOKALNEJ GRUPY DZIAŁANIA ZIEMIA BIELSKA	7
TABELA NR 3 ZESTAWIENIE PREZENTUJĄCE PIERWSZY SKŁAD ORGANU DECYZYJNEGO (RADA STOWARZYSZENIA)	15
TABELA NR 4 WYMAGANIA KONIECZNE I POŻĄDANE PRACOWNIKÓW STOWARZYSZENIA	16
TABELA NR 5 OPISY STANOWISK W RAMACH BIURA STOWARZYSZENIA LGD ZIEMIA BIELSKA	17
TABELA NR 6 PODSTAWOWE DANE O OBSZARZE LGD NA DZIEŃ 31.12.2006 r. (wg miejsca zamieszkania)	30
TABELA NR 7 PODSTAWOWE DANE O GMINACH LGD NA DZIEŃ 31.12.2006 r. (wg miejsca zamieszkania)	30
TABELA NR 8 LUDNOŚĆ W WIEKU 13 LAT I WIĘCEJ WG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA W 2002 r.	31
TABELA NR 9 BEZROBOCIE W GMINACH OBSZARU LGD W LATACH 2006, 2007, 2008	33
TABELA NR 10 PRACUJĄCY NA OBSZARZE LGD. STAN NA DZIEŃ 31.12.2006 r.	34
TABELA NR 11 OSOBY FIZYCZNE PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ WEDŁUG WYBRANYCH SEKCJI W 2006 R. STAN NA 31 XII	34
TABELA NR 12 PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON W 2006 r. (STAN NA 31 XII)	35
TABELA NR 13 DOCHODY I WYDATKI BUDŻETÓW GMIN NA 1 MIESZKAŃCA W 2006 R	36
TABELA NR 14 ROLNICTWO NA OBSZARZE LGD	37
TABELA NR 15 ORGANIZACJE NA TERENIE LGD	38
TABELA NR 16 ANALIZA SWOT DLA OBSZARU OBJĘTEGO LSR	41
TABELA NR 17 OPERACJE PREFEROWANE W RAMACH POSZCZEGÓLNYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ	45
TABELA NR 18 WSKAŹNIKI REALIZACJI CELÓW I PRZEDSIĘWZIĘĆ	49
TABELA NR 19 SZCZEGÓŁOWY PODZIAŁ ŚRODKÓW POMIĘDZY POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY	63
TABELA NR 20 PODZIAŁ ŚRODKÓW NA POSZCZEGÓLNE DZIAŁANIA	64
TABELA NR 21 PODZIAŁ ŚRODKÓW NA POSZCZEGÓLNE PRZEDSIĘWZIĘCIA	64

TABELA NR 22 BUDŻET LSR NA LATA 2008 – 2015	66
TABELA NR 23 HARMONOGRAM REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ LSR ORAZ PLANOWANYCH TERMINÓW OGŁASZANIA KONKURSÓW (znak X)	67
TABELA NR 24 PRZEBIEG SPOTKAŃ NA TERENIE POSZCZEGÓLNYCH GMIN I SOŁECTW	70
SPIS RYSUNKÓW	
RYS.1 ZARYS GMIN OBSZARU LGD	20
RYS.2 POŁOŻENIE LGD	20
RYS.3 POŁOŻENIE OBSZARU LGD ZIEMIA BIELSKA W KONTEKŚCIE REGIONU	21
RYS.4 STRUKTURA BEZROBOTNYCH WG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA W POWIECIE BIELSKIM	32
SPIS WYKRESÓW	
WYKRES NR 1 STOPA BEZROBOCIA W POWIECIE BIELSKIM NA PRZESTRZENI 2005, 2006 I 2007ROKU	32